

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
113

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2065

Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο Νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 1
Αντικείμενο του φόρου

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 2 του ν.δ. 3323/1955 (ΦΕΚ 214 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“2. Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσής του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής:

Α-Β. Εισόδημα από ακίνητα.

Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες.

Δ. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Ε. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.

ΣΤ. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

Ζ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.”

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 4, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 5, και στην παράγραφο 7 του άρθρου 67 του ν.δ. 3323/1955, οι λέξεις “Α’ έως ΣΤ” αντικαθίστανται με τις λέξεις “Α’ έως Ζ’”. Επίσης, στην παράγραφο 3 του άρθρου 69 του ν.δ. 3323/1955, οι λέξεις “Δ’ και ΣΤ” αντικαθίστανται με τις λέξεις “Δ’ και Ζ’”.

3. Στο άρθρο 4 του ν.δ. 3323/1955 προστίθενται μετά την παράγραφο 2 νέες παράγραφοι με αριθμούς 3 και 4 και η παράγραφος 3 αυτού αριθμείται σε 5, ως εξής:

“3. Το καθαρό εισόδημα από κύριες αποδοχές που αποκτούν αποκλειστικά από την άσκηση του επαγγέλματός τους:

α) Οι συντάκτες οι οποίοι είναι μέλη της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας - Θράκης, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου - Ηπείρου - Νήσων, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Εύβοιας και της Ένωσης Συντακτών Περιοδικού Τύπου, καθώς και οι δημοσιογράφοι που έχουν ασφαλιστική κάλυψη ως δημοσιογράφοι στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία για πέντε (5) τουλάχιστον συνεχή έτη και ο χρόνος ασφάλισης βεβαιώνεται από τα ασφαλιστικά ταμεία, οι οποίοι εργάζονται στις εφημερίδες και στα περιοδικά, στη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, στη Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών και στα γραφεία τύπου των κρατικών υπηρεσιών και δεν έχουν την ιδιότητα του μόνιμου δημόσιου υπαλλήλου και

β) οι εικονολήπτες επικαίρων τηλεόρασης, μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στο ποσό του καθαρού εισοδήματος αυτού, για την αντιμετώπιση ειδικών δαπανών του επαγγέλματος.

4. Το ποσό της κύριας σύνταξης που καταβάλλεται στα πρόσωπα που αναφέρονται στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου, τα οποία συνταξιοδοτήθηκαν λόγω της ιδιότητάς τους ως διευθυντών σύνταξης, αρχισυντακτών, συντακτών της ύλης κ.λπ. και μόνο για τη σύνταξη που τους καταβάλλεται από αυτήν την αιτία, μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στο καθαρό ποσό αυτής.”

4. Οι παράγραφοι 3 και 4 και η περίπτωση δ' της παραγράφου 6 του άρθρου 6 του ν.δ. 3323/1955 καταργείται και στην παράγραφο 6 αυτού προστίθεται περίπτωση ε', ως εξής:

“ε. Από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από δωρεές ή γονικές παροχές, που έγιναν σε αυτό από γονέα του, ο οποίος έχει αποβιώσει κατά το χρόνο που προκύπτει το εισόδημα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.”

Άρθρο 2
Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης

1. Ο πίνακας του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

Φορολογήσιμοι ίπποι αυτοκινήτου	ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης σε δραχμές
μέχρι 7	1.000.000
8	1.200.000
9	1.500.000
10	1.800.000
11	2.200.000
12	2.600.000
13	3.100.000
14	3.700.000
15	4.500.000
16	5.500.000
17	6.500.000
18	7.500.000
19	9.000.000
20	10.500.000
21	12.500.000
22 και πάνω	15.000.000*

2. Τα ποσοστά μείωσης της τεκμαρτής δαπάνης των υποπεριπτώσεων αα' έως γγ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

αα) δέκα τοις εκατό (10%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) μέχρι δέκα (10) έτη, ββ) είκοσι τοις εκατό (20%) για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη και γγ) τριάντα τοις εκατό (30%) για το αυτοκίνητο που έχει αγοραστεί από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ.).*

3. Τα εδάφια τρίτο, τέταρτο και πέμπτο της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

*Στις περιπτώσεις ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, αστικών, περιορισμένης ευθύνης και ανώνυμων εταιριών, που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί σε αυτά, λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη των:

ι. Ομόρρυθμων ή απλών εκτός των ετερόρρυθμων εταιριών, φυσικών προσώπων, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιριών.

ii. Των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, μεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της.

iii. Των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην Ε.Π.Ε..

iiii. Των εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανώνυμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, μεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας

τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.*

4. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται προτελευταίο εδάφιο που έχει ως εξής:

Στις περιπτώσεις εγχοκίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους.

5. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη με βάση τον κυβισμό του δίτροχου ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενου οχήματος, η οποία καθορίζεται στο ποσό των οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών για μοτοσυκλέτα πεντακοσίων (500) κυβικών εκατοστών, προσαυξανόμενη με το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά προκειμένου για μοτοσυκλέτες με κυβισμό πάνω από πεντακόσια (500) κυβικά εκατοστά.

6. Η υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

αα) Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα στο ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών, που προσαυξάνεται με το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τα πέντε (5) μέτρα.*

7. Ο πίνακας της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης ε' και το δεύτερο εδάφιο αυτής της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

μήκος σκάφους	ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης σε δραχμές
μέχρι 8 μέτρα	2.000.000
9 και 10 μέτρα	3.700.000
11 και 12 μέτρα	4.800.000
13 και 14 μέτρα	6.100.000
15 και 16 μέτρα	8.000.000
17 και 18 μέτρα	10.100.000
19 και 20 μέτρα	12.800.000
21 και 22 μέτρα	16.000.000
23 και 24 μέτρα	20.000.000
25 και 26 μέτρα	24.000.000
27 και πάνω μέτρα	29.500.000

Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητά του κατά ποσοστό: i) δέκα τοις εκατό (10%), αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και ii) είκοσι τοις εκατό (20%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη.*

8. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

Οι διατάξεις της περίπτωσης β' εφαρμόζονται αναλόγα και στην περίπτωση αυτή.

9. Οι υποπεριπτώσεις αα', ββ' και γγ' της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

αα) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα στο ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους, που προσαυξάνεται με το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) δραχμών για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους του κινητήρα αυτών.

ββ) Για αεροσκάφη αεριοπρωθούμενα (JET) στο ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) δραχμών για κάθε λίμπρα ώθησης.

γγ) Για ανεμόπτερα στο ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.*

10. Στην περίπτωση στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται τελευταίο εδάφιο, ως εξής:

“Οι διατάξεις της περίπτωσης β' εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.”

11. Οι περιπτώσεις α', β' και γ' της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

α) Αγορά αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινήτων οχημάτων, πλοίων αναψυχής ή λοιπών σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών. Εξαιρούνται όσα αποτελούν το άμεσο αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας και τα αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης.

β) Αγορά επιχειρήσεων ή τη σύσταση ή την αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή την αγορά εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων γενικώς. Εξαιρείται η αγορά ομολόγων του Δημοσίου ή τίτλων εταιριών στις οποίες μετέχει το Δημόσιο κατά ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), καθώς και η αγορά μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο ή μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σε αυτό, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς και κάθε άλλου τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο.

γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών. Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνειά της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Αν η επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Επίσης, εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών.*

12. Στην περίπτωση δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 μετά τις λέξεις “χορήγηση δανείων” προστίθενται οι λέξεις “ή προσωρινών διευκολύνσεων”.

13. Οι περιπτώσεις α', δ' και ε' της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

14. Η περίπτωση ζ' της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αριθμείται ως παράγραφος 7 αυτού και οι παράγραφοι 7,8,9,10,11 και 12 αυτού αναριθμούνται σε 8,9,10,11,12, και 13, αντιστοίχως, και αντικαθίσταται η νέα παράγραφος 7 αυτού, ως εξής:

“7. Το τεκμήριο με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη, που υπολογίζεται, σύμφωνα με τις παραγράφους 2,3,4 και 5, δεν εφαρμόζεται όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος

που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν, και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους το ίδιο έτος.”

15. Στην περίπτωση δ' της νέας παραγράφου 9 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται τελευταίο εδάφιο, ως εξής:

“Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

αα) που κατοικούν μόνιμως στο εξωτερικό,

ββ) που είχαν διαμείνει τουλάχιστον επί τρία (3) έτη στην αλλοδαπή και η δαπάνη για την απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου γίνεται μέσα σε πέντε (5) χρόνια από τη μόνιμη μετοικασία τους στην Ελλάδα”.

16. Η περίπτωση στ' της νέας παραγράφου 9 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

“Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη”.

17. Τα τέσσερα τελευταία εδάφια της νέας παραγράφου 9 του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλάγεται από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, τα χρηματικά ποσά, τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε', και στ' και οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός τους ορίζεται από τις παραγράφους 2 έως 5.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση τις παραγράφους 2 έως 4 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από το ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, το ποσό που πρέπει να εκποσθεί αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και των αποδειγμένων δαπανών διαβίωσής τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει, προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.”

18. Οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 2019/1992 (ΦΕΚ 34 Α') δε θίγονται από τις διατάξεις αυτού του άρθρου.

Άρθρο 3

Απαλλαγές από το φόρο

1. Οι υποπεριπτώσεις η' και θ' της περίπτωσης Ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

η. Το εξωδρυματικό επίδομα, καθώς και το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται η σύνταξη, που καταβάλλεται σε τυφλούς και γενικά σε πρόσωπα, που ευρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπάρσταση άλλων προσώπων (απόλυτος αναπηρία), τα οποία καταβάλλονται στους δικαιούχους από το Δημόσιο ή άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

θ. Τα ειδικά επιδόματα επικίνδυνης εργασίας: πτητικό,

καταδυστικό, ναρκαλιείας, αλεξιπτωτιστών, δυνάμεων και υποβρυχίων καταστροφών, που καταβάλλονται σε αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες των ενόπλων δυνάμεων, των σωμάτων ασφαλείας, της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του λιμενικού σώματος, καθώς και το επίδομα ναρκαλιείας που καταβάλλεται σε ιδιώτες οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ναρκαλιείας με οποιαδήποτε σχέση στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας. Επίσης, τα επιδόματα επικίνδυνης εργασίας που καταβάλλονται στους δικαιούχους με βάση την παράγραφο 5 του άρθρου 14 του ν. 1505/1984 (ΦΕΚ 194 Α'), καθώς και την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν. 1711/1987 (ΦΕΚ 109 Α').

2. Οι υποπεριπτώσεις β', ε' και στ' της περίπτωσης Ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

3. Η παράγραφος 1 της 1106684/2051/Α0012 από 6 Οκτωβρίου 1989 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών η οποία κυρώθηκε με την περίπτωση ια' της παραγράφου 9 του άρθρου 51 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α') καταργείται.

4. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και η παράγραφος 5 αυτού αριθμείται σε 3.

5. Απαλλάσσονται της φορολογίας οι μισθοί, συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και σε περόσωπα που παρουσιάζουν τετραπληγία σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω.

6. Στην παράγραφο 7 του άρθρου 21 του ν. 1921/1991 (ΦΕΚ 12 Α') προστίθεται περίπτωση ι', που έχει ως εξής:

ι. έντοκους τίτλους, γενικώς, που εκδίδονται από τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως, το Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως'.

Άρθρο 4 Δαπάνες

1. Ο τίτλος του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Εκπτώση δαπανών από το συνολικό εισόδημα"

2. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955, τα ποσά του ετήσιου φορολογούμενου ή απαλλασσόμενου εισοδήματος των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών και των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) δραχμών αντικαθίστανται στα ποσά των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και εξακοσίων χιλιάδων (600.000) δραχμών, αντίστοιχως.

3. Οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται, κατά περίπτωση, τα ποσά των πιο κάτω δαπανών."

5. Οι περιπτώσεις α' έως και ε', ζ' και ι', καθώς και τα τέσσερα τελευταία εδάφια της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

6. Τα εδάφια πρώτο και δεύτερο της περίπτωσης στ' της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"Ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της δαπάνης του ενοικίου που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του και μέχρι ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του εισοδήματος, που δηλώ-

νεται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση, μη δυνάμενο να υπερβεί το ποσό των διακοσίων σαράντα χιλιάδων (240.000) δραχμών."

7. Το τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης στ' της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Επίσης, δικαιούται ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της δαπάνης του ενοικίου που καταβάλλει ετησίως για τα τέκνα του ο φορολογούμενος, που μισθώνει κατοικίες για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών τους, τα οποία φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφόσον αυτά τον βαρύνουν και εφόσον οι κατοικίες που μισθώνονται βρίσκονται στην περιοχή που έχει την έδρα της ή σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του και αυτός ή τα τέκνα του δεν έχουν άλλη κατοικία σε αυτήν την περιοχή και μέχρι ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος, που δηλώνεται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση του υποχρέου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών."

8. Στο έκτο εδάφιο της περίπτωσης στ' της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955, η φράση "Τα αφορολόγητα ποσά της παρούσας περίπτωσης χορηγούνται μόνο" αντικαθίσταται με τη φράση "Η έκπτωση αυτής της περίπτωσης αναγνωρίζεται μόνο".

9. Η περίπτωση η' της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

η. Το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων προσωπικών ατυχημάτων, καθώς και των ασφαλίσεων για ασφαλιστήρια ασθενείας, για την ασφάλιση του υποχρέου, του άλλου συζύγου και των τέκνων τους τα οποία τους βαρύνουν, κατά τις διατάξεις του παρόντος.

Το ποσό αυτής της δαπάνης δεν μπορεί να υπερβεί το ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος, που δηλώνεται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση του υποχρέου, μέχρι το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών, αθροιστικώς υπολογιζόμενο και για τους δύο συζύγους."

10. Η περίπτωση θ' της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

θ. Ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της δαπάνης για παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή φροντιστηρίων οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών που καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κάθε τέκνο του, που τον βαρύνει ή για τον ίδιο, και μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) δραχμές για καθένα από αυτά τα πρόσωπα."

11. Το πρώτο εδάφιο και οι περιπτώσεις β', στ', ζ' και η' της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και η περίπτωση γ' αυτής της παραγράφου του ίδιου άρθρου μεταφέρεται ως περίπτωση ια' στην παράγραφο 6 αυτού του άρθρου.

12. Η περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 μεταφέρεται ως περίπτωση ιβ' στην παράγραφο 6 αυτού του άρθρου.

13. Η περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 μεταφέρεται, ως περίπτωση ιγ', στην παράγραφο 6 αυτού του άρθρου και μεταξύ του δέκατου και του ενδέκατου εδαφίου προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

"Ειδικώς, τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται λόγω δωρεάς σε αθλητικά σωματεία, όταν τα ποσά αυτά υπερβαίνουν τις ογδόντα χιλιάδες (80.000) δραχμές ετησίως,

λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό αυτού του σωματείου, που έχει ανοιχτεί στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού."

14. Η περίπτωση ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του ν.δ.3323/1955 μεταφέρεται ως περίπτωση ιδ' στην παράγραφο 6 αυτού του άρθρου και αντικαθίσταται ως εξής:

ιδ. Το ποσό των δεδουλευμένων, μέσα στην κρίσιμη περίοδο, τόκων, που καταβάλλονται από το φορολογούμενο κατά τη διάρκεια της για:

αα) στεγαστικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί στο φορολογούμενο με υποθήκη ή με προσημείωση από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα ταχυδρομικά ταμειωτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν,

ββ) χρέη προς το Δημόσιο από φόρο κληρονομιάς, δωρεάς και γονικής παροχής, που οφείλονται απ' αυτόν,

γγ) προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ 116 Α') για απόκτηση στέγης από τους βοηθηματούχους.

Το αφαιρούμενο συνολικό ποσό για τους τόκους, που καταβάλλονται από το φορολογούμενο, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι ανώτερο από το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος, που δηλώνεται με την εμπρόθεσμη αρχική δήλωση του υποχρέου. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τόκους δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας. Το ποσό αυτής της δαπάνης δεν πρέπει να εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος".

15. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 8 του ν.δ.3323/1955 προστίθεται περίπτωση ιε' ως εξής:

ιε. Ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της δαπάνης για την αμοιβή που καταβάλλεται σε δικηγόρο για τις νομικές υπηρεσίες αυτού από οποιαδήποτε αιτία, και μέχρι ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος που δηλώνεται με την εμπρόθεσμη αρχική δήλωση του υποχρέου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών, ετησίως".

16. Στο άρθρο 8 του ν.δ.3323/1955 προστίθεται νέα παράγραφος 7 ως εξής:

"7. Επίσης, εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά ποσό πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών για τον ίδιο το φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα, που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, εφόσον: α) παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό. Δε λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία, β) είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία, γ) είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία και κάνουν μεταγίσεις αίματος, δ) είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, οι οποίοι με την ιδιότητα του αναπήρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν.1579/1950 (ΦΕΚ 286 Α') και του ν.δ.330/1947 (ΦΕΚ 84 Α'), ε) είναι

θύματα πολέμου. Θύματα πολέμου κατά την έννοια του παρόντος είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία. Με τα θύματα πολέμου εξομοιώνονται και τα πρόσωπα τα οποία ως μέλη οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών, οι οποίοι απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο, στ) παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (ΦΕΚ 73 Α') και 1863/1985 (ΦΕΚ 204 Α') όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 1976/1991 (ΦΕΚ 184 Α')."

17. Η παράγραφος 8 του άρθρου 8 του ν.δ.3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"8. Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, οι δαπάνες των παραγράφων 6 και 7, που αφορούν την ίδια, της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 6, καθώς και της παραγράφου 7, που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα."

18. Οι παράγραφοι 9, 10, 11 και 12 του άρθρου 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"9. Όταν οι σύζυγοι υποχρεούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, να υποβάλλουν κοινή δήλωση και όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα ή αυτό είναι κατώτερο από το άθροισμα των ποσών που αφορούν τις δαπάνες της παραγράφου 6, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Εξαιρετικώς, στις περιπτώσεις αυτές προστίθενται στις δαπάνες του άλλου συζύγου τα ποσά που αφορούν τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν.

10. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από τα ποσά των δαπανών της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 6 και της παραγράφου 7, που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό των δαπανών ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν το σύνολο των δαπανών του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά, που προκύπτει και μέχρι το άθροισμα των δαπανών της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 6 και της παραγράφου 7, προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

11. Οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό τα οποία συνοικούν με το φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τοις εκατό (67%) και πάνω, από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία, στην περίπτωση κατά την οποία έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από εξακόσιες χιλιάδες (600.000) δραχμές, κατά το ποσό που τα έξοδα αυτά υπερβαίνουν το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημα των προσώπων αυτών, προστίθεται στις δαπάνες του φορολογούμενου τον οποίο βαρύνουν. Αν αυτός δεν έχει εισόδημα ή το εισόδημά

του είναι κατώτερο από το άθροισμα των δαπανών των παραγράφων 6 και 7, το ποσό αυτό προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

12. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δε δικαιούνται τις εκπτώσεις των παραγράφων 6 και 7. Αν προκύπτει εισόδημα, σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομίας, επιδικίας ή μεσεγγύησης, δεν υπολογίζονται εκπτώσεις.

Άρθρο 5 Υπολογισμός του φόρου

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 9 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

1. Το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των ποσών των μειώσεων και των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Κλίμακιο εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο εισοδήματος	Φόρου
1.000.000	0	0	1.000.000	0
1.500.000	5	75.000	2.500.000	75.000
1.500.000	15	225.000	4.000.000	300.000
3.000.000	30	900.000	7.000.000	1.200.000
Υπερβάλλον	40			

2. Για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και τον βαρύνουν τέκνα το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την πιο πάνω κλίμακα σε αυτό το εισόδημα μειώνεται ως εξής:

α) για το φορολογούμενο που είναι έγγαμος ή άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος στον οποίο έχει ανατεθεί επιμέλεια τέκνων, με τα ακόλουθα ποσά:

αα) είκοσι χιλιάδες (20.000) δραχμές για καθένα τέκνο του, όταν έχει μέχρι δύο τέκνα που τον βαρύνουν.

ββ) τριάντα χιλιάδες (30.000) δραχμές για καθένα τέκνο του όταν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν.

γγ) σαράντα χιλιάδες (40.000) δραχμές για καθένα τέκνο του, όταν έχει τέσσερα τέκνα και πάνω που τον βαρύνουν.

Αν ο φορολογούμενος αποκτά εισοδήματα και από άλλες κατηγορίες, τα πιο πάνω ποσά μείωσης του φόρου υπολογίζονται μόνο στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί επιμεριστικώς στο ποσό του καθαρού εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες.

Για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή τα ως άνω ποσά μείωσης του φόρου προσαυξάνονται με δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές για κάθε τέκνο που βαρύνει το φορολογούμενο.

Αν από την αφαίρεση αυτών των ποσών προκύπτει πτωτικό υπόλοιπο, αυτό δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται με την οφειλή από τυχόν άλλα εισοδήματα του υποχρέου ούτε μεταφέρεται για να συμψηφιστεί με την οφειλή που προκύπτει στα εισοδήματα του άλλου συζύγου.

Το ποσό που απομένει ύστερα από τις ανωτέρω μειώσεις,

αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου.

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 9 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

3. Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%). Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, κατά περίπτωση.

3. Η παράγραφος 7 του άρθρου 9 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

7. Ο φόρος, που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις εκπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα, αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου. Αν το συνολικό ποσό της οφειλής, η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υποχρέου είναι μέχρι το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) δραχμών για τον ίδιο και για τη σύζυγό του αθροιστικά λαμβανόμενο, τούτο θα καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα για τις δημόσιες υπηρεσίες του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο φόρος βεβαιώνεται μετά το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους, ο φόρος καταβάλλεται σε δύο (2) ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου από τη βεβαίωση του φόρου μήνα και η άλλη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μεθεπόμενου μήνα.

4. Οι παράγραφοι 8, 9 και 10 του άρθρου 9, καθώς και το άρθρο 10 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

5. Στο άρθρο 9 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται νέα παράγραφος 8, ως εξής:

8. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί με βάση την φορολογική κλίμακα της παραγράφου 1 προστίθεται ο φόρος, ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή αναλογικού συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) για το τμήμα εισοδήματος μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές.

6. Η περίπτωση δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

δ. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της προηγούμενης περίπτωσης γ', φορολογούνται αυτοτελώς, εξαντλουμένης της φορολογικής υποχρεώσεως, τα ποσά των αποζημιώσεων που καταβάλλονται στους δικαιούχους με βάση:

αα) το άρθρο 1 του β.δ. 16/18 Ιουλίου 1920 (ΦΕΚ 158Α'),

ββ) το ν. 2112/1920 (ΦΕΚ 67 Α'),

γγ) το άρθρο 94 του ν.δ. 3026/1954 (ΦΕΚ 235 Α').

Ο φόρος υπολογίζεται με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9, στο καθαρό ποσό της αποζημίωσης και παρακρατείται κατά την πληρωμή της στο δικαιούχο.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της περίπτωσης γ' αυτής της παραγράφου, οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης

εφαρμόζονται αναλόγως και για κάθε εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται από οποιονδήποτε φορέα και για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσης η οποία συνδέει το φορέα με το δικαιούχο της αποζημίωσης. Αν το ποσό που καταβάλλεται στο δικαιούχο της αποζημίωσης υπερβαίνει εκείνο που θα έπρεπε να του καταβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το συνολικό ποσό της αποζημίωσης που του καταβάλλεται φορολογείται με την πιο πάνω κλίμακα."

Άρθρο 6 **Υποβολή δηλώσεων**

1. Τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται και προστίθεται σε αυτήν νέο τέταρτο εδάφιο ως εξής:

"Υποχρέωση για υποβολή δήλωσης υπάρχει επίσης και όταν το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου είναι μικρότερο από τις τετρακόσιες χιλιάδες (400.000) δραχμές, αλλά στο εισόδημα αυτό περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική επιχείρηση ή γεωργική εκμετάλλευση την οποία δικαιούται κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 να συμψηφίσει με εισοδήματα του ίδιου και των επόμενων ετών. Παράλειψη του υποχρέου να επιδώσει μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους δήλωση, η οποία αναγράφει τη ζημιά που προέκυψε στο ίδιο ή τα προηγούμενα αυτού οικονομικά έτη, του στερεί το δικαίωμα να τη συμψηφίσει. Ειδικώς, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν αποκλειστικώς εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, αυτά υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση αν το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών, εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και δεν συντρέχει για αυτά τα πρόσωπα μία από τις πιο κάτω περιπτώσεις α', β', στ', ζ' ή ια' αυτής της παραγράφου."

2. Η περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"δ. Όσοι μετέχουν σε προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία ή αστική εταιρία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα."

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 του ν.δ. 3323/1955 προστίθενται μετά την περίπτωση στ' νέες περιπτώσεις με στοιχεία ζ', η', θ' και ι' και η περίπτωση ζ' αυτής αναριθμείται σε ια' και αντικαθίσταται, ως εξής:

"ζ) Όσοι διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία ή κατοικούν σε οικοδομή πάνω από εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα.

η) Όσοι λαμβάνουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επί της παραγωγής, ποσού πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές εφόσον ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων ή ποσού πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές, στις λοιπές περιπτώσεις. Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές, ή όταν το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού τους αυτής της κατηγορίας στην τράπεζα την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους υπερβαίνει τα δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές.

θ) Όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά πλανοδίως ή στις λαϊκές αγορές.

ι) Όσοι κατέχουν ή καλλιεργούν ορισμένη έκταση γεωργικής γής, καθώς και όσοι εισπράττουν επιστρεφόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η ελάχιστη έκταση, σε σχέση με το είδος

της καλλιέργειας, το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης.

ια) Οποιοσδήποτε, εφόσον προσκληθεί γι' αυτό εγγράφως από τον αρμόδιο προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτήν ο καλούμενος υποχρεούται να υποβάλει τις οικείες δηλώσεις μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης σ' αυτόν της οικείας πρόσκλησης."

4. Η ισχύς της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν.δ. 3323/1955 αρχίζει από το οικονομικό έτος 1993.

5. Η προθεσμία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται σε "2 Μαρτίου".

6. Η προθεσμία που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται σε "12 Μαρτίου".

7. Η προθεσμία που αναφέρεται στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται σε "15 Απριλίου".

8. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται υποπερίπτωση δδ' ως εξής: "δδ. εισόδημα που προέκυψε στην ημεδαπή, εφόσον ο φορολογούμενος δεν κατοικεί ούτε διαμένει σε αυτήν".

Άρθρο 7 **Φορολογία εταιριών, κοινοπραξιών και κοινωνιών**

1. Στο άρθρο 3 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται παράγραφος 3, η οποία έχει ως εξής:

"3. Σε φόρο υπόκεινται επίσης, οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ.186/1992, ΦΕΚ 84 Α').

2. Ο τίτλος του άρθρου 16 α του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Φορολογία του εισοδήματος των εταιριών, κοινοπραξιών και κοινωνιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα".

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 16 α του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και προσθέτονται σε αυτό νέες παράγραφοι 1 έως και 8 και οι παράγραφοι 3 έως και 9 αυτού αναριθμούνται σε 9 έως και 15, ως εξής:

"1. Τα καθαρά κέρδη των υποχρέων, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3, όπως αυτά προσδιορίζονται με βάση τις διατάξεις αυτού του νόμου φορολογούνται με συντελεστή τριανταπέντε τοις εκατό (35%) μετά την αφαίρεση:

α) των κερδών τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται αυτοτελώς,

β) των κερδών τα οποία προέρχονται από μερίσματα ημεδαπών ανώνυμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή κερδών αμοιβαίων κεφαλαίων ή κερδών από μερίδια εταιρίας περιορισμένης ευθύνης ή από τη συμμετοχή σε υποχρέους που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3,

γ) ειδικώς, προκειμένου για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες από τα κέρδη που απομένουν ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων των ως άνω περιπτώσεων α' και β', αφαιρείται επιχειρηματική αμοιβή, για μέχρι τρεις ομορρυθμούς εταίρους φυσικά πρόσωπα με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής. Σε περίπτωση περισσοτέρων με ίσα

ποσοστά συμμετοχής, οι δικαιούχοι επιχειρηματικής αμοιβής καθορίζονται από την εταιρεία και δηλώνονται με την οικεία αρχική ετήσια εμπρόθεσμη δήλωσή τους. Τα ποσοστά αυτά δεν ισχύουν για τις εταιρίες του άρθρου 13 του ν. 718/1977 (ΦΕΚ 304 Α') και της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του ν. 1963/1991 (ΦΕΚ 138 Α'). Η επιχειρηματική αμοιβή προσδιορίζεται με την εφαρμογή του ποσοστού συμμετοχής αυτού του εταίρου στο πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών των κερδών της εταιρίας, που δηλώθηκαν με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση. Σε περίπτωση συμμετοχής του υπόχρεου φυσικού προσώπου, ως ομόρρυθμου εταίρου ή διαχειριστή εταίρου εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε περισσότερες εταιρίες, αυτός δικαιούται επιχειρηματική αμοιβή, από μία από αυτές, κατ' επιλογήν του. Η επιλογή αυτή δηλώνεται με την οικεία αρχική εμπρόθεσμη δήλωση της εταιρίας και δεν ανακαλείται.

Με την επιβολή αυτού του φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση, επί των κερδών αυτών, των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτούς τους υποχρέους.

2. Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, το ακαθάριστο ποσό αυτού, υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%). Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό εισόδημα του υποχρέου, σύμφωνα με την παράγραφο 1.

3. Από το συνολικό ποσό του φόρου που αναλογεί στο φορολογούμενο εισόδημα και του συμπληρωματικού φόρου εκπίπτουν:

α) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15, 29, 37α και 48 στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο με βάση αυτό το άρθρο.

β) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν και υπόκειται σε φόρο. Ο φόρος αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος από το ποσό του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα.

4. Όταν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί, τούτο συμψηφίζεται στο τυχόν υπόλοιπο ποσό που προκύπτει για βεβαίωση.

5. Για την εξεύρεση του συνολικού καθαρού φορολογητέου εισοδήματος των υποχρέων της παραγράφου 3 του άρθρου 3, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του άρθρου 4.

6. Οι υπόχρεοι, που υπόκεινται σε φορολογία σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου υποβάλλουν δήλωση φόρου εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, ως εξής:

α) Μέχρι τις 2 Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους αν η εταιρία ή η κοινοπραξία ή η κοινωνία τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

β) Μέχρι τις 15 Απριλίου του οικείου οικονομικού έτους, αν η εταιρία έχει ως αντικείμενο εργασιών την αντιπροσώπευση ή πρακτόρευση ασφαλιστικών εταιριών ή τη μεσίτευση ασφαλειών, καθώς και την πρακτόρευση ή αντιπροσώπευση τραπεζών ή αν αυτή συμμετέχει σε εταιρία ή κοινοπραξία που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και εφόσον η διαχειριστική περιόδός τους λήγει μέσα στους μήνες Νοέμβριο ή Δεκέμβριο του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

γ) Μέσα σε τριήμισι (3,5) μήνες από την ημερομηνία λήξης της διαχειριστικής περιόδου, αν η εταιρία ή η κοινοπραξία ή η κοινωνία τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

δ) Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία λύσης, μετατροπής ή συγχώνευσης της εταιρίας ή κοινοπραξίας, κατά περίπτωση και εφόσον η εταιρία ή η κοινοπραξία τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και η διαχειριστική περίοδός της λήγει μέχρι τις 30 Νοεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους.

ε) Στην περίπτωση που κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 5 του άρθρου 31 και του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 33 η διαχειριστική περίοδος είναι υπερδωδεκάμηνη, υποβάλλονται δύο δηλώσεις, μια για τη δωδεκάμηνη περίοδο και μια για τη μικρότερη περίοδο, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται για τη δήλωση της δωδεκάμηνης περιόδου. Στην περίπτωση αυτή η κατανομή των αποτελεσμάτων γίνεται με βάση τα ακαθάριστα έσοδα καθεμιάς περιόδου.

Η δήλωση επιδίδεται από το νόμιμο εκπρόσωπο ή το πρόσωπο που έχει ορισθεί γι' αυτό, στον προϊστάμενο της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας.

7. Αρμόδιος για την παραλαβή των δηλώσεων και τον έλεγχο τους, την εξεύρεση του εισοδήματος αυτών που δεν έχουν επιδώσει δηλώσεις και γενικά για την επιβολή του φόρου είναι ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα των υποχρέων, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης.

8. Τα ποσά του φόρου, της προκαταβολής και των τυχόν τελών ή εισφορών που οφείλονται με βάση τη δήλωση αυτού του άρθρου καταβάλλονται σε πέντε (5) ίσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης, η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου από την υποβολή της δήλωσης μήνα και καθεμία από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα των αντίστοιχων μηνών. Σε περίπτωση υποβολής εκπρόθεσμης δήλωσης καταβάλλονται μαζί με αυτήν οι ληξιπρόθεσμες δόσεις και οι πρόσθετοι φόροι που ορίζονται στο άρθρο 67^ο.

4. Οι νέες παράγραφοι 9 έως και 12 του άρθρου 16α του ν.δ.3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

9. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας της έδρας των πιο πάνω υποχρέων, ύστερα από σχετικό έλεγχο εκδίδει και κοινοποιεί σ' αυτές, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας πράξη προσδιορισμού των οικονομικών αποτελεσμάτων και επιβολής φόρου, μαζί με τη σχετική έκθεση ελέγχου. Η πράξη προσδιορισμού αποτελεσμάτων και επιβολής φόρου της κοινοπραξίας ή κοινωνίας κοινοποιείται στον εκπρόσωπό της, ο οποίος αναγράφεται στη δήλωση ή, σε περίπτωση μη ορισμού του, σ' οποιοδήποτε μέλος της κοινοπραξίας ή κοινωνίας. Σε περίπτωση λύσης της εταιρίας ή κοινοπραξίας ή κοινωνίας η πράξη εκδίδεται στο όνομα αυτών και κοινοποιείται σε όλα τα μέλη τους και όταν πρόκειται για πτώχευση η πράξη εκδίδεται στο όνομα της πτωχεύουσας και κοινοποιείται στα μέλη και στο σύνδικο.

10. Τα οικονομικά αποτελέσματα που προσδιορίζονται με βάση την οριστική απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ή το πρακτικό διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, καθώς και αυτά που οριστικοποιούνται λόγω μη άσκησης προσφυγής,

δεν μπορεί να αμφισβητηθούν από τους εταίρους ή τα μέλη της κοινωνίας ή κοινοπραξίας.

11. Οι διατάξεις των άρθρων 15, εκτός από τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 αυτού, 16, 29, 31 παράγραφοι 4 και 5, 37α, 49 έως και 74, εφαρμόζονται αναλόγως.

12. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 αυτού του άρθρου δεν εφαρμόζονται για κοινωνίες αστικού δικαίου που εκμεταλλεύονται επιβατικά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης."

5. Η νέα παράγραφος 14 του άρθρου 16α του ν.δ. 3323/1955 καταργείται.

Άρθρο 8 Φορολογία ακινήτων

1. Μετά την παράγραφο 2 του άρθρου 17 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται νέα παράγραφος 3 και οι παράγραφοι 3 και 4 αυτού αναριθμούνται αντίστοιχα σε 4 και 5, ως εξής:

"3. Επιβάλλεται αυτοτελώς φορολογία με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), στον οποίο περιλαμβάνεται ο φόρος εισοδήματος, τα τέλη χαρτοσήμου και η εισφορά Ο.Γ.Α. στο χαρτόσημο, στο ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων, γενικώς, σε οικοδομές, που από τον κανονισμό της οροφокτησίας ανήκουν στους ιδιοκτήτες των διηρημένων ιδιοκτησιών της.

Το ποσό του φόρου που αναλογεί αποδίδεται από το διαχειριστή της πολυκατοικίας με δήλωση, η οποία υποβάλλεται μέχρι την τελευταία, εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μήνα Δεκεμβρίου του οικείου έτους, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται το εκμισθούμενο ακίνητο. Η δήλωση αυτή υποβάλλεται σε τρία αντίτυπα από τα οποία το πρώτο κατατίθεται στην αρμόδια φορολογική αρχή και τα άλλα δύο, αφού θεωρηθούν, παραδίδονται στον υπόχρεο. Τα αντίτυπα αυτά αντικαθιστούν τα πιστοποιητικά που απαιτούνται από οποιαδήποτε αρχή ή ενδιαφερόμενο, για την απόδειξη της εκπλήρωσης της φορολογικής υποχρέωσης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης αυτού του φόρου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου."

2. Μεταξύ των εδαφίων τρίτου και τέταρτου της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής:

"Το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμία από αυτές για τρεις (3) μήνες το έτος."

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Το οικονομικό έτος 1992 λαμβάνεται ως έτος βάσης για την πρώτη τριετία."

4. Ειδικώς, για την εφαρμογή των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955, κατά το οικονομικό έτος 1992 στις περιοχές που έχει εφαρμογή το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως τιμή ζώνης λαμβάνεται αυτή που ίσχυε στις πιο πάνω περιοχές στις 30 Ιουνίου 1991.

5. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"α) Για οικοδομές οι οποίες χρησιμοποιούνται ως κατοικίες,

οικοτροφεία, σχολεία, φροντιστήρια, αίθουσες κινηματογράφων ή θεάτρων, ξενοδοχεία, κλινικές και σανατόρια ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για αποσβέσεις, και ποσοστό μέχρι δεκαπέντε τοις εκατό (15%), για τα ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαϊάς ή άλλων κινδύνων, για έξοδα επισκευής και συντήρησης καθώς και για την αμοιβή δικηγόρου για δίκες σε διαφορές απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος. Αν οι δαπάνες αυτές αφορούν κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου, επιμερίζονται, αναλόγως, στους συνιδιοκτήτες του.

Τα ποσοστά του προηγούμενου εδαφίου περιορίζονται σε πέντε τοις εκατό (5%) και πέντε τοις εκατό (5%) αντιστοίχως, για το εισόδημα που προκύπτει από οικοδομές που χρησιμοποιούνται για άλλες χρήσεις. Όταν πρόκειται για εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 18, όπως επίσης και για το εισόδημα που προκύπτει από τη διαφορά του μισθώματος και του υπομισθώματος ακινήτων που εκμισθώνονται για οποιαδήποτε χρήση, τα ποσοστά του πρώτου εδαφίου περιορίζονται σε πέντε τοις εκατό (5%) συνολικώς.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση του δικαιώματος διενέργειας των εκπτώσεων, των δαπανών, που ορίζονται στην περίπτωση αυτήν, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτού του άρθρου."

Άρθρο 9 Εισόδημα από κινητές αξίες

1. Στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του ν.δ. 3323/1955, προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

"Ομοίως, το εισόδημα από τόκους που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση, εξαιρουμένων αυτών που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 26 και της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του παρόντος."

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 του ν.δ. 3323/1955, προστίθεται περίπτωση στ' που έχει ως εξής:

"στ) Από την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ. 400/1970 (ΦΕΚ 22 Α') για ασφαλίσεις ζωής".

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 25 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Όταν εισοδήματα του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε φορολογία και περαιτέρω ορίζεται ότι αυτά θα καταβάλλονται ελεύθερα φόρου στο δικαιούχο, ως εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία είναι το ποσό, από το οποίο, αφαιρουμένου του αναλογούντος σε αυτό φόρου, προκύπτει το καταβαλλόμενο στο δικαιούχο ποσό."

4. Οι παράγραφοι 2 έως και 5 του άρθρου 26 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται και η παράγραφος 6 αυτού καταργείται, ως εξής:

"2. Το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμης εταιρίας, κατά την εξαγορά τους από αυτή, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

3. Κάθε δάνειο που συνομολογείται μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρία προς τα μέλη της ή τρίτους, λογίζεται ότι συνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο αυτό που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας, κατά το χρόνο σύναψης του δανείου.

4. Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπο-

ρικές συναλλαγές, οι τόκοι από τις αποδεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων και οι προκύπτοντες τόκοι υπερημερίας λόγω καθυστέρησης στην καταβολή του πιστωθέντος τιμήματος δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες, αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι, αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί εμπορική γενικά επιχείρηση στην Ελλάδα ή, προκειμένου για αλλοδαπό, ότι αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες της μόνιμης αυτής εγκατάστασης.

Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λογίζονται και οι τόκοι της παραγράφου αυτής που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση.

5. Παροχές σε χρήμα ή σε είδος και γενικά παροχές χρηματικής αποτιμήσεως, που γίνονται από ημεδαπή ανώνυμη εταιρία χωρίς νόμιμη ή συμβατική, για το σκοπό αυτόν, υποχρέωση προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά προς πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν νόμιμα αυτή, λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες των ανωτέρω προσώπων, με την προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας διαχειριστικής χρήσης.

5. Το άρθρο 27 του ν.δ 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

“Χρόνος κτήσεως του εισοδήματος από κινητές αξίες θεωρείται:

1. Για τα κέρδη που διανέμονται από τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, σε διευθυντές και αμοιβών στο εργατούπαλληλικό προσωπικό τους, ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

2. Για τους τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, ο χρόνος έγκρισής τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων και προκειμένου για τοκομερίδια, ο χρόνος που έχει ορισθεί για την εξαργύρωσή τους.

3. Για τα εισοδήματα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, ο χρόνος εξαργύρωσης ή είσπραξης των μερισμάτων και τόκων.

4. Για τους τόκους τριτοβάθμιας της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, ενώ για τους τόκους του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσης των τόκων.

Σε περίπτωση κατά την οποία εξοφλείται το κεφάλαιο δανείου ή απαίτηση γενικά ή παρέχεται συναίνεση, με ιδιωτική βούληση ή με βάση δικαστική απόφαση, για την εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης, που είχε εγγραφεί προς ασφάλεια του δανείου ή γενικά απαίτηση, θεωρείται, μη επιτρεπομένης ανταποδείξεως, ότι εξοφλούνται ταυτόχρονα, καθιστάμενοι απαιτητοί και οι μέχρι του χρόνου εξόφλησης του δανείου ή εξάλειψης της υποθήκης ή της προσημείωσης αναλογούντες τόκοι, οι οποίοι δεν εδηλώθησαν από τον υπόχρεο, ούτε έχουν υπαχθεί ελαφροδικώς σε φορολογία μέχρι της χρονολογίας αυτής.

Οι τόκοι αυτοί, προκειμένου να υπαχθούν σε φορολογία, μπορούν να κατανεμηθούν, μετά από αίτηση του φορολογουμένου, στο έτος εξόφλησης και στα δύο προηγούμενα έτη και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν από το έτος της

συνομολόγησής του δανείου ή της δημιουργίας της απαίτησης.

5. Για τα κέρδη, που προέρχονται από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια, ο χρόνος έγκρισής τους από την “Α.Ε. Διαχειρίσεως” και προκειμένου για κέρδη που προέρχονται από αμοιβαία κεφάλαια αλλοδαπής, ο χρόνος είσπραξης αυτών.

6. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 26, ο χρόνος έγκρισής τους από την γενική συνέλευση των μετόχων.

7. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, στην παράγραφο 5 του άρθρου 26, καθώς και για τις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρίας, που δεν προέρχονται από τη διάθεση των καθαρών κερδών της, ο χρόνος της καταβολής ή πίστωσης αυτών στο όνομα των δικαιούχων.”

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 29 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“1. Στα διανεμόμενα κέρδη των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των διευθυντών, καθώς και των αμοιβών εργατούπαλληλικού προσωπικού, ουδεμία παρακράτηση φόρου ενεργείται, ως φορολογούμενα τα εισοδήματα αυτά στο όνομα του νομικού προσώπου. Ομοίως, δεν ενεργείται παρακράτηση φόρου στα διανεμόμενα κέρδη από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια και από εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

2. Στα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25 ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εξαντλουμένης της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

3. Στα λοιπά εισοδήματα των άρθρων 25 και 26 ενεργείται παρακράτηση, έναντι του φόρου που αναλογεί, με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), επιφυλασσόμενων των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 1921/1991 (ΦΕΚ 12 Α').

Εξαιρετικά, για αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου και τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, που εκπίπτουν σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β', γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν.δ. 3843/1958, από τα ακαθάριστα έσοδα, καθώς και για τα εισοδήματα των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 26, ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή τριάντα πέντε τοις εκατό (35%), εξαντλουμένης της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

4. Η παρακράτηση φόρου ενεργείται:

α) Για εισοδήματα από αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου, τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, που εκπίπτουν, σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν.δ. 3843/1958, από τα ακαθάριστα έσοδα, καθώς και για τα εισοδήματα της παραγράφου 5 του άρθρου 26, κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου.

β) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου ή της εγγραφής αυτών στον οικείο λογαριασμό των βιβλίων της ασφαλιστικής εταιρίας.

γ) Για τα εισοδήματα της παραγράφου 2 του άρθρου 26, κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου και το αργότερο, μέσα σε ένα μήνα από την έγκριση από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

δ) Για εισοδήματα από ομολογίες και χρεόγραφα των ημεδαπών νομικών προσώπων δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, καθώς και από κινητές αξίες γενικά αλλοδαπής προέλευσης, κατά την εξαργύρωση των τοκομεριδίων ή της εισπράξεως των μερισμάτων από το δικαιούχο.

ε) Για τόκους, από την καταβολή τους ή την εγγραφή τους στα βιβλία του οφειλέτη σε πίστωση του δανειστή.

5. Υπόχρεος σε παρακράτηση φόρου ορίζεται:

α) Για τα εισοδήματα των περιπτώσεων α', β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, η ημεδαπή ανώνυμη εταιρία που τα καταβάλλει.

β) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης δ' της προηγούμενης παραγράφου, αυτός που ενεργεί στην Ελλάδα την εξαργύρωση ή την καταβολή τους.

γ) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης ε' της προηγούμενης παραγράφου, ο χρεώστης που καταβάλλει τους τόκους.

6. Όσοι παρακρατούν φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν εφάπαξ, με την υποβολή δήλωσης στη δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία παρακρατήθηκε ο φόρος, εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου από την παρακράτηση του φόρου μήνα, με εξαίρεση, τον παρακρατηθέντα φόρο επί των εισοδημάτων της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 25, ο οποίος αποδίδεται εφάπαξ εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων για το κλείσιμο του ισολογισμού."

7. Οι παράγραφοι 7 έως και 12 του άρθρου 29 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και οι παράγραφοι 13 έως και 19 αυτού αναριθμούνται σε 7, 8, 9, 10, 11, 12 και 13, αντίστοιχα.

Άρθρο 10

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

1. Οι περιπτώσεις ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 31 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

ε) Η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και του εταίρου διαχειριστή, της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 16α του παρόντος και του άρθρου 10 του ν.δ. 3843/1958.

στ) Ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο".

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 32 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση, καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον αυτή έχει περιληφθεί στην απογραφή. Προκειμένου για τον υπολογισμό του υπερτιμήματος που προκύπτει από την πώληση ακινήτων, ως τιμή πώλησης δεν δύναται να ληφθεί ποσό μικρότερο της αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβιβάσεως ακινήτων."

3. Η περίπτωση β' της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

β) η ημεδαπή επιχείρηση στην οποία μετέχει αλλοδαπή

τοιαύτη με ποσοστό κεφαλαίου 50% τουλάχιστον κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση".

4. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται εδάφιο δεύτερο, που έχει ως εξής:

"Εξαιρετικά για επιχειρήσεις πρακτόρων κρατικών λαχείων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται, για μεν τις λιανικές πωλήσεις λαχείων που διενεργούνται μέσω των καταστημάτων τους, η προμήθεια που δικαιούνται, για δε τις χονδρικές πωλήσεις, ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί της ονομαστικής αξίας των λαχείων για τη μεσολάβηση πώλησης αυτών."

5. Στο τέλος της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται τελευταίο εδάφιο, που έχει ως εξής:

"Κατ' εξαίρεση, από τα ακαθάριστα έσοδα των υποχρέων της παραγράφου 3 του άρθρου 3 και των εταιριών περιορισμένης ευθύνης δεν εκπίπτουν οι μισθοί και οι κάθε είδους απολαβές των εταίρων ή μελών τους."

6. Στην υποπερίπτωση γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955, πριν από το τελευταίο εδάφιο αυτής, προστίθενται δύο νέα εδάφια, που έχουν ως εξής:

"Ειδικώς, τα χρηματικά ποσά, που καταβάλλονται λόγω δωρεάς σε αθλητικά σωματεία, όταν τα ποσά αυτά υπερβαίνουν τις ογδόντα χιλιάδες (80.000) δραχμές ετησίως, λαμβάνονται υπόψη μόνο, εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό αυτού του σωματείου που έχει ανοιχτεί στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Το οικείο γραμμάτιο εισπραξης πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του δωρητή και δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή."

7. Οι διατάξεις της υποπερίπτωσης δδ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"δδ. Τα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις για ομαδική ασφάλιση ζωής του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού τους, στην έννοια της οποίας συμπεριλαμβάνεται και η χορήγηση εφάπαξ ποσού ή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής σε χρήμα, μετά το χρόνο συνταξιοδότησης του ανωτέρω προσωπικού."

8. Οι διατάξεις της υποπερίπτωσης εε' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

9. Οι διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

β) Οι δαπάνες για τη συντήρηση και επισκευή των επαγγελματικών γενικά εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και αυτοκινήτων οχημάτων. Ειδικά, οι δαπάνες συντήρησης, λειτουργίας, επισκευής, κυκλοφορίας και αποσβέσεων των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως με κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά, που έχουν στην κυριότητά τους οι επιχειρήσεις ή που έχουν μισθωμένα από τρίτους, εκπίπτουν μέχρι ογδόντα τοις εκατό (80%) του συνολικού ύψους αυτών, εφόσον χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επιχείρησης. Για αυτοκίνητα μεγαλύτερου κυβισμού εκπίπτει, με τις ίδιες προϋποθέσεις, ποσοστό μέχρι είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιο πάνω δαπανών. Ο περιορισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκμίσθωση επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως, καθώς και στις επιχειρήσεις που χρη-

αιμοποιούν τα αυτοκίνητά τους αποκλειστικά για την εκπαίδευση υποψήφίων οδηγών.”

10. Οι διατάξεις της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“ε) Τα ποσά των κάθε είδους φόρων, τελών και δικαιωμάτων, που βαρύνουν την επιχείρηση. Ως χρόνος έκπτωσης, λογίζεται ο χρόνος της καταβολής αυτών υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων. Δεν εκπίπτουν οι τυχόν καταβαλλόμενοι από την επιχείρηση κάθε είδους φόροι που βαρύνουν τρίτους.”

11. Οι διατάξεις της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“στ) Οι αποσβέσεις για την κάλυψη της φθοράς των κάθε είδους εγκαταστάσεων ή μηχανημάτων ή φθορών υλικών, συναφών με τη λειτουργία της επιχείρησης και γενικά κάθε κινητής ή ακίνητης περιουσίας της επιχείρησης, εφόσον αυτές έγιναν με οριστικές εγγραφές, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που ορίζονται για κάθε επιχείρηση.

Η διενέργεια των τακτικών αποσβέσεων είναι προαιρετική για ισολογισμούς που κλείνουν οι επιχειρήσεις μετά τις 30 Δεκεμβρίου 1992. Πάγια στοιχεία, των οποίων η αξία κτήσης εκάστου είναι μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές, δύναται να αποσβένονται εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση κατά την οποία αυτά χρησιμοποιήθηκαν ή τέθηκαν σε λειτουργία. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης επί της αξίας κτήσης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, προσαυξημένης με τις δαπάνες προσθηκών και βελτιώσεων, με εξαίρεση τα καινούργια μηχανήματα και το λοιπό μηχανολογικό ή τεχνικό εξοπλισμό παραγωγής που αποκτώνται από 1/1/1993 και μετά, για τα οποία οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη φθίνουσα μέθοδο απόσβεσης.

Τα ανώτατα όρια των ποσοστών αποσβέσεων, που δύνανται να πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις, καθορίζονται από τις διατάξεις προεδρικού διατάγματος, όπως τούτο ισχύει κάθε φορά.

Εξαιρετικά, οι βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές, λατομικές και οι μικτές επιχειρήσεις αυτών και μόνο κατά τις δύο συνεχείς χρήσεις που λήγουν μετά τις 30 Δεκεμβρίου 1992, δύναται να ενεργήσουν συνολικά αποσβέσεις στα μηχανήματα και το λοιπό μηχανολογικό ή τεχνικό εξοπλισμό παραγωγής που έχουν αποκτήσει μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992, με οποιονδήποτε συντελεστή απόσβεσης προκρίνουν, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των αποσβέσεων αυτών των πάγιων στοιχείων, δεν δύναται να υπερβεί το είκοσι τοις εκατό (20%) των καθαρών κερδών του μεταποιητικού κλάδου σε κάθε χρήση, όπως αυτά προκύπτουν πριν από τον υπολογισμό των αποσβέσεων αυτών.”

12. Οι διατάξεις των περιπτώσεων η', θ', και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“η) Η ζημία που πραγματοποιήθηκε από φθορά, απώλεια ή υποτίμηση κεφαλαίου. Προκειμένου για ακίνητα, για τον υπολογισμό της ζημίας αυτών, ως τιμή πώλησης δεν δύναται να ληφθεί ποσό μικρότερο της αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων.

Ειδικά, η αναπόσβεστη αξία κατεδαφισθέντων κτιρίων της επιχείρησης δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα αυτής.

θ) Τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων. Το ποσό της πρόβλεψης αυτής υπολογίζεται σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας, μετά την αφαίρεση των επιστροφών ή εκπτώσεων, βάσει των

τηρουμένων βιβλίων. Το ποσό αυτό για κάθε διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να υπερβεί το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού “πελάται”, όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσης.

Στον υπολογισμό του ποσοστού 1% δεν περιλαμβάνεται η αξία των πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η έκπτωση της δαπάνης αυτής εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης σε ειδικό λογαριασμό “Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων”.

Πέραν της πιο πάνω σχηματιζόμενης πρόβλεψης, ουδέν άλλο ποσό αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων.

ι) Τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις που καταβάλλονται σε επιχειρήσεις και οργανισμούς για τη χρησιμοποίηση τεχνικής βοήθειας, ευρεσιτεχνιών, σημάτων σχεδίων, μουσικών βιομηχανικών μεθόδων και τύπων, πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών δικαιωμάτων.

Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται για τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις που αφορούν διαχειριστικές χρήσεις που λήγουν μετά την 30ή Δεκεμβρίου 1992.”

13. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 προστίθενται νέες περιπτώσεις ιβ', ιγ', ιδ' και ιε', που έχουν ως εξής:

“ιβ) Τα ποσά των εξόδων πρώτης εγκατάστασης και κτήσης ακινήτων αποσβένονται, είτε εφάπαξ κατά το έτος πραγματοποίησής τους, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία.

ιγ) Οι δαπάνες επισκευής και συντήρησης που πραγματοποιούνται σε μισθούμενα ακίνητα, κατά το χρόνο της πραγματοποίησής τους. Τα ποσά των δαπανών βελτιώσεων και προσθηκών σε μισθούμενα ακίνητα εκπίπτουν ισόποσα από τα ακαθάριστα έσοδα των χρήσεων που διαρκεί η μίσθωση και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των πέντε ετών.

ιδ) Τα ποσά των δαπανών διαφημίσεων που βαρύνουν την επιχείρηση, κατά το έτος της έκδοσης του προβλεπόμενου φορολογικού στοιχείου.

ιε) Τα ποσά των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, που σχηματίζονται στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης και καλύπτουν τις αποζημιώσεις προσωπικού λόγω συνταξιοδότησής του κατά το επόμενο έτος.”

14. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

“2. Σε ορισμένες επιχειρήσεις αναγνωρίζεται, από την 1η Ιανουαρίου 1992 έως και την 31η Δεκεμβρίου 1996, έκπτωση, χωρίς δικαιολογητικά, από τα ακαθάριστα έσοδα αυτών, για την αντιμετώπιση ειδικών δαπανών για τις οποίες, λόγω της φύσεώς τους, δεν είναι εφικτή η λήψη αποδεικτικών στοιχείων, υπολογιζόμενη στα αναφερόμενα πιο κάτω ακαθάριστα έσοδα, με βάση την ακόλουθη κλίμακα.

Σε ακαθάριστα έσοδα μέχρι δύο (2) δισεκατομμύρια δραχμές, ποσοστό έκπτωσης τρία τοις εκατό (3%), σε ακαθάριστα έσοδα από δύο (2) δισεκατομμύρια και μέχρι πέντε (5) δισεκατομμύρια δραχμές, ποσοστό έκπτωσης δύο τοις εκατό (2%) και σε ακαθάριστα έσοδα άνω των πέντε (5) δισεκατομμυρίων δραχμών, ποσοστό έκπτωσης ένα τοις εκατό (1%).

Ως ακαθάριστα έσοδα επί των οποίων υπολογίζεται η έκπτωση χωρίς δικαιολογητικά, λαμβάνονται τα εξής:

α. Για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις, τα ακαθάριστα έσοδα

αυτών που προέρχονται από εξαγωγές κάθε είδους προϊόντων.

β. Για τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες και εργασίες στην αλλοδαπή, στα ακαθάριστα έσοδά τους από τις υπηρεσίες και εργασίες αυτές, από τις οποίες εισάγεται συνάλλαγμα.

γ. Για τις επιχειρήσεις έκδοσης ημερήσιων, εβδομαδιαίων, δεκαπενθήμερων, μηνιαίων πολιτικών, αθλητικών και οικονομικών εφημερίδων και περιοδικών γενικά, τα ακαθάριστα έσοδα αυτών από την πώληση των εντύπων και από καταχωρήσεις γενικά σε αυτά.

δ. Για τις επιχειρήσεις ραδιοφωνίας - τηλεόρασης, τα προερχόμενα μόνο από διαφημίσεις ακαθάριστα έσοδα.

ε. Για τις ημεδαπές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και κατασκηνωτικά κέντρα, τα προερχόμενα από αλλοδαπούς πελάτες έσοδά τους, στα οποία, εκτός των εσόδων από διανυκτερεύσεις, περιλαμβάνονται και αυτά του κυλικείου και εστιατορίου από αλλοδαπούς πελάτες.

στ. Για τα γραφεία γενικού τουρισμού του ν. 393/1976 (ΦΕΚ 199 Α'), τα προερχόμενα από αλλοδαπούς πελάτες έσοδα.

Εξαιρετικά, για τις επιχειρήσεις εξαγωγής πετρελαιοειδών προϊόντων και για τις μεταφορικές επιχειρήσεις, διεθνών οδικών εμπορευματικών μεταφορών του ν. 383/1976 (ΦΕΚ 182 Α'), αναγνωρίζεται έκπτωση χωρίς δικαιολογητικά, που υπολογίζεται σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) στα έσοδά τους από εξαγωγές πετρελαιοειδών προϊόντων και από τη διενέργεια διεθνών οδικών εμπορευματικών μεταφορών, αντίστοιχα.

3. Επί μικτών επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων με παρεπόμενα έσοδα, η ζημία που τυχόν προκύπτει μετά τη διενέργεια της έκπτωσης, που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, δεν συμψηφίζεται με τα κέρδη άλλων κλάδων της επιχείρησης ή τα εισοδήματα αυτής από άλλες πηγές. Η ζημία αυτή μεταφέρεται για συμψηφισμό με τα κέρδη του ίδιου κλάδου στις επόμενες πέντε συνεχείς χρήσεις, με την προϋπόθεση ότι και στις χρήσεις αυτές η επιχείρηση τηρεί επαρκή και ακριβή βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Σε περίπτωση αδυναμίας λογιστικού διαχωρισμού των καθαρών κερδών που προκύπτουν από κάθε κλάδο, τα κέρδη αυτά υπολογίζονται με επιμερισμό του συνόλου των καθαρών κερδών της επιχείρησης με βάση τα ακαθάριστα έσοδα κάθε κλάδου".

15. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

16. Οι διατάξεις των παραγράφων 6, 7 και 8 του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"6. Σε περίπτωση κατά την οποία στα ακαθάριστα έσοδα περιλαμβάνονται και έσοδα που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος ή φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, ή έσοδα από μερίσματα και κέρδη από συμμετοχή σε ημεδαπές εταιρίες, για τον υπολογισμό του καθαρού κέρδους της επιχείρησης που υπόκειται σε φορολογία, το συνολικό ποσό των δαπανών που πρόκειται να εκπνεθεί, μειώνεται κατά τα εξής ποσά δαπανών, που βαρύνουν τα πιο πάνω ακαθάριστα έσοδα:

α) Ποσό των χρεωστικών τόκων που εξευρίσκεται με επιμερισμό των τόκων αυτών μεταξύ των υποκειμένων στη φορολογία ακαθάριστων εσόδων και αυτών που αναφέρονται πιο πάνω.

β) Ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) των εσόδων που

απαλλάσσονται της φορολογίας ή φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης ή των εσόδων από μερίσματα και κέρδη από συμμετοχή σε άλλες ημεδαπές επιχειρήσεις, ως λοιπές δαπάνες. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) των πάσης φύσεως δαπανών της επιχείρησης.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται για τραπεζικές, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και αμοιβαία κεφάλαια.

7. Οι εκπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων ενεργούνται με την προϋπόθεση ότι τα ποσά αυτών έχουν αναγραφεί στα βιβλία της επιχείρησης.

8. Το απομένον, μετά τις εκπτώσεις του παρόντος άρθρου, ποσό αποτελεί το καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις."

17. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 36α του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Επί εισφοράς αναληφθέντος όλου ή μέρους του έργου σε εταιρία οποιασδήποτε μορφής ή κοινοπραξία που έχει την έδρα της στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, στην οποία μετέχει και ο εισφέρων ανάδοχος ή απευθείας συμβασιούχος, τα κατά τις διατάξεις της παρούσας περίπτωσης λαμβανόμενα ως ακαθάριστα έσοδα θεωρούνται κτώμενα από την εταιρία ή κοινοπραξία και η εισφορά αυτή δεν θεωρείται υπερβολαβία."

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και σε περίπτωση που τμήμα του έργου ή εργασίας εκτελείται από κοινοπραξία ή εταιρεία στην οποία συμμετέχουν μόνο μέλη της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ή εταιρείας.

18. Οι διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 36 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"α. Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις, με εξαίρεση τους τόκους της παραγράφου 4 του άρθρου 26, που αποτελούν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις".

19. Οι διατάξεις των τριών τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"Προκειμένου για τις επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 33α, όταν τα καθαρά κέρδη τους προσδιορίζονται εξωλογιστικώς, συντελεστής καθαρού κέρδους λαμβάνεται αυτός που προκύπτει από το λογιστικό προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματός τους, εφόσον είναι μεγαλύτερος από τον οικείο συντελεστή του πίνακα. Ο συντελεστής που προσδιορίζεται με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερος από το διπλάσιο του οικείου συντελεστή του πίνακα. Σε κάθε περίπτωση ο συντελεστής καθαρού κέρδους δεν μπορεί να είναι ανώτερος του ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%).

Για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν τα βιβλία και στοιχεία που προβλέπονται για αυτές από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή στις οποίες διαπιστώθηκε:

α) Η έκδοση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων.

β) Η τήρηση ανεπίσημων βιβλίων παράλληλα προς τα υποχρεωτικώς τηρούμενα επίσημα.

γ) Η μη έκδοση φορολογικού στοιχείου ή η έκδοση ανακριβούς, για την πώληση ή διακίνηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.

δ) Η χωρίς άδεια της αρμόδιας φορολογικής αρχής άσκηση επαγγέλματος ή επιχείρησης ή άσκηση σε διεύθυνση που δεν δηλώθηκε.

ε) Η αλλοίωση των δεδομένων της φορολογικής ταμειακής μηχανής. Ο συντελεστής καθαρού κέρδους που εφαρμόζεται προσαυξάνεται κατά εκατό τοις εκατό (100%).

Στις λοιπές περιπτώσεις που τα βιβλία και στοιχεία κρίνονται ανακριβή ο συντελεστής καθαρού κέρδους προσαυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%).*

20. Οι διατάξεις των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 3 του άρθρου 36 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και προσθέτεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

“Εξαιρητικώς, σε περιπτώσεις ολικής καταστροφής της επιχείρησης και των βιβλίων από πυρκαγιά μπορεί να αναγνωρισθεί αρνητικός συντελεστής μέχρι ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί των ακαθάριστων εσόδων των ανέλεγκτων χρήσεων.”

21. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 36 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται.

22. Οι περιπτώσεις α' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 37α του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

·α. Στα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 31, με συντελεστή τριάντα πέντε τοις εκατό (35%), που εφαρμόζεται στο ποσό που προκύπτει μετά την αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών και των αναλογούντων τελών χαρτοσήμου. Ο φόρος παρακρατείται από την ανώνυμη εταιρία κατά την καταβολή των μισθών και για την απόδοσή του εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 44. Με την παρακράτηση του πιο πάνω φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τους μισθούς που λαμβάνουν.

δ. Στην επιχειρηματική αμοιβή, που θεωρείται ότι καταβάλλεται στους διαχειριστές εταιριών των εταιριών περιορισμένης ευθύνης κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν.δ. 3843/1958, με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) πλέον τελών χαρτοσήμου και εισφοράς υπέρ Ο.Γ.Α. (1,20%). Η παρακράτηση των πιο πάνω ποσών, από την εταιρία περιορισμένης ευθύνης ενεργείται κατά το χρόνο έγκρισης του ισολογισμού της και σε περίπτωση μη έγκρισής του, εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης, κατά το χρόνο που λήγει το τρίμηνο αυτό.”

23. Οι παράγραφοι 5 και 6 του άρθρου 37α του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

·5. Όσοι παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων β', γ' και δ' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 3 αυτού του άρθρου, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με σχετική δήλωση που πρέπει να υποβάλλουν εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου από την παρακράτηση μήνα, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία παρακρατήθηκε ο φόρος, ο οποίος αποδίδεται εφάπαξ με την υποβολή της οικείας δήλωσης.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 7 έως 13 του άρθρου 29 εφαρμόζονται αναλόγως.”

24. Οι διατάξεις της παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν στις φορολογικές αρχές και τα διοικητικά πρωτοδικεία.

Άρθρο 11 **Φορολογία μισθωτών**

1. Η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του ν.δ. 3323/1955, αντικαθίσταται ως εξής:

·α) Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών για δαπάνες υπη-

ρεσίας, που τους έχει ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από τα σχετικά παραστατικά στοιχεία, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Προκειμένου για αποζημιώσεις υπαλλήλων του Δημοσίου, που παρέχονται με διάταξη νόμου κατ' αποκοπή για κάλυψη δαπανών ειδικής υπηρεσίας, που τους έχει ανατεθεί, εξαιρείται της φορολογίας ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%), εκτός εάν ο δικαιούχος αποδεικνύει δαπάνες μεγαλύτερου ποσού με βάση στοιχεία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων”.

2. Η περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 2019/1992 (ΦΕΚ 34 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

·ε. Στο καθαρό ποσό των συντάξεων ή άλλων παροχών παρόμοιας φύσης, που καταβάλλονται από ταμεία επικουρικά, μετοχικά, αρωγής ή αλληλοβοήθειας, και δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της περίπτωσης α', ο φόρος υπολογίζεται ως εξής:

αα) Με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) αν το καθαρό ποσό της παροχής υπερβαίνει τις εξακόσιες χιλιάδες (600.000) δραχμές ετησίως.

ββ) Με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) αν το καθαρό ποσό της παροχής υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο τετρακόσιες χιλιάδες (1.400.000) δραχμές ετησίως.

γγ) Με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) αν το καθαρό ποσό της παροχής δεν υπερβαίνει τις εξακόσιες χιλιάδες (600.000) δραχμές ετησίως, εφόσον πρόκειται για παροχή που καταβάλλεται σε δικαιούχο, ο οποίος λαμβάνει παροχές μέχρι αυτό το ποσό από το δεύτερο και καθένα μετά το δεύτερο από τους πιο πάνω φορείς.

3. Η παράγραφος 5 του άρθρου 40 του ν.δ. 3323/1955 καταργείται.

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 44 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

·2. Εκτός από τις προσωρινές δηλώσεις, εκείνοι που έχουν υποχρέωση να παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 2019/1992, οφείλουν να επιδίδουν μέσα στο μήνα Μάρτιο, κάθε έτους, στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας στην περιφέρεια της οποίας καταβλήθηκαν οι αμοιβές, από τις οποίες ενεργείται η παρακράτηση, οριστική δήλωση που περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση κατοικίας κάθε δικαιούχου τον αριθμό φορολογικού μητρώου του, το ποσό των αμοιβών, το φόρο που παρακρατήθηκε από αυτές, για κάθε μισθωτό ή ημερομίσθιο ή συνταξιούχο, κατά περίπτωση. Η δήλωση αυτή δεν παράγει έννομα αποτελέσματα αν ο υπόχρεος δεν έχει επιδώσει τις οικείες προσωρινές δηλώσεις ή δεν έχει αποδώσει με αυτές ολόκληρο το ποσό της οφειλής που προκύπτει στις αντίστοιχες περιόδους.

5. Η παράγραφος 7 της 1105403/2049/Α.0012/30.10.1989 απόφαση Υπουργού Οικονομικών, που κυρώθηκε με την περίπτωση θ' της παραγράφου 9 του άρθρου 51 του ν.1882/1990, καταργείται.

Άρθρο 12 **Εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα και ειδικές περιπτώσεις**

1. Η περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 45 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

·δ) Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής η οποία επιδικάστηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα, από οποιαδήποτε αιτία, δε θεωρείται εισοδήμα τους.”

2. Στο άρθρο 45 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

"4. Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζονται και οι πάσης φύσεως τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους λόγω καθυστέρησης εισπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες από αυτούς υπηρεσίες που εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού."

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 46 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Εξαιρητικώς, το ακαθάριστο εισόδημα από το έργο της πνευματικής παραγωγής των συγγραφέων, των μουσουργών και των καλλιτεχνών ζωγράφων ή γλυπτών ή χαρακτών κατανέμεται ισομερώς στο πρώτο έτος αποκτίσεως του εισοδήματος από αυτό το έργο και τα αμέσως επόμενα τρία έτη, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος. Αυτά εφαρμόζονται επίσης, προκειμένου για τις κάθε είδους επαγγελματικές δαπάνες, οι οποίες επιβαρύνουν το κόστος του έργου των πιο πάνω προσώπων, ανεξάρτητα από το χρόνο που πραγματοποιήθηκαν, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 46 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"5. Κατεξάριση, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για τη σύνταξη μελετών και σχεδίων οικοδομικών και λοιπών τεχνικών έργων, την επίβλεψη της εκτέλεσής τους, τη διεύθυνση εκτέλεσης (διοίκηση του έργου) και την ενέργεια πραγματογνωμοσυνών και διαιτησιών σχετικών με αυτά τα έργα, το καθαρό εισόδημα εξευρίσκεται με τη χρήση συντελεστή στις ακαθάριστες αμοιβές τους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι πάσης φύσεως τόκοι υπερημερίας λόγω καθυστέρησης στην καταβολή των πιο πάνω αμοιβών, ως εξής: .

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 46 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Ειδικά για τις δαπάνες συντήρησης, λειτουργίας, επισκευής, κυκλοφορίας και αποσβέσεων των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες ελευθέριας επαγγελματίας, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου, εκπίπτει ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού ύψους αυτών, μη δυνάμενο να υπερβεί ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) του δηλωθέντος ακαθάριστου εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθέριας επαγγελματίας."

6. Στο άρθρο 42 του ν.δ. 3323/1955 προστίθεται παράγραφος 4, ως εξής:

"4. Οι διατάξεις των παραγράφων 7, 8, 9, 10 και 11 του άρθρου 47 εφαρμόζονται αναλόγως για τον προσδιορισμό του ακαθάριστου και του καθαρού εισοδήματος από την παροχή υπηρεσιών, με σχέση εξαρτημένης εργασίας, επαγγέλματος που κατονομάζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 45".

7. Δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, τράπεζες, πιστωτικοί οργανισμοί και συνεταιρισμοί ή ενώσεις συνεταιρισμών που καταβάλλουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επί της παραγωγής, σε πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής, εφόσον οι δικαιούχοι ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων, υποχρεούνται όπως, κατά την καταβολή αυτών των ποσών στους δικαιούχους, παρακρατούν φόρο εισο-

δήματος, έναντι του φόρου που βαρύνει το δικαιούχο, ως εξής:

α. Ποσοστό δύο τοις εκατό (2%), όταν το συνολικό ετήσιο ποσό αυτών είναι από δύο εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες (2.500.000) δραχμές έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές.

β. Ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%), όταν το συνολικό ετήσιο ποσό αυτών είναι από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές και πάνω.

Εξαιρούνται της παρακράτησης αυτής οι επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις που χορηγούνται επί της παραγωγής ορεινών ή μειονεκτικών περιοχών.

Αν δικαιούχοι επιδοτήσεων ή επιχορηγήσεων δεν ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων, ο φόρος παρακρατείται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον το συνολικό ετήσιο ποσό αυτών υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές.

8. Για την απόδοση του φόρου, της προηγούμενης παραγράφου που παρακρατείται, εφαρμόζονται ανάλογα όσα ορίζονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 48 του ν.δ. 3323/1955.

9. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο τρόπος παρακράτησης του φόρου, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 7 και 8 του παρόντος.

Άρθρο 13

Πρόσθετοι φόροι - Παραγραφή

1. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του άρθρου 67 του ν.δ. 3323/1955, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με τις παραγράφους 6, 7 και 8 του άρθρου 6 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α') αντικαθίστανται και η παράγραφος 4 αυτού καταργείται.

"1. Οι υπόχρεοι που υποβάλλουν εκπρόθεσμη δήλωση ή δεν υποβάλλουν δήλωση ή υποβάλλουν ανακριβή δήλωση υπόκεινται σε πρόσθετο φόρο, ο οποίος υπολογίζεται σε ποσοστό δυόμισι τοις εκατό (2,5%), επί του οφειλόμενου με τη δήλωση φόρου, για κάθε μήνα καθυστέρησης.

2. Προκειμένου για υπόχρεους σε παρακράτηση φόρων, το παραπάνω ποσοστό αυξάνεται σε τέσσερα τοις εκατό (4%).

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο επίβριψη αυτής της προσαύξησης από τον υπόχρεο σε παρακράτηση στο φορολογούμενο, που βαρύνεται πραγματικώς με το φόρο.

3. Τα ποσοστά προσαύξησης, που ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, υπολογίζονται σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης επί του οφειλόμενου φόρου, για κάθε μήνα που μεσολαβεί από την υποβολή της δήλωσης μέχρι την οριστικοποίηση της οικείας καταλογιστικής πράξης, με διοικητική επίλυση της διαφοράς ή με αμετάκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Στις περιπτώσεις αυτές η διαφορά του πρόσθετου φόρου καταλογίζεται με συμπληρωματική πράξη του προϊστάμενου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας."

2. Οι παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 68 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται, προστίθεται στο άρθρο αυτό νέα παράγραφος 3 και οι παράγραφοι 3 έως και 6 αυτού αναριθμούνται σε 4 έως και 7, ως εξής:

"1. Η κοινοποίηση φύλλου ελέγχου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 52, δεν μπορεί να γίνει μετά την πάροδο πενταετίας από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο λήγει η προθεσμία για την επίδοση της δήλωσης. Το δικαίωμα

του Δημοσίου για επιβολή του φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο της πενταετίας.

2. Κατ' εξαίρεση, η βεβαίωση του φόρου μπορεί να γίνει και μετά την πάροδο πενταετίας αν η εγγραφή στο όνομα της ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης εταιρίας, κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρίας, σύμφωνα με το άρθρο 16α, έγινε οριστική μετά την πάροδο αυτής, όχι όμως και πέρα από έξι (6) μήνες από την κοινοποίηση στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας της απόφασης του διοικητικού δικαστηρίου ή από την οριστικοποίηση της εγγραφής με διοικητική επίλυση της διαφοράς ή λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης προσφυγής.

3. Εξαιρετικώς, επίσης, δύναται να κοινοποιηθεί φύλλο ελέγχου και μετά την πάροδο της πενταετίας:

α) Αν το φύλλο ελέγχου που κοινοποιήθηκε εντός της πενταετίας ακυρωθεί μετά την πάροδο αυτής, γιατί ο φορολογούμενος δεν έλαβε γνώση αυτού.

β) Αν εντός της πενταετίας κοινοποιήθηκε το φύλλο ελέγχου σε πρόσωπο, που δεν έχει φορολογική υποχρέωση, συνολικά ή μερικά.

γ) Αν η έκδοση του φύλλου ελέγχου έγινε από αναρμόδια Δ.Ο.Υ. ή έγινε για οικονομικό έτος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο υπάγεται το φορολογητέο εισόδημα.

δ) Αν το φύλλο ελέγχου που εκδόθηκε εμπρόθεσμα ακυρωθεί μετά την πάροδο αυτής.

3. Στο πρώτο εδάφιο της νέας παραγράφου 4 του άρθρου 68 του ν.δ. 3323/1955, η λέξη "δεκαπενταετία" αντικαθίσταται με τη λέξη "δεκαετία" και διαγράφεται η φράση "προσαυξησεων και προστίμων".

4. Το πρώτο εδάφιο της νέας παραγράφου 5 του άρθρου 68 αντικαθίσταται ως εξής:

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση φορολογίας εισοδήματος ή δήλωση απόδοσης παρακρατούμενων φόρων ή δήλωση επιβολής φόρου του άρθρου 16α, το δικαίωμα του Δημοσίου να κοινοποιήσει το φύλλο ελέγχου ή την πράξη καταλογισμού φόρου του άρθρου 16α παραγράφεται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ετών από τη λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της δήλωσης.

5. Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 67 του ν.δ. 3323/1955, όπως αυτή αντικαθίσταται με την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου, εφαρμόζεται σε υποθέσεις του οικονομικού έτους 1993, για εισοδήματα που αποκτώνται από 1ης Ιανουαρίου 1992 και στο εξής.

Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 67 του ν.δ. 3323/1955, όπως αυτή αντικαθίσταται με την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου, εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 1993, για τους φόρους που παρακρατούνται από τους υπόχρεους από την ημερομηνία αυτήν και μετά.

Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 αυτού του άρθρου εφαρμόζονται σε υποθέσεις του οικονομικού έτους 1993, για τις οποίες η προθεσμία υποβολής δηλώσεων αρχίζει από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά.

Άρθρο 14

Κατάργηση απαλλαγών

Καταργείται η απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των πάσης φύσεως παροχών και επιδομάτων που ενσωματώθηκαν στο βασικό μισθό ή διατηρήθηκαν ως προσωρινό προσωπικό επίδομα, των δημόσιων πολιτικών και στρατιωτικών υπαλλήλων, των δικαστικών λειτουργών, καθώς και λοιπών δικαιούχων, που έτυχαν της απαλλαγής αυτής.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται

για εκείνα τα ποσά που προέρχονται από επίδομα βιβλιοθήκης που καταβαλλόταν στους δικαιούχους μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1977, εκτός αν το επίδομα αυτό χορηγήθηκε ως ειδική παροχή σε αυτούς μεταγενέστερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 15

Υποκείμενο και αντικείμενο του φόρου

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν.δ. 3843/1958 προστίθεται περίπτωση ε' που έχει ως εξής:

"ε. Οι ημεδαπές εταιρίες περιορισμένης ευθύνης."

2. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και γ' του άρθρου 4 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

α) Σε ημεδαπές γενικά ανώνυμες εταιρίες και εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, με εξαίρεση τις τραπεζικές και ασφαλιστικές εταιρίες, το συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή αλλοδαπή. Τα διανεμόμενα κέρδη λαμβάνονται από το υπόλοιπο των κερδών, που απομένει μετά την αφαίρεση του αναλογούντος φόρου εισοδήματος. Ειδικά, σε ημεδαπές τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρίες, το συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος, που προκύπτει στην ημεδαπή ή αλλοδαπή μετά την αφαίρεση του μέρους αυτών, που αναλογεί στα αφορολόγητα έσοδα ή στα εισοδήματα που φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης. Για τον προσδιορισμό του μέρους των κερδών που αναλογούν στα αφορολόγητα έσοδα ή στα εισοδήματα που φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης γίνεται επιμερισμός των συνολικών καθαρών κερδών, ανάλογα με το ύψος των φορολογούμενων εσόδων και των αφορολόγητων ή των φορολογηθέντων κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης εσόδων. Περαιτέρω, σε περίπτωση διανομής, στα ανωτέρω προκύψαντα φορολογούμενα κέρδη, προστίθεται το μέρος των αφορολόγητων κερδών ή των φορολογούμενων κατ'ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, που αναλογούν στα διανεμόμενα κέρδη με οποιαδήποτε μορφή, μετά την αναγωγή του εξευρισκόμενου αυτού ποσού σε μικτό ποσό με την προσθήκη του αναλογούντος σε αυτό φόρου.

γ) Στους συνεταιρισμούς που έχουν συσταθεί νόμιμα και στις ενώσεις αυτών, στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, πριν από την αφαίρεση των χορηγούμενων εκπτώσεων στα μέλη τους. Τα διανεμόμενα κέρδη και οι χορηγούμενες εκπτώσεις στα μέλη λαμβάνονται από το υπόλοιπο των κερδών, που απομένει μετά την αφαίρεση του αναλογούντος φόρου εισοδήματος."

Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής δεν λαμβάνονται υπόψη οι χορηγούμενες επί των τιμολογίων πωλήσεων εκπτώσεις σε διατιμημένα είδη και μέχρι των επιτρεπόμενων από τις εκάστοτε ισχύουσες αγορανομικές διατάξεις ποσοστών.

3. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης δ' του άρθρου 4 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

"Για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών, προκειμένου για υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα, τα οποία αποκτούν και εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου ή εισοδήματα που φορολογούνται κατά

ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, αφαιρούνται από τα καθαρά κέρδη που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, το μέρος αυτών που αναλογεί στα πιο πάνω εισοδήματα, το οποίο εξευρίσκεται με επιμερισμό ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που υπόκεινται σε φορολογία και των απαλλασσομένων ή φορολογηθέντων κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης."

4. Στην περίπτωση Γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ν.δ. 3843/1958, προστίθεται δεύτερο εδάφιο, που έχει ως ακολούθως:

"Αν δικαιούχος των ως άνω κερδών είναι ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή συνεταιρισμός, σε περίπτωση διανομής τους με οποιαδήποτε μορφή, τα κέρδη αυτά δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, μη εφαρμοζόμενων των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 8α του παρόντος".

Άρθρο 16

Προσδιορισμός εισοδήματος και φόρου

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Για τον προσδιορισμό του συνολικού καθαρού εισοδήματος των νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα, λαμβάνονται τα οριζόμενα από την παράγραφο 2 ακαθάριστα έσοδα, από τα οποία ενεργούνται οι οριζόμενες στις παραγράφους 3 και 4 εκπτώσεις."

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίσταται ως εξής:

"Από τα ακαθάριστα έσοδα της προηγούμενης παραγράφου εκπίπτουν, οι, κατά τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955, δαπάνες απόκτησης του εισοδήματος."

3. Στο άρθρο 8 του ν.δ. 3843/1958 προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

"4. Πλέον των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο δαπανών, από τα ακαθάριστα έσοδα των ημεδαπών ανώνυμων εταιριών εκπίπτουν και οι ακόλουθες:

α. Τα ποσά που καταβάλλει ημεδαπή ανώνυμη εταιρία για την εξαγορά ιδρυτικών τίτλων αυτής, καθώς και οι τόκοι που καταβάλλει στους κατόχους ιδρυτικών τίτλων της, εφόσον οι τόκοι αυτοί δεν προέρχονται από τα κέρδη της.

β. Οι τόκοι που καταβάλλει ημεδαπή ανώνυμη εταιρία στους κατόχους προνομιούχων μετοχών αυτής, εφόσον οι τόκοι δεν προέρχονται από τα κέρδη της.

γ. Οι αμοιβές και αποζημιώσεις μελών του διοικητικού συμβουλίου που βαρύνουν την ίδια την ανώνυμη εταιρία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του κ.ν. 2190/1920."

4. Μετά το άρθρο 8 του ν.δ. 3843/1958 προστίθεται νέο άρθρο 8α, που έχει ως εξής:

ΆΡΘΡΟ 8α

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Όταν μεταξύ των εισοδημάτων των νομικών προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του παρόντος, συμπεριλαμβάνονται και μερίσματα ή κέρδη από συμμετοχή σε άλλες εταιρίες, των οποίων τα κέρδη έχουν φορολογηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ή του άρθρου 16α του ν.δ. 3323/1955 τα εισοδήματα αυτά αφαιρούνται από τα συνολικά καθαρά κέρδη προκειμένου υπολογισμού των φορολογητέων κερδών του νομικού προσώπου.

Σε περίπτωση όμως, που στα καθαρά κέρδη ημεδαπής

ανώνυμης εταιρίας, εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και συνεταιρισμού, συμπεριλαμβάνονται, εκτός από τα μερίσματα και τα κέρδη από συμμετοχή σε άλλες εταιρίες που αναφέρονται πιο πάνω, και εισοδήματα φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης ή αφορολόγητα έσοδα και περαιτέρω λαμβάνει χώρα διανομή κερδών, για τον προσδιορισμό των διανεμόμενων κερδών που αναλογούν στα εισοδήματα που προβλέπουν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται τα συνολικά καθαρά κέρδη, που προκύπτουν από τους ισολογισμούς των νομικών αυτών προσώπων.

2. Αν στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς συνεταιρισμών, εταιριών περιορισμένης ευθύνης και ημεδαπών ανώνυμων εταιριών, πλην τραπεζικών και ασφαλιστικών, συμπεριλαμβάνονται και έσοδα αφορολόγητα, για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών του νομικού προσώπου προστίθεται σε αυτά το μέρος των αφορολόγητων εσόδων, που αναλογεί στα διανεμόμενα κέρδη με οποιαδήποτε μορφή, μετά την αναγωγή του εξευρισκόμενου αυτού ποσού σε μικτό ποσό με την προσθήκη του αναλογούντος σε αυτό φόρου.

3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και επί διανομής κερδών από εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, πλην τραπεζικών και ασφαλιστικών, και από συνεταιρισμούς, στα κέρδη των οποίων περιλαμβάνονται και κέρδη προσδιορισθέντα ή φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο επ' ονόματί τους.

4. Αφορολόγητα αποθεματικά ανώνυμων εταιριών, εταιριών περιορισμένης ευθύνης ή συνεταιρισμών, ανεξάρτητα του χρόνου σχηματισμού τους, διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα οποτεδήποτε, προστίθενται στα φορολογητέα κέρδη του νομικού προσώπου κατά το χρόνο διανομής ή κεφαλαιοποίησης και φορολογούνται με βάση τις διατάξεις του παρόντος, με εξαίρεση τα αφορολόγητα αποθεματικά, για την κεφαλαιοποίηση των οποίων ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1473/1984 (ΦΕΚ 127 Α') και του άρθρου 101 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α').

Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης αφορολόγητων αποθεματικών που έχουν σχηματίσει, μέχρι το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, με εξαίρεση τα σχηματισθέντα, βάσει αναπτυξιακών νόμων αποθεματικά.

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και επί διανομής ή κεφαλαιοποίησης αποθεματικών, προερχόμενων από εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης. Στην περίπτωση αυτήν, ο παρακρατηθείς στα ανωτέρω εισοδήματα φόρος συμψηφίζεται με αυτόν που αναλογεί στο νομικό πρόσωπο για τα ίδια εισοδήματα. Εξαιρετικά, κατά την κεφαλαιοποίηση ή διανομή αποθεματικών που έχουν σχηματισθεί μέχρι το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος από μερίσματα, προερχόμενα από συμμετοχή σε άλλες ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, αυτά δεν υπόκεινται σε φορολογία και ούτε επιστρέφεται ο παρακρατηθείς φόρος μερισμάτων.

6. Σε περίπτωση διαλύσεως ημεδαπής ανώνυμης εταιρίας θεωρείται ως κέρδος, φορολογούμενο στο όνομα του νομικού προσώπου, το ποσό που λαμβάνουν οι μέτοχοι πέραν του πράγματι καταβληθέντος και μη επιστραφέντος σε αυτούς μετοχικού κεφαλαίου και των κερδών που έχουν υπαχθεί σε φορολογία με βάση τις διατάξεις του παρόντος.

Ως πράγματι καταβληθέν από τους μετόχους ποσό θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, προσαυξημένο κατά τα αποθεματικά τα σχηματισθέντα από καταβολή των μετόχων κατά την τυχόν υπέρ το άρτιον έκδοση των μετοχών.

Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής, έχουν ανάλογη εφαρμογή και σε περίπτωση διαλύσεως εταιρίας περιορισμένης ευθύνης.

7. Σε περίπτωση εξαγοράς ή με οποιονδήποτε τρόπο απόκτησης από ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ιδίων αυτής μετοχών με σκοπό την απόσβεση ή μείωση του κεφαλαίου της, το ποσό που καταβάλλεται στους μετόχους πέραν του πράγματι καταβληθέντος από αυτούς αντίτιμου μετοχών και μη επιστραφέντος σε αυτούς, προέρχεται από το υπόλοιπο των κερδών που προκύπτει μετά την αφαίρεση του αναλογούντος, με βάση το άρθρο 10 του παρόντος, φόρου, από τα συνολικά κέρδη.

Ως πράγματι καταβληθέν από τους μετόχους ποσό θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, προσαυξημένο κατά τα αποθεματικά τα σχηματισθέντα από την τυχόν υπέρ το άρτιον έκδοση των μετοχών.

Το ανωτέρω ποσό που λαμβάνουν οι μέτοχοι δεν υπόκειται σε φορολογία εφόσον το νομικό πρόσωπο δεν έχει, μέσα στη διαχειριστική χρήση που λαμβάνει χώρα η απόσβεση ή μείωση του κεφαλαίου, εισοδήματα απαλλασσόμενα της φορολογίας ή προσδιοριζόμενα ή φορολογούμενα κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.

Σε περίπτωση ύπαρξης των πιο πάνω εισοδημάτων, έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

8. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών θα καθοριστούν η λογιστική εμφάνιση και ο τρόπος παρακολούθησης των αποθεματικών που σχηματίζουν οι επιχειρήσεις από τα κέρδη κάθε χρήσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

5. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 10 του α.ν. 148/1967 (ΦΕΚ 173 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

‘Σε περίπτωση διανομής ή διάλυσης της επιχείρησης, τα κέρδη αυτά προστίθενται στα λοιπά εισοδήματα αυτής και φορολογούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις φορολογίας εισοδήματος’.

6. Το άρθρο 10 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίσταται ως εξής:

‘1. Ο φόρος υπολογίζεται στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου νομικού προσώπου με συντελεστή τριάντα πέντε τοις εκατό (35%).

2. Ειδικά για εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ο συντελεστής της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται στα καθαρά κέρδη που απομένουν μετά την αφαίρεση, από τα συνολικά καθαρά κέρδη, επιχειρηματικής αμοιβής για φυσικά πρόσωπα διαχειριστές εταίρους, και μέχρι τρεις, οι οποίοι συμμετέχουν στην εταιρία με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής.

Σε περίπτωση περισσότερων διαχειριστών εταίρων με ίσα ποσοστά συμμετοχής, οι δικαιούχοι επιχειρηματικής αμοιβής καθορίζονται από την εταιρία και δηλώνονται με την οικεία αρχική ετήσια εμπρόθεσμη δήλωσή της. Ως ποσοστά λαμβάνονται εκείνα που υφίστανται κατά το χρόνο έγκρισης του ισολογισμού της.

Αν αυτός δεν εγκριθεί μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, λαμ-

βάνονται υπόψη τα ποσοστά που έχουν αυτοί κατά την τελευταία ημέρα του τριμήνου.

Η ανωτέρω επιχειρηματική αμοιβή θεωρείται ως λαμβάνομενη, από το ήμισυ των συνολικών καθαρών κερδών της εταιρίας, που δηλώνονται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση και κατά το ποσοστό συμμετοχής των διαχειριστών.

Όταν ο διαχειριστής συμμετέχει σε περισσότερες της μιας εταιρίες περιορισμένης ευθύνης ή σε άλλες προσωπικές εταιρίες ως ομόρρυθμος εταίρος, αυτός δικαιούται επιχειρηματικής αμοιβής από μία από αυτές, κατ' επιλογή του. Η επιλογή αυτή δηλώνεται με την οικεία αρχική εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της εταιρίας και δεν ανακαλείται.

3. Επιπλέον του οριζόμενου στις προηγούμενες παράγραφους φόρου, επιβάλλεται και συμπληρωματικός φόρος στο εισόδημα από ακίνητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα. Ο φόρος αυτός υπολογίζεται με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%) στο συνολικό ακαθάριστο εισόδημα που προέρχεται από ακίνητα, μη δυνάμενος να υπερβεί το ποσό του φόρου εισοδήματος των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Ο φόρος της παραγράφου αυτής δεν επιβάλλεται στα εισοδήματα από ακίνητα των νομικών προσώπων, τα οποία απαλλάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος, του φόρου εισοδήματος για τα εισοδήματα αυτά.

4. Από το συνολικό ποσό του φόρου που αναλογεί στο φορολογούμενο εισόδημα και του συμπληρωματικού φόρου εκπίπτουν:

α) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του παρόντος νόμου, καθώς και του άρθρου 37α του ν.δ. 3323/1955 στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο.

β) Ο φόρος που αναλογεί στο μέρος των φορολογηθέντων κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης εισοδημάτων που διανέμονται και με τα οποία έχουν προσαυξηθεί τα υποκείμενα σε φορολογία κέρδη του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 8α του παρόντος.

Ειδικά για τις τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρίες εκπίπτει από το συνολικό φόρο του νομικού προσώπου, ολόκληρο το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε για εισοδήματα φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.

γ) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν και υπόκειται σε φόρο. Ο φόρος αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερος από το ποσό του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα.

5. Όταν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από το φόρο που αναλογεί, η επί πλέον διαφορά συμψηφίζεται στο υπόλοιπο ποσό που προκύπτει για βεβαίωση.

Άρθρο 17

Δήλωση και καταβολή του φόρου

1. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

‘α) Τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 3, μέχρι τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα του πέμπτου μήνα από την ημερομηνία λήξης της διαχειριστικής περιόδου, για τα εισοδήματα που απόκτησαν μέσα σε αυτή.

β) Τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου

3, μέχρι τις δύο (2) Μαρτίου του οικείου οικονομικού έτους για τα εισοδήματα που απέκτησαν μέσα στο αμέσως προηγούμενο έτος, ανεξάρτητα αν τα εισοδήματα αυτά υπόκεινται ή όχι σε φορολογία.

Η υποβαλλόμενη δήλωση συνοδεύεται υποχρεωτικά με αναλυτική κατάσταση εσόδων και εξόδων*.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

“3. Ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες στα καθαρά κέρδη των οποίων συμπεριλαμβάνονται και εισοδήματα απαλλασσόμενα της φορολογίας ή κέρδη προσδιορισθέντα ή φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο, εφόσον μέσα σε έξι μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης δεν συνέρχεται η γενική συνέλευση των μετόχων για να εγκρίνει την προταθείσα από το διοικητικό συμβούλιο διανομή κερδών ή συνέρχεται και τροποποιεί την προταθείσα αυτή διανομή κερδών, υποχρεούνται να υποβάλλουν τροποποιητική δήλωση εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του πιο πάνω εξαμήνου για τα φορολογητέα κέρδη, που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 8α. Ο τυχόν οφειλόμενος, βάσει της τροποποιητικής δήλωσης, φόρος και προκαταβολή φόρου καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης και οι υπόλοιπες δύο την τελευταία εργάσιμη ημέρα των δύο επόμενων μηνών.

Σε περίπτωση μεταγενέστερης, αλλά εντός της ίδιας διαχειριστικής χρήσης, μερικής ή ολικής έγκρισης της διανομής, εφαρμόζονται επίσης οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 8α του παρόντος. Προς τούτο, υποβάλλεται συμπληρωματική δήλωση εντός τριάντα (30) ημερών από το χρόνο έγκρισης από τη γενική συνέλευση και ο οφειλόμενος φόρος καταβάλλεται εφάπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.”

3. Το άρθρο 13 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Ο φόρος εισοδήματος, η βεβαιούμενη με βάση το άρθρο 14 προκαταβολή φόρου εισοδήματος, τα τέλη χαρτοσήμου κ.λπ. ποσά, που οφείλονται με βάση τη δήλωση του άρθρου 11, καταβάλλονται:

α) Από τα νομικά πρόσωπα που υποβάλλουν δήλωση σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του παρόντος, σε πέντε (5) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες, η μεν πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης, οι δε υπόλοιπες τέσσερις, την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων επόμενων, από τη υποβολή της δήλωσης, μηνών.

β) Από τα νομικά πρόσωπα που υποβάλλουν δήλωση σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του παρόντος, εφάπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης προσωρινής ή οριστικής δήλωσης.

2. Δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την καταβολή των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο ποσών, θεωρείται απαράδεκτη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής της συνολικής οφειλής, δεν παρέχεται καμία έκπτωση.”

Άρθρο 18

Προκαταβολή και παρακράτηση φόρου

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 14 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

“2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και επί των προσωρινών δηλώσεων που υποβάλλουν, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11, τα νομικά πρόσωπα που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση.

3. Τα ποσά του φόρου που εισπράττονται στην τήγνη με παρακράτηση, εφόσον συντρέχει περίπτωση, εκπίπτουν από το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Δεν εκπίπτουν τα ποσά του φόρου που έχουν παρακρατηθεί σε εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.”

2. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν.δ. 3843/1958 καταργούνται.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 14 του ν.δ. 3843/1958 καταργούνται και η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου αναριθμείται σε 5.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν.δ. 3843/1958 αντικαθίστανται ως εξής:

“1. Οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες και συνεταιρισμοί που διανέμουν κέρδη με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και στους διευθυντές, καθώς και αμοιβών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό, δεν προβαίνουν σε παρακράτηση φόρου, ως φορολογούμενα τα εισοδήματα αυτά στο όνομα του νομικού προσώπου.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στα διανεμόμενα, από εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, κέρδη. Με την καταβολή του οριζόμενου, από το άρθρο 10 του παρόντος, φόρου εισοδήματος, επέρχεται εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για τα διανεμόμενα κέρδη της παραγράφου αυτής.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 29 του ν.δ. 3323/1955 εφαρμόζονται ανάλογα και όταν ο καταβάλλων το εισόδημα ή δικαιούχος αυτού είναι νομικό πρόσωπο ή επιχείρηση από τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος. Εξαιρετικά, αν ο δικαιούχος του εισοδήματος από κινητές αξίες, εκτός μερισμάτων και τόκων από μετοχές και ιδρυτικούς τίτλους, που προέρχονται από τα διανεμόμενα κέρδη ημεδαπής ανώνυμης εταιρίας, είναι πρόσωπο από τα αναφερόμενα στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, το οποίο όμως δεν έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, το ποσοστό του παρακρατούμενου φόρου ορίζεται σε τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) στο εισόδημα αυτό και ο αλλοδαπός δικαιούχος δεν υποχρεούται στην υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης για το πιο πάνω εισόδημα.

3. Στις αποζημιώσεις ή τα δικαιώματα που καταβάλλονται σε αλλοδαπές επιχειρήσεις και οργανισμούς που δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα ή σε φυσικά πρόσωπα κατοίκους αλλοδαπής που δεν ασκούν επάγγελμα ή επιχείρηση στην Ελλάδα,

α) για τη χρήση ή παραχώρηση της χρήσης τεχνικών μεθόδων παραγωγής, τεχνικής ή τεχνολογικής βοήθειας, δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, σημάτων και προνομίων, σχεδίων ή προτύπων γενικά, άποτελεσμάτων ερευνών, κινηματογραφικών και τηλεοπτικών ταινιών, μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές εκπομπές, αναπαραγωγής βιντεοκασετών, πνευματικής ιδιοκτησίας, αναδημοσίευσης άρθρων και μελετών και λοιπών συναφών δικαιωμάτων,

β) για την εκμίσθωση μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και γενικά κινητών πραγμάτων, την επισκευή και συντήρηση μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, την οργάνωση επιχειρήσεων, την εκπαίδευση προσωπικού και για την παροχή

οποιασδήποτε υπηρεσίας και κάθε είδους συμβουλών στην Ελλάδα, καθώς και στις αμοιβές, που καταβάλλονται σε ξένες καλλιτεχνικά συγκροτήματα ή μεμονωμένους καλλιτέχνες κατοίκους ξένων χωρών για τη συμμετοχή τους σε διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, ενεργείται από τον υπόχρεο για την καταβολή, παρακράτηση φόρου εισοδήματος που βαρύνει το δικαιούχο της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής.

Ο φόρος αυτός υπολογίζεται στο ακαθάριστο ποσό της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής, ανεξάρτητα αν για την καταβολή αυτήν απαιτείται ή όχι απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 7 του ν. 4171/1961 (ΦΕΚ 93 Α'), όπως ισχύει, με συντελεστή:

α) Δέκα τοις εκατό, (10%) για αποζημιώσεις ή δικαιώματα που καταβάλλονται σε αλλοδαπές επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα για τη χρήση ή παραχώρηση χρήσης στην Ελλάδα κινηματογραφικών ή τηλεοπτικών ταινιών, μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές εκπομπές και για την αναπαραγωγή βιντεοκασετών.

β) Είκοσι τοις εκατό (20%) για αποζημιώσεις ή δικαιώματα ή αμοιβές των λοιπών περιπτώσεων της παραγράφου αυτής.

Με την παρακράτηση του φόρου που ενεργείται σύμφωνα με τα πιο πάνω, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του αλλοδαπού δικαιούχου από το φόρο εισοδήματος για τα εισοδήματά του αυτά.

Σε όλες τις περιπτώσεις, στον αλλοδαπό δικαιούχο καταβάλλεται η διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημίωσης, δικαιώματος ή αμοιβής, που δικαιούται να λάβει και του παρακρατούμενου φόρου που αναλογεί στο ποσό αυτής.

Η παρακράτηση του φόρου που οφείλεται ενεργείται κατά την πίστωση ή την καταβολή της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής στο δικαιούχο και η απόδοσή του γίνεται με σχετική δήλωση στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου από την παρακράτηση μήνα.

Οι τράπεζες υποχρεούνται να αρνηθούν την παροχή του ποσού συναλλάγματος, που αναλογεί για την αποστολή στο εξωτερικό των αποζημιώσεων, δικαιωμάτων και αμοιβών που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, αν δεν προσκομισθεί σε αυτές αποδεικτικό καταβολής στο Δημόσιο του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα αυτά.

4. Στις αλλοδαπές επιχειρήσεις και οργανισμούς που αναλαμβάνουν στην Ελλάδα κατάρτιση μελετών και σχεδίων ή τη διεξαγωγή ερευνών τεχνικής, οικονομικής ή επιστημονικής γενικά φύσεως, ανεξάρτητα αν αυτές εκπονούνται στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή ή την επίβλεψη και συντονισμό εκτέλεσης τεχνικών έργων που πραγματοποιούνται από τρίτους στην Ελλάδα ή την παροχή επιστημονικής φύσεως συμβουλών προς τον κύριο του εκτελούμενου στην Ελλάδα τεχνικού έργου, επιβάλλεται, για τα καθαρά κέρδη που αποκτούν από τις υπηρεσίες αυτές, φόρος εισοδήματος με συντελεστή δεκαεπτά και μισό τοις εκατό (17,50%), ο οποίος υπολογίζεται στη συνολική ακαθάριστη αμοιβή τους. Ο φόρος αυτός παρακρατείται από τον υπόχρεο για την καταβολή κατά την εκάστοτε πίστωση ή την καταβολή της αμοιβής στο δικαιούχο και αποδίδεται με σχετική δήλωση στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία το βραδύτερο εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου από την παρακράτηση μήνα.

Με την παρακράτηση του φόρου που ενεργείται σύμφωνα με τα πιο πάνω, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση από

το φόρο εισοδήματος των αλλοδαπών επιχειρήσεων και οργανισμών για τα κέρδη που αποκτούν από τις υπηρεσίες αυτές.

Οι τράπεζες υποχρεούνται να αρνηθούν την παροχή του ποσού συναλλάγματος που αναλογεί για την αποστολή στο εξωτερικό εισοδημάτων, που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, αν δεν προσκομισθεί σ' αυτές αποδεικτικό καταβολής στο Δημόσιο του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα αυτά.

5. Στις αλλοδαπές εταιρίες και οργανισμούς που αναλαμβάνουν την εργοληπτική κατασκευή δημόσιων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων στην Ελλάδα επιβάλλεται φόρος εισοδήματος για τα καθαρά κέρδη που αποκτούν από τις εργασίες αυτές, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή που ορίζεται:

α) Τρία και μισό τοις εκατό (3,50%) στη συνολική ακαθάριστη αξία των έργων του Δημοσίου, δήμων και κοινοτήτων, δημόσιων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφελείας και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου γενικά, ανεξάρτητα αν τα έργα εκτελούνται με υλικά του εργολήπτη ή όχι.

β) Τέσσερα και είκοσι τοις εκατό (4,20%) στη συνολική ακαθάριστη αξία των ιδιωτικών έργων, γενικά.

γ) Οκτώ και εβδομήντα πέντε τοις εκατό (8,75%) στη συνολική ακαθάριστη αξία των έργων χωρίς την αξία των υλικών για έργα που αναφέρονται στην πιο πάνω περίπτωση β', για τα οποία ο εργολήπτης δεν χρησιμοποιεί δικά του υλικά.

Ο παραπάνω τρόπος φορολογίας εφαρμόζεται στις αλλοδαπές εργοληπτικές εταιρίες και οργανισμούς, που συμβάλλονται απευθείας με το Δημόσιο και τα λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

Ο φόρος που επιβάλλεται στις πιο πάνω περιπτώσεις παρακρατείται από τον, υπόχρεο για την καταβολή, εργοδότη κατά την εκάστοτε πίστωση ή την καταβολή της αξίας του έργου στο δικαιούχο και αποδίδεται με σχετική δήλωση στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του επόμενου από την παρακράτηση μήνα.

Με την παρακράτηση του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση από το φόρο εισοδήματος των αλλοδαπών εταιριών και οργανισμών για τα κέρδη που αποκτούν από τις εργασίες αυτές.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και στις αλλοδαπές εταιρίες και οργανισμούς που ασχολούνται με την εκτέλεση μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, επιφυλασσόμενων των διατάξεων του άρθρου 12 του ν. 542/1977 (ΦΕΚ 41 Α').

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 15 του ν.δ. 3843/1958 εφαρμόζονται ανάλογα και στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων του ν.δ. 3323/1955.

6. Οι διατάξεις του άρθρου 16 του ν.δ. 3843/1958, αντικαθίστανται ως εξής:

"Οι διατάξεις των άρθρων 49 έως και 76 του ν.δ. 3323/1955 εφαρμόζονται και στη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων."

Άρθρο 19

Αντικατάσταση διατάξεων του ν. 1969/1991

1. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 1969/1991 (ΦΕΚ 167 Α') αντικαθίστανται ως ακολούθως:

"1. Τα εισηραττόμενα από τους μετόχους της εταιρίας

επενδύσεων χαρτοφυλακίου μερίσματα, απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος*.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 16 του ν. 1969/1991 καταργούνται.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του ν. 1969/1991, αντικαθίστανται ως ακολούθως:

“Τα κέρδη, που διανέμονται από το αμοιβαίο κεφάλαιο στους μεριδιούχους, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος και από κάθε φόρο, τέλος, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, δικαίωμα ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και γενικώς τρίτων, εφόσον προκύπτουν από την πώληση κινητών αξιών σε τιμές ανώτερες από τις τιμές κτήσεως και γενικώς από πηγές, το εκ των οποίων προερχόμενο εισόδημα τυγχάνει φορολογικής απαλλαγής ή έχει φορολογηθεί με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης”.

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 48 του ν. 1969/1991 καταργούνται και οι παράγραφοι 7 και 8 του ίδιου άρθρου αναριθμούνται σε 5 και 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΞΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 20

Υπαγόμενες σε αναπροσαρμογή επιχειρήσεις

1. Σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων υποχρεώνονται όλες οι επιχειρήσεις, οι οποίες κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής, τηρούν υποχρεωτικά από το νόμο βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή που λειτουργούν ή αν είναι ημεδαπές ή αλλοδαπές ή αν υπάγονται στις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου ή σε οποιοδήποτε φορολογικό καθεστώς. Ειδικά οι τεχνικές επιχειρήσεις που ασχολούνται με την ανέγερση και πώληση οικοδομών υποχρεούνται να αναπροσαρμόσουν μόνο την αξία των ακινήτων, που ιδιοχρησιμοποιούν ή που έχουν εκμισθωμένα πάνω από δύο (2) χρόνια κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής.

2. Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής δεν μπορούν να προβούν σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων τους.

Άρθρο 21

**Αναπροσαρμογή της αξίας γηπέδων και κτιρίων.
Χρόνος αναπροσαρμογής**

1. Οι επιχειρήσεις του προηγούμενου άρθρου, υποχρεούνται να αναπροσαρμόζουν από το έτος 1992 και μετά, ανά τετραετία την αξία των γηπέδων και κτιρίων, που έχουν στην κυριότητά τους κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής. Η αναπροσαρμογή γίνεται με λογιστικές εγγραφές, οι οποίες καταχωρούνται υποχρεωτικά στα βιβλία αυτών, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του έτους αναπροσαρμογής.

2. Ως χρόνος αναπροσαρμογής λαμβάνεται η ημερομηνία καταχώρησης των σχετικών λογιστικών εγγραφών στα τηρούμενα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Η αναπροσαρμογή της αξίας πραγματοποιείται με πολλαπλασιασμό της αξίας κτήσης, συμπλήρωσης και βελτίωσης των γηπέδων και κτιρίων με συντελεστές αναπροσαρμογής, για τον καθορισμό των οποίων λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος κτήσης του ακινήτου και το ύψος του πληθωρισμού. Οι συντελεστές αναπροσαρμογής, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την ανα-

προσαρμογή της αξίας των ακινήτων από το έτος 1996 και μετά καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Προκειμένου για ακίνητα, τα οποία βρίσκονται σε περιοχή στην οποία ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, στις περιπτώσεις που η αναπροσαρμοσμένη αξία του ακινήτου που προκύπτει με βάση τους συντελεστές που ορίζονται κατά τα πιο πάνω, είναι μεγαλύτερη εκείνης, που προσδιορίζεται με βάση το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού, θεωρείται ως αναπροσαρμοσμένη αξία του ακινήτου, η αξία που προκύπτει με βάση το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων.

Προκειμένου για ακίνητα, τα οποία βρίσκονται σε περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων και από την αναπροσαρμογή αυτών με βάση τους συντελεστές που ορίζονται κατά τα πιο πάνω, για διάφορους λόγους, προκύπτει αξία μεγαλύτερη εκείνης της πραγματικής, δύναται να ληφθεί ως αναπροσαρμοσμένη αξία του ακινήτου, η πραγματική αξία αυτού, που αποδεικνύεται με κάθε πρόσφορο μέσο.

4. Οι επιχειρήσεις, που προβαίνουν σε αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων τους, υποχρεούνται να αναγράφουν στους ισολογισμούς τους την ημερομηνία της τελευταίας αναπροσαρμογής.

Άρθρο 22

Αξία που υπόκειται σε αναπροσαρμογή

Για την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων που θα πραγματοποιηθεί στο έτος 1992, ισχύουν τα εξής:

1. Ως αξία κτήσης των ακινήτων που αποκτήθηκαν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1987, για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου, λαμβάνεται η αξία που προέκυψε μετά την αναπροσαρμογή αυτών, με βάση τις διατάξεις της Ε.2665/84/22-2-1988 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, όπως αυτή κυρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1839/1989 (ΦΕΚ 90 Α').

2. Για τις επιχειρήσεις που δεν είχαν υποχρέωση να αναπροσαρμόσουν την αξία των ακινήτων τους με βάση τις διατάξεις της πιο πάνω κοινής απόφασης, ως αξία κτήσης των ακινήτων τους, τα οποία αποκτήθηκαν μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1987, για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου, λαμβάνεται η αξία που εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης την 31η Δεκεμβρίου 1987.

3. Για τις επιχειρήσεις που προήλθαν από μετατροπή ή συγχώνευση διαφόρων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις του ν.δ. 1297/1972 (ΦΕΚ 217 Α') από 1ης Ιανουαρίου 1988 και μετά, ως αξία κτήσης των ακινήτων που εισφέρθηκαν, για την αναπροσαρμογή λαμβάνεται η αξία που καταχωρήθηκε στην πρώτη επίσημη απογραφή της νέας επιχείρησης.

4. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων θα πραγματοποιηθεί με πολλαπλασιασμό της πιο πάνω αξίας κτήσης με τους πιο κάτω συντελεστές:

α) Η αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν, μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1987, με συντελεστή 2,30 προκειμένου για γήπεδα και 2 προκειμένου για κτίρια.

β) Η αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν από 1ης Ιανουαρίου 1988 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1990 με συντελεστή 1,60 προκειμένου για γήπεδα και 1,40 προκειμένου για κτίρια.

γ) Η αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν από 1ης Ιανουαρίου 1991 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1991 με συντελεστή 1,25 προκειμένου για γήπεδα και 1,10 προκειμένου για κτίρια.

Η αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν από 1ης Ιανουαρίου 1992 και μετά δεν υπόκειται σε αναπροσαρμογή.

5. Οι αποσβέσεις επί της αξίας κάθε κτιρίου που έχουν γίνει μέχρι και την προηγούμενη από το χρόνο της αναπροσαρμογής διαχειριστική χρήση αναπροσαρμόζονται στο σύνολό τους, με βάση τους συντελεστές, που προβλέπονται από την προηγούμενη παράγραφο, ανάλογα με το χρόνο κτήσης αυτού.

6. Με την αναπροσαρμογή των αποσβέσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, δεν τροποποιούνται τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων, που προέκυψαν κατά την προηγούμενη της αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων διαχειριστική χρήση.

7. Κατ' εξαίρεση των αναφερομένων στις προηγούμενες παραγράφους, παρέχεται στην "Α.Ε. Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ε.Τ.Β.Α.)", η δυνατότητα να προβεί κατά την πρώτη αναπροσαρμογή που θα γίνει το έτος 1992, προκειμένου μόνο για ακίνητα που έχει στην κυριότητά της και που βρίσκονται στις βιομηχανικές περιοχές, που προβλέπονται από το ν. 4458/1965 (ΦΕΚ 33 Α'), σε αναπροσαρμογή της αξίας αυτών, λόγω ιδιομορφίας και εξαίρεσης αυτών από την αναπροσαρμογή με βάση τις διατάξεις προηγούμενων νόμων, ως ακολούθως:

α. Ως αξία ακινήτων που υπόκειται σε αναπροσαρμογή λαμβάνεται η συνολική αξία των ακινήτων καθεμιάς βιομηχανικής περιοχής, όπως αυτή εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης κατά την 31-12-1991, και η οποία έχει διαμορφωθεί με την προσθήκη στην αξία κτήσης της οικοπεδικής έκτασης, των δαπανών μελετών, έργων υποδομής, κατασκευής κτιρίων και λοιπών δαπανών μετά την αφαίρεση του τιμήματος των πωληθέντων ακινήτων.

β. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων θα γίνει με πολλαπλασιασμό της αξίας αυτών με τους κάτωθι συντελεστές:

αα. Για τα ακίνητα της βιομηχανικής περιοχής Θεσσαλονίκης με συντελεστή είκοσι (20).

ββ. Για τα ακίνητα των βιομηχανικών περιοχών Βόλου, Λάρισας και Πρέβεζας με συντελεστή πέντε (5).

γγ. Για τα ακίνητα των λοιπών βιομηχανικών περιοχών με συντελεστή δύο και μισό (2,50).

γ. Η αναπροσαρμοσμένη αξία που θα προκύψει με τη χρησιμοποίηση των πιο πάνω συντελεστών δεν μπορεί να υπερβεί την αγοραία αξία αυτών που έχουν κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής.

Άρθρο 23

Εμφάνιση της υπεραξίας

1. Από την προκύπτουσα υπεραξία με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22 του παρόντος, αφαιρείται το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού "ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ".

2. Το υπόλοιπο ποσό υπεραξίας που απομένει, κεφαλαιοποιείται ως εξής:

α) Οι ατομικές επιχειρήσεις θα κάνουν αύξηση του κεφαλαίου κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής.

β) Οι προσωπικές εταιρίες θα κάνουν αύξηση του κεφαλαίου τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος.

γ) Οι συνεταιρισμοί θα κάνουν αύξηση του κεφαλαίου

αυτών, υποχρεωτικά με αύξηση του ύψους της συνεταιριστικής μερίδας αυτών, με τροποποίηση του καταστατικού τους, από τη γενική συνέλευση των συνεταίρων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος.

δ) Οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης θα κάνουν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου, με αύξηση της ονομαστικής αξίας των μεριδίων, που υφίστανται στο χρόνο της κεφαλαιοποίησης.

ε) Οι ανώνυμες εταιρίες, ανεξάρτητα αν οι μετοχές αυτών είναι εισηγμένες ή όχι στο χρηματιστήριο, θα κάνουν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου είτε με την έκδοση νέων μετοχών, είτε με την αύξηση της ονομαστικής αξίας, είτε και με τους δύο τρόπους.

Οι διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 876/1979 (ΦΕΚ 48 Α') δεν εφαρμόζονται στις νέες μετοχές, που θα εκδοθούν κατά την κεφαλαιοποίηση της υπεραξίας ακινήτων, που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος.

Οι νέες μετοχές που θα εκδοθούν διανέμονται δωρεάν στους μετόχους, κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης της υπεραξίας.

3. Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου των προσωπικών εταιριών, των συνεταιρισμών και των εταιριών περιορισμένης ευθύνης, καθώς και του μετοχικού κεφαλαίου των ανώνυμων εταιριών πραγματοποιείται μέχρι το τέλος του δεύτερου έτους από το χρόνο της αναπροσαρμογής. Σε περίπτωση που η επιχείρησή δεν κάνει μέσα στο χρόνο αυτόν αύξηση του κεφαλαίου, επιβαλλονται σε βάρος των υπευθύνων οι κυρώσεις, που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 2190/1920.

Άρθρο 24

Φορολογία υπεραξίας

1. Από την υπεραξία που προκύπτει με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22 του παρόντος, παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις, κατά το χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης υπεραξίας, να αφαιρεθεί η ζημία που επιτρέπεται κατά το χρόνο της αναπροσαρμογής να συμψηφισθεί με άλλα εισοδήματα ή να μεταφερθεί για συμψηφισμό με βάση τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία εισοδήματος.

Η ζημία που αφαιρείται από την υπεραξία δεν συμψηφίζεται με άλλα εισοδήματα, ούτε και μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα χρόνια.

2. Το υπόλοιπο ποσό της υπεραξίας γηπέδων και κτιρίων, φορολογείται με συντελεστή ένα τοις εκατό (1%).

3. Ο φόρος αυτός βαρύνει την επιχείρηση και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά της κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών, ούτε συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την επιχείρηση για τα λοιπά εισοδήματά της.

Άρθρο 25

Δήλωση υπεραξίας - Αρμόδιος προϊστάμενος Δ.Ο.Υ.

1. Σε υποβολή δήλωσης υπεραξίας υποχρεώνεται κάθε επιχείρηση, που έχει υπεραξία μεγαλύτερη των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών.

Η δήλωση αυτή υποβάλλεται:

α) Από το φυσικό πρόσωπο ή το νόμιμο αντιπρόσωπο του και σε περίπτωση θανάτου του υποχρέου από τους κληρονόμους αυτού.

β) Από το νόμιμο εκπρόσωπο για τα νομικά πρόσωπα.

2. Η δήλωση υποβάλλεται στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από το χρόνο που έγινε η αναπροσαρμογή.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης.

4. Αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία για την παραλαβή των δηλώσεων και τη βεβαίωση του φόρου που οφείλεται με τις διατάξεις του άρθρου 24 του παρόντος είναι η δημόσια οικονομική υπηρεσία της έδρας της επιχείρησης.

Άρθρο 26

Καταβολή φόρου - Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

1. Ο φόρος που οφείλεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 24 του παρόντος καταβάλλεται από τις επιχειρήσεις εφάπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.

2. Με την καταβολή του φόρου στο ποσό της προκύπτουσας υπεραξίας γηπέδων και κτιρίων, εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από το φόρο εισοδήματος της επιχείρησης, των εταίρων, των μετόχων και των μελών του συνεταιρισμού.

Ειδικά, για την ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης η εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης παρέχεται με την προϋπόθεση ότι, η εταιρία δεν θα διαλυθεί ή το κεφάλαιό τους δεν θα μειωθεί με σκοπό διανομής στους μετόχους ή εταίρους του ποσού της προκύψασας υπεραξίας των ακινήτων, πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από το χρόνο της αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων.

3. Σε περίπτωση διάλυσης των πιο πάνω εταιριών ή μείωσης του κεφαλαίου τους πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών η υπεραξία δεν θεωρείται φορολογικά ως κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογείται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά στη φορολογία εισοδήματος, προστιθέμενη στα κέρδη της επιχείρησης του χρόνου διάλυσης ή μείωσης του κεφαλαίου τους μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 24. Η διάταξη της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση διάλυσης της εταιρίας με σκοπό συγχώνευσης αυτής με άλλη επιχείρηση και ίδρυσης νέας ανώνυμης εταιρίας ή σε περίπτωση εξαγοράς ή απορρόφησης από άλλη ανώνυμη εταιρία.

4. Οι επιχειρήσεις που έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους μετοχές άλλων ανώνυμων εταιριών και οι οποίες θα λάβουν δωρεάν μετοχές με βάση τις διατάξεις του παρόντος, υποχρεώνονται να εμφανίσουν στα βιβλία τους τις νέες μετοχές. Το ποσό της υπεραξίας που τυχόν θα προκύψει εμφανίζεται σε λογαριασμό αποθεματικού και για το ποσό αυτό δεν υφίσταται φορολογική υποχρέωση της επιχείρησης.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 50 μέχρι 59, 65, 67 και 68 του ν.δ. 3323/1955, του άρθρου 16 του ν.δ. 3843/1958 και του ν. 4125/1960 (ΦΕΚ 202 Α') εφαρμόζονται ανάλογα και στο φόρο που επιβάλλεται με το νόμο αυτόν.

Άρθρο 27

Εκπτώση αποσβέσεων που ενεργούνται στο ποσό της υπεραξίας

1. Στο ποσό της υπεραξίας που προκύπτει από την αναπροσαρμογή της αξίας των κτιρίων, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22 του παρόντος, ενεργούνται τακτικές και

πρόσθετες αποσβέσεις, οι οποίες και αφαιρούνται από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν.δ. 3323/1955 και του άρθρου 8 του ν.δ. 3843/1958. Η έκπτωση των αποσβέσεων στο ποσό της υπεραξίας αρχίζει να γίνεται από τα ακαθάριστα έσοδα της διαχειριστικής χρήσης μέσα στην οποία πραγματοποιείται η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων.

2. Για τον υπολογισμό της αναπόσβεστης αξίας των κτιρίων αφαιρούνται από την αξία που προκύπτει με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 22 οι αποσβέσεις, που προκύπτουν μετά την αναπροσαρμογή αυτών με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 5 του ίδιου αυτού άρθρου, καθώς και οι αποσβέσεις που δεν αναπροσαρμόσθηκαν.

3. Η υπεραξία που προκύπτει από την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22 δεν αφαιρείται από τα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων για το σχηματισμό αφορολόγητων κρατήσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις οποιουδήποτε αναπτυξιακού νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Ι. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ, ΔΩΡΕΩΝ, ΓΟΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Άρθρο 28

Κατάταξη φορολογουμένων - Φορολογικές κλίμακες

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 29 του ν.δ. 118/1973 (ΦΕΚ 202 Α'), όπως ισχύουν, αντικαθίστανται, ως εξής:

1. Οι δικαιούχοι της κτήσης, ανάλογα με τη συγγενική τους σχέση προς τον κληρονομούμενο, κατατάσσονται στις επόμενες τέσσερις (4) κατηγορίες. Για καθεμία από τις κατηγορίες αυτές ισχύει χωριστή φορολογική κλίμακα ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α'

Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέρχεται σε:

α) Σύζυγο του κληρονομούμενου, β) κατόντες πρώτου βαθμού (τέκνα από νόμιμο γάμο, τέκνα χωρίς γάμο έναντι της μητέρας, αναγνωρισθέντα εκουσίως ή δικαστικώς έναντι του πατέρα, νομιμοποιηθέντα με επιγενόμενο γάμο ή δικαστικώς έναντι και των δύο γονέων), γ) ανιόντες πρώτου βαθμού.

Κλίμακία	Συντ/σής κλιμακίου	Φόρος κλιμακίου	Φορολογητέα περιουσία	Αναλογών φόρος
1.500.000	-	-	1.500.000	-
3.500.000	5	175.000	5.000.000	175.000
15.000.000	15	2.250.000	20.000.000	2.425.000
Υπερβάλλον	25	-	-	-

Ειδικά, σε περίπτωση κτήσης περιουσίας με κληρονομία ή κληροδοσία, που οι δικαιούχοι της είναι ανήλικα τέκνα του κληρονομούμενου, εφόσον η αξία της κληρονομικής μερίδας είναι: α) μέχρι και 5.000.000 δραχμές, ο αναλογών φόρος μειώνεται κατά 60% και β) από 5.000.001 έως και 20.000.000 δρχ., ο αναλογών φόρος μειώνεται κατά 30%.

Οι πιο πάνω διατάξεις, που προβλέπουν μείωση του φόρου για τα ανήλικα παιδιά του κληρονομούμενου, δεν εφαρμόζονται σε κτήσεις δωρεάς εν ζωή ή αιτία θανάτου (ή προίκας), καθώς και στις περιουσιακές παροχές των γονέων προς τα τέκνα τους κατά το άρθρο 1509 Α.Κ..

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β'

Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε:

α) Κατόντες δεύτερου και επόμενων βαθμών, β) ανιόντες δεύτερου και επόμενων βαθμών, γ) εκουσίως ή δικαστικώς αναγνωρισθέντα τέκνα έναντι των ανιόντων του πατέρα που τα αναγνώρισε, δ) κατόντες του αναγνωρισθέντος έναντι του αναγνωρισάντος και των ανιόντων αυτού, ε) αδερφούς (αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς) και στ) συγγενείς εξ αίματος τρίτου βαθμού εκ πλαγίου.

Κλιμάκια	Συντ/σπής κλιμακίου	Φόρος κλιμακίου	Φορολογητέα περιουσία	Αναλογών φόρος
1.100.000	-	-	1.100.000	-
3.900.000	10	390.000	5.000.000	390.000
15.000.000	20	3.000.000	20.000.000	3.390.000
Υπερβάλλον	35	-	-	-

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ'

Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε:

α) Πατριούς και μητρίες, β) τέκνα από προηγούμενο γάμο του συζύγου, γ) τέκνα εξ αγχιστείας (γαμπρούς - νύφες).

Κλιμάκια	Συντ/σπής κλιμακίου	Φόρος κλιμακίου	Φορολογητέα περιουσία	Αναλογών φόρος
500.000	-	-	500.000	-
4.500.000	20	900.000	5.000.000	900.000
15.000.000	35	5.250.000	20.000.000	6.150.000
Υπερβάλλον	50	-	-	-

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ'

Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε: οποιονδήποτε άλλο εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγενή του κληρονομούμενου ή εξωτικό:

Κλιμάκια	Συντ/σπής κλιμακίου	Φόρος κλιμακίου	Φορολογητέα περιουσία	Αναλογών φόρος
300.000	-	-	300.000	-
4.700.000	35	1.645.000	5.000.000	1.645.000
15.000.000	50	7.500.000	20.000.000	9.180.000
Υπερβάλλον	65	-	-	-

2. Από την αξία των κληρονομικών μερίδων και κληροδοσιών, κληρονόμων που υπάγονται στις Α και Β κατηγορίες, εκπίπτει και δεν φορολογείται ποσό διπλάσιο προς το αφορολόγητο, εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία αποτελείται, κατά το μισό τουλάχιστον της αξίας της, από γεωργικά ή κτηνοτροφικά περιουσιακά στοιχεία, με συνυ-

πολογισμό και όλων των προγενέστερων δωρεών, γονικών παροχών και προικών που συστάθηκαν από τον κληρονομούμενο προς τον κληρονόμο ή κληροδόχο, β) ο κληρονομούμενος ασχολιόταν κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές γενικώς εργασίες, γ) ο κληρονόμος είναι ανήλικος ή ασχολείται κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές γενικώς εργασίες και δ) η περιουσία περιέρχεται σε κατόντες ή ανιόντες ή σύζυγο του κληρονομούμενου.

Προκειμένου για κληρονόμους ή κληροδόχους με αναπηρία τουλάχιστον 67%, ο φόρος που αναλογεί στη μέχρι 20.000.000 δραχμές αξία της κληρονομικής μερίδας ή κληροδοσίας μειώνεται κατά 60%.

3. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για τις υποθέσεις φορολογίας κληρονομιών, στις οποίες η επαγωγή της κληρονομίας έγινε από 1ης Ιανουαρίου 1992 και μετά.

Άρθρο 29

Καταπίστευμα - Αλλοδαποί - Γονική παροχή

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 17 του ν.δ. 118/1973 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Σε περίπτωση καταπιστεύματος και κάθε άλλης διάταξης που υποχρεώνει τον κληρονόμο ή κληροδόχο να παραδώσει, από ορισμένο χρονικό σημείο ή γεγονός, σε άλλον την κληρονομία που απέκτησε ή ποσοστό αυτής, ο υπόχρεος σε αποκατάσταση κληρονόμος ή κληροδόχος εξομοιώνεται, για την επιβολή του φόρου, με επικαρπωτή.

Κατά τη διάρκεια του καταπιστεύματος, εάν ο βεβαρημένος μεταβιβάσει, με συναίνεση του καταπιστευματοδόχου, σε τρίτο το καταπιστευτέο αντικείμενο φορολογείται για την κατά το χρόνο μεταβίβασης αξία της πλήρους κυριότητας τούτου με συμψηφισμό του φόρου επικαρπίας.

Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση μονομερούς ή συμβατικής παραίτησης του καταπιστευματοδόχου από το δικαίωμά του προσδοκίας, υπέρ του βεβαρημένου.

Συμβατική παραίτηση, διαρκούντος του καταπιστεύματος, του βεβαρημένου από την ενάσκηση του κληρονομικού του δικαιώματος υπέρ του καταπιστευματοδόχου, λογίζεται ως μεταβίβαση προς αυτόν της επικαρπίας για το χρόνο διάρκειας του καταπιστεύματος."

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 25 του ν.δ. 118/1973, όπως ισχύει, προστίθεται περίπτωση (δ) ως εξής:

"δ. Οι αλλοδαποί με τον όρο της αμοιβαιότητας, εφόσον προβλέπεται απαλλαγή τους από το φόρο με διεθνείς συμβάσεις.

Αν στη νομοθεσία του αλλοδαπού κράτους δεν προβλέπεται πλήρης απαλλαγή, αλλά υπαγωγή σε ελαφρότερη φορολογία με τον όρο της αμοιβαιότητας, η φορολογητέα στην Ελλάδα κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία φυσικού ή νομικού προσώπου, που έχει την ιθαγένεια του ξένου τούτου κράτους, υπόκειται σε ελαφρύτερο φόρο αντίστοιχο προς εκείνο που επιβάλλεται από το ξένο τούτο κράτος."

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν από την έναρξη ισχύος του ν. 1947/1991 (ΦΕΚ 70 Α').

3. Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 1 του δεύτερου άρθρου του ν. 1329/1983 (ΦΕΚ 25 Α'), αντικαθίστανται ως ακολούθως:

"1. Περιουσιακές παροχές γονέων προς τα τέκνα τους, που γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1509 Α.Κ., όπως αυτό θεσπίζεται με τον παραπάνω νόμο, υπόκεινται στο μισό του φόρου δωρεών μέχρι το ποσό των δώδεκα εκατομμυρίων (12.000.000) δραχμών, αυτοτελώς για κάθε γονέα. Το ποσό αυτό αυξάνεται σε δεκαοκτώ εκα-

τομύρια (18.000.000) δραχμές στην περίπτωση που ένας από τους γονείς έχει αποβιώσει.

Στα ως άνω ποσά συνυπολογίζονται και τυχόν προγενέστερες δωρεές ή γονικές παροχές των γονέων προς τα τέκνα τους."

Άρθρο 30

Σχολάζουσες κληρονομίες - Παραγραφή

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 29 του ν.δ. 118/1973, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 16 του ν.1473/1984 (ΦΕΚ 127 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

"5. Σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομίας, ο φόρος υπολογίζεται στο σύνολο της αξίας της, με βάση τους συντελεστές της τελευταίας από τις κλίμακες που ισχύουν, με επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 101 για νέα εκκαθάριση του φόρου."

2. Οι διατάξεις του άρθρου 90 του ν.δ. 118/1973 αντικαθίστανται ως εξής:

"Για την υποβολή των δηλώσεων στη φορολογία δωρεών, γονικών παροχών (ή προικών) και γενικά τη διαδικασία βεβαίωσης και καταβολής του φόρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 68, 69, 72, 73 παρ. 1 και 2, 74 έως και 84."

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 102 του ν.δ. 118/1973 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Προκειμένου για κληρονομιά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν, μετά την πάροδο της δεκαπενταετίας, για την οποία η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, και εντός της επόμενης δεκαπενταετίας και πάντως όχι πέρα του χρόνου που κατά την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου το δικαίωμα του Δημοσίου λογίζεται παραγραφμένο, δεν μπορεί να χορηγηθούν, χωρίς να υποβληθεί δήλωση και να καταβληθεί ο αναλογών φόρος, τα πιστοποιητικά για τα οποία ορίζουν τα άρθρα 105 έως και 115 του παρόντος νόμου."

4. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 82 του ν.δ.118/1973, προστίθεται περίοδος ως εξής:

"Ως εμπράγματη ασφάλεια μπορεί να παρακατατεθούν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου ή της Ε.Τ.Β.Α."

Άρθρο 31

Πρόσθετοι φόροι - Απαλλαγές

1. Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 75 του ν.δ. 118/1973 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Όσοι δηλώνουν εκπρόθεσμα, κατά το άρθρο 65, υποχρεούνται σε καταβολή πρόσθετου φόρου, που ορίζεται σε ποσοστό 2,5% του φόρου που προκύπτει με βάση τη δήλωση, για κάθε μήνα καθυστέρησης. Τμήμα μήνα λογίζεται ως ολόκληρος μήνας."

2. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του ν. 1591/1986 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

"Η κατά το προηγούμενο εδάφιο απαλλαγή παρέχεται για ποσό αγοραίας αξίας οικίας ή διαμερίσματος μέχρι έξι εκατομμύρια (6.000.000) δραχμές για κάθε κληρονόμο ή κληροδόχο. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται, κατά τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές για καθένα από τα λοιπά μέλη της οικογένειας του κληρονόμου ή κληροδόχου, έστω κι αν αυτά δεν είναι κληρονόμοι ή κληροδόχοι, εφόσον στο δικαιούχο κληρονόμο ή κληροδόχο περιέρχεται μία μόνο

οικία ή ένα μόνο διαμέρισμα εξ ολοκλήρου και κατά πλήρες κυριότητας δικαίωμα και όχι ποσοστό εξ αδιαφρέτου."

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 23 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

"Σε περίπτωση μεταβίβασης με γονική παροχή οικίας, διαμερίσματος ή οικοπέδου, εξ ολοκλήρου και κατά πλήρη κυριότητα, με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 17 του ν. 1591/1986, δεν υπόκειται σε φόρο ποσό δραχμών ενός εκατομμυρίου (1.000.000) για το δικαιούχο της γονικής παροχής και δραχμών επτακοσίων χιλιάδων (700.000) για καθένα από τα λοιπά μέλη της οικογένειάς του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου και νόμου.

Ειδικώς, εάν ο δικαιούχος της γονικής παροχής παρουσιάζει αναπηρία τουλάχιστον 67% η απαλλαγή ανέρχεται στο μισό της φορολογητέας αξίας του ακινήτου, μη δυνάμενη να υπερβεί τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές."

4. Η αληθινή έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 29 του ν.δ. 118/1973, όπως αυτή προστέθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 1473/1984 (ΦΕΚ 127 Α'), είναι ότι, αντί των αναφερόμενων σ' αυτήν ποσών φόρου, λογίζονται, μετά την ισχύ των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α'), τα αφορολόγητα ποσά αξίας.

Άρθρο 32

Χρόνος κατάρτισης συμβολαίου

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 89 του ν.δ. 118/1973 προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφια, ως εξής:

"Απαγορεύεται στο συμβολαιογράφο να συντάξει συμβόλαιο δωρεάς ή γονικής παροχής αν από την ημέρα έκδοσης του θεωρημένου αντιτύπου της δήλωσης έχει περάσει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών.

Σε περιοχές όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'), εφαρμόζεται το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων, συντάσσεται συμβόλαιο με βάση το αντίγραφο της δήλωσης που κατατέθηκε και πέρα από την προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον, μέχρι τη σύνταξη του συμβολαίου, δεν έχει δημοσιευθεί απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, που να τροποποιεί το αντικειμενικό σύστημα στη συγκεκριμένη περιοχή."

2. Μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου, μπορούν να καταρτισθούν συμβόλαια δωρεών - γονικών παροχών, για τα οποία έχει υποβληθεί η οικεία δήλωση και, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, έχει συμπληρωθεί η θεσπιζόμενη τρίμηνη προθεσμία, εφόσον δεν έχει παρέλθει εξαμήνη προθεσμία από την υποβολή της δήλωσης.

II. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Άρθρο 33

Απαλλαγή πρώτης κατοικίας

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 1078/1980 (ΦΕΚ 238 Α') προστίθενται δύο εδάφια ως ακολούθως:

"Η κατά την παράγραφο αυτήν απαλλαγή παρέχεται, με τις ίδιες προϋποθέσεις, και στη χήρα και τα ανήλικα ή σπουδάζοντα μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους τέκνα αποβιώσαντος, στο όνομα του οποίου είχε εγκριθεί δάνειο από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) για αγορά οικίας ή διαμερίσματος, που χορηγείται στους ως άνω

κληρονόμους του, ως καθολικούς αυτού διαδόχους.

Η απαλλαγή είναι αυτή του εγγάμου κατά την διάταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ανεξαρτήτως του ότι η αγορά γίνεται από όλους εξ αδιαιρέτου.

Ωσαύτως, της απαλλαγής των αγάμων τυγχάνουν και τα ανήλικα τέκνα, τα οποία στερούνται και τους δύο γονείς τους και τελούν υπό επιτροπεία ή υπό την επιμέλεια τρίτου προσώπου, που ορίστηκε με δικαστική απόφαση, είτε αγοράζουν ένα ακίνητο εξ αδιαιρέτου είτε αυτοτελώς χωριστό ακίνητο το καθένα'.

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του ν. 1078/1980, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

2. Η απαλλαγή που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο παρέχεται:

α. Για αγορά οικίας ή διαμερίσματος από άγαμο μέχρι 35 τ.μ. και για τη μέχρι 7.000.000 δραχμές αξία τους.

β. Για αγορά οικίας ή διαμερίσματος από έγγαμο μέχρι 70 τ.μ. και για τη μέχρι 14.000.000 δραχμές αξία τους.

Η απαλλαγή που δικαιούται ο έγγαμος προσαυξάνεται κατά 15 τ.μ. και για τη μέχρι 3.000.000 δραχμές αξία τους, για καθένα από τα παιδιά του.

γ. Για αγορά οικοπέδου από άγαμο μέχρι ποσού αξίας 4.000.000 δραχμές, ενώ από έγγαμο μέχρι ποσού αξίας 8.000.000 δραχμές.

Η αξία αυτή για τον έγγαμο προσαυξάνεται κατά 1.000.000 δραχμές για καθένα από τα παιδιά του. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών μπορούν να αυξάνονται τα ως άνω απαλλασσόμενα ποσά."

3. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 1 του ν. 1078/1980, μετά το δεύτερο εδάφιο, προστίθεται εδάφιο τρίτο, ως εξής:

"Ομοίως παρέχεται για δεύτερη φορά απαλλαγή, με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις, μετά πάροδο τουλάχιστο διετίας από την αρχική αγορά διαμερίσματος, τό οποίο δεν καλύπτει πλέον τις στεγαστικές ανάγκες της οικογένειας του αγοραστή, χωρίς την υποχρέωση εκποίησης τούτου, εφόσον το αγοραζόμενο διαμέρισμα είναι γειτονικό με το παλιό και θα τροποποιηθεί η πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, ώστε τα δύο διαμερίσματα να αποτελέσουν ένα ενιαίο, αυτοτελές και ανεξάρτητο διαμέρισμα. Η τροποποίηση της πράξης σύστασης της οριζόντιας ιδιοκτησίας πρέπει να προσκομισθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέσα σε έξι (6) μήνες το αργότερο από την υποβολή της φορολογικής δήλωσης. Σε περίπτωση παράλειψης υποβολής της τροποποίησης αυτής αίρεται η απαλλαγή και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 8 του παρόντος".

Άρθρο 34 Απαλλαγή αγροτών

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 634/1977 (ΦΕΚ 186 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

2. Συμβάσεις αγοράς ή ανταλλαγής κυριότητας γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων, μαζί με τις εγκαταστάσεις τους, που εξυπηρετούν αποκλειστικά την εκμετάλλευσή τους, εφόσον η κατά στρέμμα αγοραία αξία τους δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων για το μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές τμήμα της κατά στρέμμα αγοραίας αξίας τους και μέχρι και εμβαδόν σαράντα (40) στρεμμάτων σύνολικά για κάθε αγοραστή, είτε οι συμβάσεις γίνονται με μία είτε με περισσότερες συμβολαιο-

γραφικές πράξεις".

2. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 13 του ν. 634/1977 προστίθεται τρίτο εδάφιο, ως εξής:

"Εάν η κατά το πρώτο εδάφιο αλλαγή χρήσης συνίσταται σε ανέγερση κτισμάτων κ.λπ., για την οποία απαιτείται η έκδοση άδειας της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, η άδεια αυτή δεν χορηγείται αν δεν προσκομισθεί πιστοποιητικό της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι υποβλήθηκε η κατά το εδάφιο τούτο δήλωση και καταβλήθηκε ολόκληρο το ποσό του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης".

Άρθρο 35 Κτήση με χρησικτησία - Απαλλαγές

1. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης Α της παρ.1 του άρθρου 4 του α.ν. 1521/1950 (ΦΕΚ 245 Α'), όπως τούτο προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 15 του ν. 1473/1984, καταργείται.

2. Το πρώτο μέρος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του ν. 814/1978 (ΦΕΚ 144 Α'), που τελειώνει στη λέξη "εάν", όπως τούτο αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 του ν. 1731/1987 (ΦΕΚ 161 Α') και την παράγραφο 5 του άρθρου 13 του ν. 1882/1990, αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Από την αγοραία αξία κάθε στρέμματος μεταβιβαζόμενης αιτία θανάτου γεωργικής ή κτηνοτροφικής έκτασης, μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται πάνω σ'αυτήν και εξυπηρετούν αποκλειστικά την εκμετάλλευσή της και εφόσον η αξία αυτή δεν υπερβαίνει τα 2.000.000 δραχμές, δεν φορολογείται το μέχρι 1.000.000 δραχμές τμήμα της, για κάθε κληρονόμο ή κληροδόχο και συνολικά για ποσό μέχρι 30.000.000 δραχμές και μέχρι 80 στρέμματα μεταβιβαζόμενης έκτασης, εάν".

Άρθρο 36 Προσαύξηση - Προσύμφωνα

1. Το ποσοστό 240% του πρόσθετου φόρου, για το οποίο προβλέπει το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 14 του ν. 1473/1984, ορίζεται σε εκατό τοις εκατό (100%).

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 εφαρμόζεται και σε όλες τις φορολογικές υποθέσεις, που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού εκκρεμούν ενώπιον των δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών ή και των διοικητικών πρωτοδικείων, χωρίς να έχουν συζητηθεί στην ουσία τους σε πρώτο βαθμό, έστω κι αν έχει εκδοθεί προδικαστική απόφαση.

3. Σε μεταβίβαση με επαχθή αιτία, κατά την έννοια των διατάξεων του α.ν. 1521/1950, όπως ισχύει, της κυριότητας ακινήτων ή άλλων εμπράγματων σ'αυτά δικαιωμάτων, η οποία πραγματοποιείται μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1992 σε εκτέλεση συμβολαιογραφικού προσυμφώνου που καταρτίστηκε μέχρι και την 31 Δεκεμβρίου 1988, ο φόρος μεταβίβασης υπολογίζεται:

α) Στη φορολογητέα αξία των ακινήτων κατά το χρόνο κατάρτισης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, όπως αυτή προκύπτει με εφαρμογή του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού, εφόσον κατά το χρόνο τούτο ίσχυε στην περιοχή των ακινήτων το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού. Αν όμως το τμήμα που αναγράφεται στο συμβολαιογραφικό προσύμφωνο είναι μεγαλύτερο από τη φορολογητέα αξία, λαμβάνεται υπόψη το τμήμα.

β) Στη φορολογητέα αξία των ακινήτων κατά το χρόνο της πρώτης εφαρμογής του συστήματος αντικειμενικού

προσδιορισμού στην περιοχή που βρίσκονται τα ακίνητα, μειωμένης κατά ποσοστό 5% για κάθε προγενέστερο και μέχρι το χρόνο κατάρτισης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, αν δεν ίσχυε στην περιοχή των ακινήτων το σύστημα τούτο. Χρονικό διάστημα μέχρις έξι (6) μηνών δεν υπολογίζεται, ενώ μεγαλύτερο τούτου λογίζεται ως έτος.

γ) Στην αξία του χρόνου σύνταξης του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου, προκειμένου για ακίνητα που βρίσκονται σε περιοχές στις οποίες, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δεν έχει εφαρμοσθεί το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού, προσαυξημένης κατά ποσοστό 10% για κάθε έτος και μέχρι 50%, κατά ανώτατο όριο, από την υπογραφή του συμβολαιογραφικού προσυμφώνου μέχρι το χρόνο υπογραφής του οριστικού συμβολαίου. Χρονικό διάστημα μέχρις έξι (6) μηνών δεν υπολογίζεται, ενώ μεγαλύτερο λογίζεται ως έτος.

4. Στα άρθρα 4 και 3 του ν. 2019/1992 (ΦΕΚ 34 Α'), προστίθενται παράγραφοι 4 και 4, αντίστοιχα που έχουν ως εξής:

"4. Ομοίως εξαιρούνται από την εισφορά τα ιδρύματα και κοινωφελή νομικά πρόσωπα του α.ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α'), καθώς και λοιπά μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα, που αποδεδειγμένα επιδιώκουν κοινωφελείς γενικώς σκοπούς και εφόσον συνεπεία τούτου, έτυχαν, ως δικαιολόγοι, απαλλαγής από φόρο και έλαβαν το οικείο πιστοποιητικό μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1991.

4. Η προσαύξηση 50% της εισφοράς της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, επιβάλλεται και στις οικίες της κοινότητας Παλαιάς Πεντέλης".

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 5 του ν. 2019/1992 αντικαθίσταται ως εξής:

"Η έκτακτη εισφορά είναι καταβλητέα σε δύο ισόποσες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη από το μήνα Μάιο 1992 και μετά και η δεύτερη από το μήνα Σεπτέμβριο 1992 και μετά".

III. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Άρθρο 37

Κατάργηση της φορολογίας ακίνητης περιουσίας

1. Από το οικονομικό έτος 1993 καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 19 έως και 36 του ν. 1249/1982, όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

2. Οι καταργούμενες διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 σε υποθέσεις φόρου ακίνητης περιουσίας, για τις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννήθηκε μέχρι την κατάργησή τους.

3. Η παράγραφος 11 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α') καταργείται.

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 15 του ν. 2020/1992 (ΦΕΚ 34 Α') καταργείται από τότε που ίσχυσε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 38

Αύξηση κεφαλαίου εταιριών, αρμοδιότητες γενικών συνελεύσεων δημόσιων επιχειρήσεων και έλεγχος φορέων Δημοσίου

1. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 8 του κ.ν. 2190/1920

"Περί ανωνύμων εταιριών" αντικαθίστανται ως εξής:

"2. Το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ανωνυμής εταιρίας ιδρυόμενης στο εξής, ορίζεται στο ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχμών, ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρίας.

3. Οι υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες, που έχουν εταιρικό κεφάλαιο μικρότερο του οριζόμενου στην προηγούμενη παράγραφο ορίου, υποχρεούνται εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να αυξήσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ορίου αυτού, διαφορετικά ανακαλείται η άδεια σύστασής τους."

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του κ.ν. 2190/1920 αντικαθίσταται ως εξής:

"4. Οι ανώνυμες εταιρίες, που δεν επιθυμούν να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, δύνανται, πριν από την παρέλευση της ανωτέρω διετίας, να μετατραπούν σε εταιρία άλλου τύπου, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία λαμβάνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 29 και στην παράγραφο 2 του άρθρου 31 του παρόντος."

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 4 του ν. 3190/1955, "Περί εταιρίας περιορισμένης ευθύνης", αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Το κεφάλαιο της εταιρίας δεν δύναται να είναι κατώτερο των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) δραχμών ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την κατάρτιση της εταιρικής συμβάσεως. Το ήμισυ τουλάχιστον του ποσού αυτού πρέπει να είναι καταβεβλημένο σε μετρητά.

Οι υφιστάμενες εταιρίες περιορισμένης ευθύνης που έχουν κεφάλαιο κατώτερο των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) δραχμών υποχρεούνται, εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να αυξήσουν αυτό μέχρι του ως άνω κατώτατου ορίου."

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 41 του ν. 3190/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί το εταιρικό κεφάλαιο να μειωθεί κάτω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) δραχμών, ούτε τα εταιρικά μερίδια κάτω των δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών".

5. Για τα καταβαλλόμενα, από τους μετόχους ή εταιρους, ποσά για την αύξηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, κεφαλαίου, των υφιστάμενων ανωνύμων εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης, αντίστοιχα, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν.δ. 3323/1955.

6. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο διοίκησης των παρακάτω δημοσίων επιχειρήσεων, οργανισμών και ν.π.δ. και ιδ. δικαίου:

α. Των νομικών προσώπων δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου και επιχειρήσεων όπως αυτά προσδιορίζονται από το άρθρο 19 παρ. 2 εδ. β' του ν. 1264/1982, εφόσον το μετοχικό τους κεφάλαιο ανήκει ολόκληρο ή κατά την απόλυτη πλειοψηφία του στο Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε κοινωφελή ιδρύματα ή οργανισμούς του Δημοσίου ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που εποπτεύονται ή επιχορηγούνται από το Δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

β. Των τραπεζών και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που ανήκουν στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Το Δημόσιο παρίσταται στη γενική συνέλευση ως μέτοχος, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Οικονομικών. Η γενική συνέλευση ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει

εγκύρως επί θεμάτων ημερήσιας διάταξης, όταν παρίσταται σε αυτήν ο Υπουργός Οικονομικών ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του. Στη Συνέλευση δύναται να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου και ο εποπτεύων την επιχείρηση ή οργανισμό υπουργός.

8. Η έννοια των διατάξεων του ν. 1365/1983 και των προεδρικών διαταγμάτων ή άλλων πράξεων που έχουν εκδοθεί με βάση τον πιο πάνω νόμο, όσον αφορά την Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου (Α.Σ.Κ.Ε.), είναι ότι όλες οι αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις, πράξεις και αρμοδιότητες γενικά της Α.Σ.Κ.Ε. αυτής, έχουν τη δύναμη και το χαρακτήρα της απλής συμβουλευτικής γνώμης προς τα λοιπά καταστατικά ή άλλα όργανα των οικείων επιχειρήσεων, οργανισμών και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, τα οποία και μόνο έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα κατά τις λοιπές περί αυτών διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

9. Κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής καταργείται.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου.

10. Παρατείνεται για τα έτη 1993 και 1994 η εξουσιοδότηση που παρέχεται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου μόνου του ν. 2025/1992 (ΦΕΚ 42 Α' της 18.3.1992), να καθορίζει με αποφάσεις του:

α. τον καθορισμό του ανώτατου ορίου των πάσης φύσης δαπανών των οργανισμών και επιχειρήσεων της παραγράφου 1 του άρθρου μόνου του ν. 2025/1992 και

β. την επιβολή κυρώσεων στους προέδρους, διοικητές ή γενικούς διευθυντές των ανωτέρω οργανισμών και επιχειρήσεων.

11. Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας δύναται να ασκεί ελέγχους σε όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α') και της παραγράφου 5 του άρθρου 19 του ν. 1586/1986 (ΦΕΚ 37 Α') με σκοπό τον έλεγχο της ακρίβειας και της συνέπειας των παρεχόμενων στοιχείων και των οικονομικών καταστάσεων των φορέων. Οι αρμόδιοι προϊστάμενοι των φορέων είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν αμελητέ στο όργανο ελέγχου κάθε στοιχείο, πληροφορία ή βοήθεια, που θα τους ζητηθεί για την πραγματοποίηση του έργου αυτού.

Η εντολή ελέγχου δίδεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, η οποία προσδιορίζει τον ελεγχόμενο φορέα, το αντικείμενο του ελέγχου, το όργανο ελέγχου, τις σχετικές προθεσμίες για την υποβολή της εκθέσεως ελέγχου, τη δαπάνη του ελέγχου, καθώς και κατά πόσο αυτή η δαπάνη θα βαρύνει το φορέα ή το Δημόσιο.

12. Με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, δύναται να επιβληθούν κυρώσεις, μετά από ακρόαση των ενδιαφερομένων, στους προέδρους, διοικητές, γενικούς διευθυντές ή διευθυντές του κατά περίπτωση οργανισμού, επιχείρησης ή τράπεζας του άνω δημόσιου τομέα, οι οποίοι δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή δίδουν ανακριβείς πληροφορίες και στοιχεία.

Οι ανωτέρω κυρώσεις συνίστανται:

α. στην άμεση λύση της θητείας, συμβάσεως ή οποιασδήποτε άλλης μορφής σχέσεως, που τους συνδέει με τον αντίστοιχο φορέα, αδαπάνως για το Δημόσιο και το φορέα, και

β. στην καταβολή προστίμου ύψους μέχρι 12 μηνιαίων αποδοχών τους.

Άρθρο 39

Ρυθμίσεις χρεών προς το Δημόσιο

1. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 63 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

“1. Δεν παρέχεται διευκόλυνση στην καταβολή των ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο από τα εξουσιοδοτημένα από το νόμο όργανα αν δεν έχει επισυναφθεί στην αίτηση του ενδιαφερομένου το ακόλουθο παράβολο υπέρ του Δημοσίου: α. Δραχμών πέντε χιλιάδων (5.000) όταν το ύψος του χρέους ανέρχεται από ένα εκατομμύριο μία δραχμές (1.000.001) μέχρι πέντε εκατομμύρια δραχμές (5.000.000). β. Δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000) όταν το ύψος του χρέους ανέρχεται από πέντε εκατομμύρια μία δραχμές (5.000.001) μέχρι δέκα εκατομμύρια δραχμές (10.000.000). γ. Δραχμών δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) όταν το ύψος του χρέους ανέρχεται από δέκα εκατομμύρια μία δραχμές (10.000.001) μέχρι πενήντα εκατομμύρια δραχμές (50.000.000). δ. Δραχμών είκοσι χιλιάδων (20.000) όταν το ύψος του χρέους ανέρχεται από πενήντα εκατομμύρια μία δραχμές (50.000.001) μέχρι εκατό εκατομμύρια δραχμές (100.000.000). ε. Δραχμών πενήντα χιλιάδων (50.000) όταν το ύψος του χρέους είναι μεγαλύτερο των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) δραχμών.

Χρέος στο οποίο υπολογίζεται το παράβολο, σύμφωνα με τα ανωτέρω, θεωρείται η αρχικά βεβαιωμένη οφειλή, όπως έχει διαμορφωθεί ύστερα από τυχόν νόμιμη μείωση ή μερική καταβολή.

Από την υποχρέωση της κατάθεσης του ανωτέρω παραβόλου εξαιρούνται μόνο τα αιτήματα που αφορούν:

αα. την διαγραφή χρεών προς το Δημόσιο, που ζητείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, όπως ισχύει κάθε φορά.

ββ. την άρση του μέτρου της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, όταν προβάλλεται ως αιτιολογία η ανάγκη της άμεσης και χωρίς αναβολή αναχώρησης στο εξωτερικό για λόγους υγείας και εφόσον υποβάλλονται σχετικά δικαιολογητικά.”

2. Η διάταξη του εδαφίου α' της παραγράφου 2 του άρθρου 63 του ν. 1249/1982 τροποποιείται ως εξής:

“2. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί απόφαση του αρμόδιου οργάνου με την οποία καθορίζεται καταβολή ληξιπρόθεσμου χρέους για ορισμένο χρονικό διάστημα και στη συνέχεια ο ενδιαφερόμενος οφειλέτης καταθέσει μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα νέα αίτηση, χωρίς να έχει καταβάλει τουλάχιστον το 1/2 του χρέους που έπρεπε να καταβληθεί σύμφωνα με την εκδοθείσα απόφαση, η νέα αυτή αίτηση απορρίπτεται”.

3. Δεν ενεργείται βεβαίωση στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) τίτλων είσπραξης για έσοδα του Δημοσίου, καθώς και για έσοδα νομικών προσώπων ή τρίτων, εφόσον το οφειλόμενο κατά οφειλέτη ποσό δεν υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) δραχμές. Από τη διάταξη αυτήν εξαιρούνται ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων οχημάτων και τα έσοδα υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

4. Οι μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού βεβαιωμένες ανείσπρακτες οφειλές στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) υπέρ του Δημοσίου, καθώς και υπέρ νομικών προσώπων ή τρίτων, εκτός των οφειλών υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, διαγράφονται, εφόσον το συνολικό

ποσό της βασικής οφειλής κατά οφειλέτη δεν υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) δραχμές και δεν έχουν εισπραχθεί εντός διετίας από τη βεβαίωσή τους. Η διαγραφή γίνεται οίκοθεν με πράξεις του προισταμένου της Δ.Ο.Υ. κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 16/1989 (ΦΕΚ 6 Α').

5. Αμελείται η λήψη των προβλεπόμενων από τον Κώδικα Εισπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974) αναγκαστικών μέτρων εισπραξης σε βάρος οφειλετών εκτός του μέτρου της κατάσχεσης απαιτήσεων εις χείρας τρίτων, εφόσον οι συνολικές βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες οφειλές τους στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες υπέρ του Δημοσίου ή νομικών προσώπων ή τρίτων δεν υπερβαίνουν τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) δραχμές. Το παραπάνω όριο δεν ισχύει για οφειλές υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

6. Τα αναγραφόμενα ποσά στις παραγράφους 3 και 5 του παρόντος δύναται να αναπροσαρμόζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

7. Για την πληρωμή όλων των εκκαθαρισμένων απαιτήσεων των επιχειρήσεων κατά του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, δήμων και κοινοτήτων, απαιτείται, πλέον του προβλεπόμενου από το άρθρο 26 του ν. 1882/1990 αποδεικτικού ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο και η ενημερότητα των επιχειρήσεων αυτών για τις οφειλές τους προς το ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.). Η ενημερότητα αυτή αποδεικνύεται με βεβαίωση που χορηγείται από το Ι.Κ.Α.. Εάν οι επιχειρήσεις αυτές δεν είναι ασφαλιστικά ενήμερες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις τους από το Δημόσιο, ν.π.δ.δ., δήμους και κοινότητες παρακρατούνται υποχρεωτικά και αποδίδονται στο Ι.Κ.Α., εφόσον δεν συμφιζούνται σύμφωνα με το άρθρο 83 του ν.δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε.) με οφειλές τους προς το Δημόσιο, ν.π.δ.δ., δήμους και κοινότητες. Τυχόν εκχωρήσεις προς τρίτους δεν ισχύουν.

Το περιεχόμενο της βεβαίωσης αυτής, το ύψος της εισπραττόμενης απαίτησης άνω του οποίου καθίσταται υποχρεωτική η προσκόμισή της, ο χρόνος ισχύος της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Ι.Κ.Α.. Με την ίδια υπουργική απόφαση θα καθορίζεται και η έκταση εφαρμογής της διάταξης αυτής στις περιπτώσεις του άρθρου 8 παρ. 5 εδ. ε' του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 παρ. 5 του ν. 1902/1990.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν δύο μήνες μετά την έκδοση της παραπάνω απόφασης, οπότε παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν.1239/1982 (ΦΕΚ 35 Α'), καθώς και η διάταξη του άρθρου 16 του ν. 1947/1991 (ΦΕΚ 70 Α').

8. Η έκδοση εντόκων γραμματίων, η συνομολόγηση ομολογιακών δανείων του ελληνικού Δημοσίου, οι όροι, το επιτόκιο, σταθερό ή κυμαινόμενο, η τιμή διάθεσης, οι τυχόν ρήτρες, ο τρόπος και ο ειδικότερος σκοπός έκδοσής τους, η διάρκεια, η ενδεχόμενη περίοδος χάριτος, ο τρόπος καταβολής των τόκων και εξοφλήσεις του κεφαλαίου και κάθε άλλο σχετικό με την έκδοση αυτών ενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που κοινοποιείται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας.

Οι συμβάσεις ανάθεσης από το Δημόσιο στην Τράπεζα της Ελλάδος της διαχείρισης των ομολογιακών δανείων και εντόκων γραμματίων του Δημοσίου συνομολογούνται και υπογράφονται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Κάθε άλλη αντίθετη διάταξη καταργείται.

9. Στο ορθό 57 του ν. 1591/1986 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

"Τα ως άνω νομικά πρόσωπα υπόκεινται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 85 του ν. 1892/1990 και του άρθρου 77 του ν. 1943/1991".

10. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας εγκρίνονται οικονομικές ενισχύσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν.δ. 131/1974, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το ν. 1409/1983, στον αγροτικό τομέα για την ανάπτυξη γενικά της αγροτικής οικονομίας της Χώρας.

Με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών ή Γεωργίας είναι δυνατόν ορισμένες ειδικές περιπτώσεις τέτοιων οικονομικών ενισχύσεων, και κυρίως όταν αφορούν τη γενικότερη πολιτική, να παραπέμπονται για ρύθμιση στην Επιτροπή Τιμών και Εισοδημάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 131/1974.

11. Οφειλές του Οργανισμού Ανασυγκροτήσεως Επιχειρήσεων (Ο.Α.Ε.) κατά κεφάλαιο και τόκους εκ μη ληξάντων ομολόγων του, που εκδόθηκαν στα πλαίσια εφαρμογής του ν. 1386/1983 ή των νόμων που τον τροποποίησαν και είχαν εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, δύνανται ν' αναληφθούν από το τελευταίο, με αντικατάσταση των παραπάνω ομολόγων.

12. Τα έσοδα από τα παραπάνω ομόλογα απαλλάσσονται από τον ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών από της εκδόσεώς τους.

13. Το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να παραιτηθεί ολικά ή μερικά, από την απαίτησή του για προμήθειά του σε ομόλογα του Ο.Α.Ε. που εγγυήθηκε.

Άρθρο 40

Ρυθμίσεις εισφορών και εσόδων υπέρ τρίτων

1. Το εδάφιο δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ν. 6071/1934 (ΦΕΚ 68 Α'), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 1032/1943 (ΦΕΚ 429 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

"δ. Εισφορά δύο τοις εκατό (2%) επί της αξίας του χάρτου, χαρτονίων καθώς και των τεχνουργημάτων από κυτταρίνη, χαρτί και χαρτόνι του κεφαλαίου 48 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, με εξαίρεση το χαρτί εφημερίδων και περιοδικών που προσδιορίζεται ειδικότερα από τις δασμολογικές κλάσεις 48.01 και 48102100, είτε αυτά παράγονται εγχωρίως είτε εισάγονται από την αλλοδαπή.

Σε περίπτωση αλλαγών στις δύο ανωτέρω δασμολογικές κλάσεις, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επαναπροσδιορίζονται οι νέες, στις οποίες υπάγεται το ανωτέρω εξααιρούμενο χαρτί.

Η αξία στην οποία υπολογίζεται η ανωτέρω εισφορά καθορίζεται ως εξής:

1. Για τα εισαγόμενα από το εξωτερικό προϊόντα από την τιμολογιακή αξία CIF.

2. Για τα εγχώρια προϊόντα από την τιμή πώλησης από τον παραγωγό, κατασκευαστή ή διασκευαστή αυτών.

Από την υποκείμενη στην εισφορά αξία εκπίπτει η αξία του προϊόντος που παρήχθη σε προηγούμενο στάδιο, εφόσον υποβλήθηκε σε εισφορά στο εσωτερικό ή κατά την εισαγωγή του από το εξωτερικό.

Η εισφορά αποδίδεται στο Ταμείο Ασφαλίσεως Τυπογρά-

φων και Μισθωτών Γραφικών Τεχνών από τους παραγωγούς, κατασκευαστές ή διασκευαστές, καθώς και από τους εισαγωγείς κατά περίπτωση. Η απόδοση της εισφοράς για τα εγχώρια παραγόμενα πραγματοποιείται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα εκείνου κατά τον οποίο έγιναν οι πωλήσεις. Για τα εισαγόμενα προϊόντα η απόδοση της εισφοράς γίνεται κατά τον εκτελωνισμό του προϊόντος στον οικείο λογαριασμό του Ταμείου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Απαλλάσσονται από την εισφορά τα εγχώρια προϊόντα που εξάγονται στο εξωτερικό απευθείας από τον παραγωγό, κατασκευαστή ή διασκευαστή ή από τρίτο, ο οποίος τα αγόρασε αποδεδειγμένα από αυτόν.

2. Η ισχύς της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει από την πρώτη του μεθεπόμενου μήνα από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η αληθής έννοια της διάταξης της παραγράφου 9 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 είναι ότι, το θεσπιζόμενο απ' αυτήν έσοδο, αφορά μόνο τις εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων που πραγματοποιούνται στη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους, όπως αυτό ορίζεται από το άρθρο 5 παρ. 2 και το άρθρο 14 παρ. 1 περίπτωση (α) του ν.δ. 321/1969 περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού.

4. Η παράγραφος 1 του άρθρου 55 του ν. 2000/1991 (ΦΕΚ 206 Α') καταργείται από της ισχύος της. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ν. 1965/1991 (ΦΕΚ 146 Α'), με την οποία αντικαταστάθηκε η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 1316/1983 (ΦΕΚ 3 Α'), καθώς και κάθε άλλη διάταξη σχετική με την εισπράξη των εσόδων του Ε.Ο.Φ., αντικαθίστανται, από την ημερομηνία ισχύος της, ως εξής:

Τα πάσης φύσεως έσοδα του Ε.Ο.Φ., συμπεριλαμβανομένων και αυτών που δεν έχουν εισπραχθεί, όπως προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις, εισπράττονται ως έσοδα του Δημοσίου και εμφανίζονται στον τακτικό προϋπολογισμό με ίδιο κωδικό αριθμό εσόδου. Από τα έσοδα αυτά αποδίδεται στον Ε.Ο.Φ., μέσω του προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με την εγγραφή κατ' έτος ισόποσης σχετικής πίστωσης, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%). Το υπόλοιπο των εν λόγω εσόδων παραμένει στον κρατικό προϋπολογισμό για μερική κάλυψη των δαπανών του, στους τομείς Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής από το Δημόσιο στους δικαιούχους αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων του Ε.Ο.Φ. καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.

5. Με εντολή του Υπουργού Οικονομικών το πλεόνασμα του Κοινού Λογαριασμού του άρθρου 1 του ν. 128/1975 που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος και ο οποίος χωρίζεται στους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς με τίτλο:

α) 'Λογαριασμός ενισχύσεων εξαγωγών' Κ.Α. 611555

β) 'Λογαριασμός επιδοτήσεων επιτοκίου' Κ.Α. 611451 δύναται να μεταφέρεται σε πίστωση του λογαριασμού Νο 200-1 'Ε.Δ. Συγκέντρωση εισπράξεων - πληρωμών' και να εισάγεται στο Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό σαν έσοδο αυτού.

6. α. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 26 του ν. 1646/1986 (ΦΕΚ 138 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 1904/1990 (ΦΕΚ 143 Α') και τροπο-

ποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 13 του ν. 1948/1991 (ΦΕΚ 83 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

Τα έσοδα από τα αριθμολαχεία ΛΟΤΤΟ και ΠΡΟΤΟ, μετά την αφαίρεση των δικαιωμάτων των πρακτόρων, διατίθενται:

αα) ΛΟΤΤΟ.

- Ποσοστό σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) του συνόλου ως κέρδος των συμμετεχόντων στο αριθμολαχείο.

- Ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) παρακρατείται από τον Ο.Π.Α.Π. για την κάλυψη των πάσης φύσεως εξόδων διοίκησης και λειτουργίας του, καθώς και λοιπών εξόδων του διαχειριστού ως και για μελλοντικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού.

- Ποσοστό δώδεκα τοις εκατό (12%) στο Υπουργείο Πολιτισμού για την ενίσχυση του προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης.

- Ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

- Ποσοστό εικοσιτρία τοις εκατό (23%) με επιμέλεια του ΟΠΑΠ στο Ελληνικό Δημόσιο.

ββ. ΠΡΟΤΟ.

- Ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) ως κέρδος των συμμετεχόντων στο αριθμολαχείο.

- Ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) παρακρατείται από τον ΟΠΑΠ για τους ίδιους, όπως προηγουμένως, λόγους.

- Ποσοστό δώδεκα τοις εκατό (12%) στο Υπουργείο Πολιτισμού για τον ίδιο, όπως προηγουμένως, λόγο.

- Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

- Ποσοστό δεκατρία τοις εκατό (13%) με επιμέλεια του ΟΠΑΠ στο Ελληνικό Δημόσιο.

β. Τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου κατατίθενται, μετά από κάθε κλήρωση στη Δ.Ο.Υ. Γενικών Εσόδων ως έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού και στον οικείο κωδικό εσόδου.

γ. Κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στο περιεχόμενο αυτής της παραγράφου καταργείται.

7. Επιβάλλεται τέλος εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης αεροδρομίων σε κάθε αναχωρούντα επιβάτη, άνω των δώδεκα ετών, με προορισμό εσωτερικό και εξωτερικό, από τα ελληνικά αεροδρόμια (κρατικά ή δημοτικά ή κοινοτικά ή ιδιωτικά) ως κάτωθι:

α. Για επιβάτες με τελικό προορισμό που απέχει από αεροδρόμιο αναχωρήσεώς τους άνω των εκατό (100) χιλιομέτρων και όχι περισσότερο των επτακοσίων πενήντα (750) χιλιομέτρων, τέλος σε δραχμές ισόποσο των δέκα (10) ευρωπαϊκών λογιστικών μονάδων (ECU).

β. Για επιβάτες με τελικό προορισμό που απέχει από το αεροδρόμιο αναχωρήσεώς τους άνω των επτακοσίων πενήντα (750) χιλιομέτρων, τέλος σε δραχμές ισόποσο των είκοσι (20) ECU.

Για τον υπολογισμό των τελών αυτών σε δραχμές θα λαμβάνεται υπόψη από τις αεροπορικές εταιρίες η ισοτιμία fixing της δραχμής προς το ECU της πρώτης εργάσιμης ημέρας εκάστου ημερολογιακού τριμήνου, όπως η ισοτιμία αυτή διαμορφώνεται από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έναρξη του επόμενου τριμήνου από της ισχύος αυτού θα ληφθεί υπόψη η ισοτιμία fixing της δραχμής προς το ECU της ημέρας δημοσίευσης του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Τα κατά την προηγούμενη παράγραφο τέλη θα εισπράττονται με ευθύνη των αεροπορικών εταιριών και σε ειδικές περιπτώσεις από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπο-

ρίας (Υ.Π.Α.), πριν από την επιβίβαση των επιβατών στο αεροσκάφος. Τα εισπραττόμενα τέλη εκάστου μηνός θα κατατίθενται εντός των πρώτων είκοσι (20) ημερών του επομένου μηνός από την αναχώρηση των επιβατών σε ξεχωριστούς ειδικούς λογαριασμούς που θα τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος ως εξής:

α. Τα εισπραττόμενα τέλη από αναχωρούντες επιβάτες του αεροδρομίου του Ελληνικού θα κατατίθενται σε λογαριασμό με τον τίτλο "Ταμείο Αναπτύξεως Αεροδρόμιο Σπάτων" και θα διατίθενται αποκλειστικά για την κατασκευή του αεροδρομίου αυτού.

β. Τα εισπραττόμενα τέλη από αναχωρούντες επιβάτες από καθένα από τα λοιπά αεροδρόμια της Χώρας, που υφίστανται ή θα ιδρυθούν στο μέλλον, θα κατατίθενται σε λογαριασμό με τον τίτλο "Ταμείο Ανάπτυξης και Εξουγχρονισμού Αεροδρομίου", που συμπληρώνεται με το όνομα του αεροδρομίου και θα διατίθενται για την κατασκευή έργων και προμήθεια εξοπλισμού στα αεροδρόμια αυτά για τον εξουγχρονισμό τους.

9. Τα ποσά που θα κατατίθενται στους τραπεζικούς λογαριασμούς της προηγούμενης παραγράφου θα προσαυξάνονται με το εκάστοτε ισχύον ανώτατο επιτόκιο για καταθέσεις ταμειωτηρίου. Από τα αυτά ποσά και τόκους, ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) θα διατίθεται ετησίως μέσω του Υπουργείου Οικονομικών για τους σκοπούς της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.

10. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης δηλώσεως, μη υποβολής δηλώσεων και ανακριβούς δηλώσεως εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του ν.1642/1986 (ΦΕΚ 125 Α').

11. Η διαδικασία υποβολής και ελέγχου δηλώσεων, εισπράξεως, αναλήψεως και διαθέσεως κατά περίπτωση των διαφόρων ποσών των εξαιρέσεων ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια, που θα είναι απαραίτητη για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, θα καθορίζονται με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, που θα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

12. Οι διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται από την 1η Νοεμβρίου 1992.

13. Οποιαδήποτε άλλη διάταξη νόμου που προβλέπει την καταβολή τέλους αεροπορικών ταξιδίων εσωτερικού και εξωτερικού καταργείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

14. Οι δαπάνες για την παροχή έκτακτης επισιτιστικής βοήθειας στην Αλβανία ύψους διακοσίων ογδόντα επτά εκατομμυρίων δραχμών, που πραγματοποιήθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας θωρούνται νόμιμες, τα δε δικαιολογητικά νομιμοποίησης των ανωτέρω δαπανών καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας. Οι ανωτέρω δαπάνες βαρύνουν τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Γεωργίας.

15. Στην παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 1740/1987 (ΦΕΚ 221 Α') μεταξύ πρώτου και δεύτερου εδαφίου προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

"Επίσης στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας μπορεί να εγγράφονται πιστώσεις για την παροχή επισιτιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες."

16. Το άρθρο 18 του ν. 1815/1988 "Κύρωση του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου" (ΦΕΚ 250 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

• Άρθρο 18

Εθνικότητα αεροσκαφών

1. Ως ελληνικά αεροσκάφη αναγνωρίζονται τα αεροσκάφη, τα οποία ανήκουν και συνεχίζουν να ανήκουν σε υπηκόους

κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) κατά ποσοστό μεγαλύτερο από πενήντα στα εκατό (50%).

2. Ως ελληνικά αεροσκάφη αναγνωρίζονται και τα αεροσκάφη τα οποία ανήκουν και συνεχίζουν να ανήκουν σε ελληνικά νομικά πρόσωπα κατά ποσοστό μεγαλύτερο από πενήντα στα εκατό (50%), εφόσον:

α. στις ομόρρυθμες εταιρείες όλοι οι εταίροι είναι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ.,

β. στις ετερόρρυθμες εταιρείες, όλοι οι ομόρρυθμοι εταίροι είναι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. και το εταιρικό κεφάλαιο έχει καταβληθεί κατά τα δύο τρίτα (2/3) από υπηκόους κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ.,

γ. στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, οι διαχειριστές και τα τρία τέταρτα (3/4) των εταίρων είναι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. και τα τρία τέταρτα (3/4) των εταιρικών μεριδίων ανήκουν σε υπηκόους κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ.,

δ. στις ανώνυμες εταιρείες όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και ανήκουν κατά απόλυτη πλειοψηφία σε υπηκόους κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. ή και σε κράτη - μέλη και τα δύο τρίτα (2/3) των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος του, ο Γενικός Διευθυντής και οι τυχόν εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι είναι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ.,

ε. στους συνεταιρισμούς ή σωματεία τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου είναι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. και κατοικούν σε χώρα μέλος της Ε.Ο.Κ.·

17. Το άρθρο 23 του ν. 1815/1988 (ΦΕΚ 250 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 23

Μητρώο αεροσκαφών αλλοδαπής ιδιοκτησίας

1. Αεροσκάφη, τα οποία ανήκουν σε αλλοδαπούς και μισθώνονται από υπηκόους κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. ή νομικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2 εγγράφονται στο μητρώο αεροσκαφών αλλοδαπής ιδιοκτησίας.

2. Τα αεροσκάφη της προηγούμενης παραγράφου αποκτούν την ελληνική εθνικότητα από την εγγραφή τους στο μητρώο αυτό·

18. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών επιβάλλονται τέλη διέλευσης στα ξένα εθνικότητας φορτηγά αυτοκίνητα που εισέρχονται στη χώρα μας ή διέρχονται από αυτήν.

Το ύψος των τελών διέλευσης καθορίζεται ανάλογα με τη χώρα που είναι απογεγραμμένο το όχημα και εντός του πλαισίου της αμοιβαιότητας.

19. Η ορισθείσα από την παράγραφο 7 του άρθρου 103 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') προθεσμία παρατείνεται κατά ένα χρόνο.

Άρθρο 41

Διοδικαστικές διατάξεις

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 59 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Αν δεν επιτεύχθηκε διοικητική επίλυση της διαφοράς και ασκήθηκε από το φορολογούμενο εμπρόθεσμη προσφυγή, βεβαιώνεται αμέσως από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του αμφισβητούμενου κύριου φόρου, πρόσθετου φόρου και λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτό φόρων και τελών·

2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου

59 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

"Το ποσό αυτό βεβαιώνεται μετά την πάροδο της προθεσμίας για διοικητική επίλυση της διαφοράς και πριν από τη διαβίβαση της προσφυγής στο διοικητικό δικαστήριο και καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου από τη βεβαίωση μήνα".

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 820/1978 αντικαθίσταται ως εξής:

"Η χορηγούμενη αναστολή δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των έξι μηνών (6)".

4. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 65 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίστανται ως εξής:

"2. Για την ακύρωση ή τροποποίηση του φύλλου ελέγχου, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο αποφασίζει ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου επιθεωρητή δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών. Η αίτηση αυτή υποβάλλεται μέσα σε τρία (3) έτη από την καταχώριση του οικείου φύλλου ελέγχου στο βιβλίο που ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 51.

3. Με βάση την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας προβαίνει σε νέα εκκαθάριση και ενεργεί συμπληρωματική βεβαίωση του επιπλέον φόρου που τυχόν οφείλεται ή έκπτωση του επιπλέον ποσού φόρου που βεβαιώθηκε".

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 53 του ν.δ. 3323/1955, καθώς και η παράγραφος 8 του άρθρου 1 του ν.δ. 4600/1966 καταργούνται, για τις υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 1993 και μετά για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 1992 και στο εξής.

6. Για εισοδήματα που αποκτώνται από αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα από τη συμμετοχή τους στα πρόσωπα της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του ν.δ. 3323/1955 και του άρθρου 3 του ν.δ. 3843/1958, χορηγείται βεβαίωση από τον προϊστάμενο της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, στην οποία θα αναγράφεται το ποσό του εισοδήματος και το μέρος του φόρου που καταβλήθηκε επ' ονόματι του νομικού προσώπου και αντιστοιχεί στο εισόδημα αυτό. Η βεβαίωση αυτή χορηγείται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου προς χρήση σε αλλοδαπή οικονομική υπηρεσία.

7. Οι διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 2008/1992 (ΦΕΚ 16 Α' 11-2-92) ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 1993.

8. Η ειδική αποζημίωση για πρόσθετη εργασία, που έχει χορηγηθεί στους υπαλλήλους με τους ν. 1858/1989 (ΦΕΚ 148), 1859/1989 (ΦΕΚ 153), 1881/1990 (ΦΕΚ 42) και 2019/1992 (ΦΕΚ 34), μετατρέπεται από 1ης Ιουλίου 1992 σε ειδικό επίδομα και συνεντέλλεται με τις λοιπές τακτικές μηνιαίες αποδοχές.

9. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 57ε του νομοθετικού διατάγματος 136/1946 "Περί κυρώσεως, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του από 10/11.5.1946 ν.δ. περί Αγορανομικού Κώδικος" αντικαθίσταται ως εξής:

"Εάν ασκηθεί προσφυγή κατά της αποφάσεως επιβολής του προστίμου, βεβαιώνεται αμέσως ποσοστό 70% (εβδομήντα τοις εκατό) του προστίμου για τις παραβάσεις της περιπτώσεως β) της παραγράφου 1 του άρθρου 57α και 50% (πενήντα τοις εκατό) του προστίμου, σε κάθε άλλη περίπτωση. Η είσπραξη του παραπάνω ποσοστού του αμειψιβητούμενου προστίμου δεν μπορεί να ανασταλεί με δικαστική απόφαση".

10. Για την έκδοση συναλλαγματικών ονομαστικής αξίας 50.001 δρχ. και άνω, μπορεί να χρησιμοποιείται και το ειδικό

ένσημο έντυπο για συναλλαγματικές ονομαστικής αξίας δρχ. 1001-2000. Για το πέραν της ονομαστικής αξίας του χρησιμοποιούμενου εντύπου της συναλλαγματικής ποσό υπολογίζεται τέλος χαρτοσήμου πέντε τοις χιλίοις (5ο/οο) για το οποίο θα επικολλάται κινητό επίσημα ή θα εκδίδεται αποδεικτικό πληρωμής Δ.Ο.Υ., κατά περίπτωση, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του π.δ. της 28.7.1981 (ΦΕΚ 239), όπως ισχύει. Εάν το αναλογικό αυτό τέλος χαρτοσήμου είναι ή περιλαμβάνει κλάσμα δραχμής στρογγυλοποιείται σε ακέραιη δραχμή.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για συναλλαγματικές που εκδίδονται από 20 Μαΐου 1992 μέχρι και 31 Ιουλίου 1992.

11. Στο άρθρο 19 του ν. 1715/1951 (ΦΕΚ 94 Α') μετά την πρώτη παράγραφο, η οποία αριθμείται 1, προστίθεται παράγραφος 2 που έχει ως εξής:

"2. Η εκτέλεση αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας κατά των νομικών προσώπων, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναστέλλεται μέχρις ότου καταστούν αμετάκλητες."

Άρθρο 42

Μεταβατικές διατάξεις

1. Τα διανεμόμενα μερίσματα από μετοχές, κοινές ή προνομιούχες, ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, που εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων από την 1η Ιανουαρίου 1992 και μετά και προέρχονται από κέρδη ισολογισμών διαχειριστικών χρήσεων, που λήγουν την 31η Δεκεμβρίου 1991 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου εισοδήματος, με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης σε κάθε περίπτωση των δικαιούχων αυτών, ως εξής:

α. Στα μερίσματα που προέρχονται από μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο τέσσερις (4) τουλάχιστο μήνες πριν από τη λήξη της χρήσης στην οποία αναφέρεται το μερίσμα, παρακρατείται ο φόρος με συντελεστή σαράντα δύο τοις εκατό (42%), αν τα μερίσματα προέρχονται από μετοχές, οι οποίες έγιναν ονομαστικές πριν από τη λήξη της χρήσης και σαράντα πέντε τοις εκατό (45%), αν προέρχονται από ανώνυμες μετοχές, χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση.

Στους δικαιούχους των πιο πάνω μερισμάτων παρέχεται αφορολόγητο ποσό πενήντα χιλιάδων (50.000) δραχμών για κάθε μέτοχο για τα μερίσματα που εισπράττει από την ίδια ανώνυμη εταιρία. Το αφορολόγητο ποσό για κάθε μέτοχο δεν μπορεί να ξεπεράσει συνολικά τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές, όταν τα μερίσματα προέρχονται από περισσότερες ανώνυμες εταιρίες.

Για τον υπολογισμό του παρακρατούμενου φόρου, σύμφωνα με τα πιο πάνω, η έκπτωση του αφορολόγητου ποσού για μερίσματα που προέρχονται από μετοχές ονομαστικές ή ανώνυμες γίνεται από την ανώνυμη εταιρία κατά την καταβολή ή πίστωση των μερισμάτων στους μετόχους, εφόσον ο μέτοχος που εισπράττει το μερίσμα δηλώσει με υπεύθυνη δήλωσή του στην εταιρία ότι δεν έχει απαλλαγεί από την εισπράξη του φόρου με βάση τη διάταξη αυτήν, κατά την εισπράξη μερισμάτων από άλλες ανώνυμες εταιρίες που αναφέρονται στη χρήση αυτή για ποσό μερισμάτων μεγαλύτερο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές, στο οποίο περιλαμβάνεται και το αφορολόγητο ποσό που ζητάει ο μέτοχος με τη δήλωσή του αυτή.

β. Στα μερίσματα που προέρχονται από μετοχές που δεν

είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, παρακρατείται φόρος, χωρίς καμιά έκπτωση φορολογητού ποσού, με συντελεστή σαράντα επτά τοις εκατό (47%), αν τα μερίσματα προέρχονται από μετοχές οι οποίες έγιναν ονομαστικές πριν από τη λήξη της χρήσης και πενήντα τοις εκατό (50%), αν προέρχονται από ανώνυμες μετοχές, χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση.

γ. Τα μερίσματα που θα εισπραχθούν από τους μετόχους μιας ή περισσότερων εταιριών επενδύσεων - χαρτοφυλακίου μέχρι του συνολικού ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος. Κατά τον υπολογισμό του απαλλασσόμενου συνολικού ποσού μερισμάτων συμπεριλαμβάνονται και τα ποσά των μερισμάτων τα απαλλαγμένα από το φόρο με βάση τις διατάξεις της πιο πάνω περίπτωσης α'. Η απαλλαγή αφορά το μέρος ολόκληρης της χρήσης, εφόσον οι μετοχές ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον εκατόν είκοσι (120) ημερών. Σε διαφορετική περίπτωση, το μέρος φορολογείται ολόκληρο. Για τον υπολογισμό του παρακρατούμενου φόρου στα καταβαλλόμενα αυτά μερίσματα, η έκπτωση του πιο πάνω απαλλασσόμενου ποσού θα ενεργείται, για τα μερίσματα που προέρχονται από μετοχές ονομαστικές ή ανώνυμες, από την καταβάλλουσα εταιρία επενδύσεων - χαρτοφυλακίου, κατόπιν υποβολής από το μέτοχο υπεύθυνης δήλωσης για το φορολογητό ποσό που τυχόν δικαιώθηκε κατά την είσπραξη μερισμάτων μετοχών από άλλες ανώνυμες εταιρίες.

δ. Πέρα από την απαλλαγή αυτήν, το μέρος που θα διανεμηθεί από εταιρίες επενδύσεων - χαρτοφυλακίου απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, μέχρι του ποσοστού κατά το οποίο το μέρος αυτό προέρχεται από πώληση χρεογράφων ή μετοχών σε τιμή ανώτερη από την τιμή κτήσης αυτών ή από χρεόγραφα, μετοχές ή καταθέσεις, των οποίων το εισόδημα απαλλάσσεται από το φόρο ή φορολογείται κατά ειδικό τρόπο.

2. Αν δικαιούχος των μερισμάτων της προηγούμενης παραγράφου είναι ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή συνεταιρισμός, σε περίπτωση περαιτέρω διανομής των μερισμάτων αυτών, ουδείς φόρος οφείλεται και ούτε επιστρέφεται ή συμψηφίζεται με το φόρο του νομικού προσώπου ο παρακρατηθείς για τα μερίσματα αυτός φόρος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και στα διανεμηθέντα μερίσματα ή κεφαλαιοποιηθέντα κέρδη από 1/1/1992 και μέχρι την κατάθεση του παρόντος στη Βουλή προς ψήφιση, που προέρχονται από κέρδη παρελθουσών χρήσεων φορολογηθέντων στο όνομα του νομικού προσώπου.

4. Το συνολικό διανεμόμενο ποσό κερδών από ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες με τη μορφή αμοιβών και ποσοστών μελών διοικητικού συμβουλίου, καθώς και αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, των διευθυντών αυτών, που προέρχεται από κέρδη ισολογισμών διαχειριστικών χρήσεων, που λήγουν την 31η Δεκεμβρίου 1991 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δεν μπορεί να είναι ανώτερο του πέντε τοις εκατό (5%) των καθαρών κερδών της διαχειριστικής αυτής χρήσης, όπως αυτά προσδιορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του ν. 2190/1920.

Σε περίπτωση διανομής στους ως άνω δικαιούχους μεγαλύτερου ποσού κερδών, το πέραν του πέντε τοις εκατό (5%) διανεμόμενο ποσό κερδών φορολογείται ως μέρος με το συντελεστή φορολογίας μερισμάτων ανώνυμων με-

τοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο, με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για τους δικαιούχους του εισοδήματος αυτού.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 10, 11 και 12 του άρθρου 29 του γ.δ. 3323/1955 και της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του ν.δ. 3843/1958 εξακολουθούν να ισχύουν για την εφαρμογή των προβλεπόμενων από τις παραγράφους 1 έως και 4 του παρόντος άρθρου.

6. Κέρδη διανεμήματα που έχουν φορολογηθεί στο όνομα του νομικού προσώπου, αν διανεμηθούν με οποιαδήποτε μορφή ή κεφαλαιοποιηθούν από την κατάθεση του παρόντος στη Βουλή προς ψήφιση και εφεξής, υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή φόρου τρία τοις εκατό (3%), μη επιστρεφόμενου ή συμψηφιζόμενου του φόρου εισοδήματος που είχε καταβληθεί κατά το χρόνο που προέκυψαν τα κέρδη αυτά.

Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία πρέπει να υποβληθεί μέσα σε ένα μήνα από το χρόνο που η γενική συνέλευση των μετόχων εγκρίνει τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση των πιο πάνω διανεμητών κερδών και καταβάλλεται εφάπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.

Ο φόρος αυτός βαρύνει την εταιρία και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών, ούτε συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την εταιρία.

Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από το φόρο εισοδήματος της εταιρίας και των δικαιούχων για τα κέρδη που κεφαλαιοποιήθηκαν ή διανεμήθηκαν στους δικαιούχους.

Οι διατάξεις του άρθρου 16 του ν.δ. 3843/1958 και του ν. 4125/1960 (ΦΕΚ 202 Α') εφαρμόζονται ανάλογα και στο φόρο που οφείλεται με βάση τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 43

Καταργούμενες διατάξεις

1. Η 323110/1952 απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, που κυρώθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 5 του ν. 2252/1952 (ΦΕΚ 284 Α') καταργείται.

2. Καταργούνται οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου μόνου του ν.δ. 2916/1954 (ΦΕΚ 155 Α') της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν.1069/1980 (ΦΕΚ 191 Α'), καθώς και κάθε άλλης σχετικής διάταξης που επιβάλλει, κατά περίπτωση, τέλη ύδρευσης, αποχέτευσης, στο εισόδημα από ακίνητα, του τέλους υδρεύσεως αντικαθιστάμενου από άλλο ισοδύναμο πόρο. Εάν μέχρι 31-12-1992 δεν έχει νομοθετηθεί ο πόρος αυτός, από του έτους 1993 εγγράφεται πίστωση στον κρατικό προϋπολογισμό υπέρ των Οργανισμών Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) που είναι δικαιούχοι, ίση προς τις εισπράξεις του έτους 1992, αυξανόμενη κατά δέκα τοις εκατό (10%) ετησίως.

Ο τρόπος κατανομής του ποσού αυτού στους Οργανισμούς Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης θα καθορίζεται με κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών.

3. Παρατείνεται για μια δεκαετία από την κατά περίπτωση λήξη του ο χρόνος επιβολής του πρόσθετου ειδικού τέλους, που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του ν. 1069/1980 (ΦΕΚ 191 Α')

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του

α.ν. 148/1967 καταργούνται.

5. Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν.1731/1987 (ΦΕΚ 161 Α') καταργούνται για τα διανεμόμενα κέρδη, που προέρχονται από ισολογισμούς, που κλείνουν απο τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφεξής.

6. Οι διατάξεις των άρθρων 5 του π.δ. 277/1975 και 50 του ν.δ. 165/1973 καταργούνται από τη χρονολογία έκδοσης της κοινής υπουργικής απόφασης καθορισμού του τρόπου πληρωμής στα ΕΛ.ΤΑ. των τελών αποστολής της αλληλογραφίας του Δημοσίου, που προβλέπεται από το άρθρο 68 του παρόντος νόμου.

7. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που αυτός ρυθμίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Άρθρο 44

Διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου σε περίπτωση φοροδιαφυγής

1. Κάθε φορά που η φορολογική αρχή διαπιστώνει φορολογικές παραβάσεις, από τις οποίες βάσει ειδικής έκθεσης ελέγχου, προκύπτει διαφορά φορολογητέας ύλης πάνω από τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) δραχμές ή δεν έχει αποδοθεί στο Δημόσιο ποσό πάνω από πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δραχμές από παρακρατούμενους φόρους, τέλη και εισφορές, απαγορεύεται στις αρμόδιες δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) να παραλαμβάνουν δηλώσεις ή να χορηγούν βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά που απαιτούνται κατά τις κείμενες διατάξεις και ζητούνται από τον παραβάτη, για την κατάρτιση συμβολαιογραφικών πράξεων μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων. Στην περίπτωση αυτήν αναστέλλεται έναντι του Δημοσίου και το απόρρητο των καταθέσεων ή λογαριασμών ή του περιεχομένου θυρίδων του φορολογουμένου σε τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα και δεσμεύεται το πενήντα τοις εκατό (50%) των καταθέσεων ή του περιεχομένου των θυρίδων.

Τα παραπάνω ποσά δύνανται να αυξομειώνονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται το βραδύτερο μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου εκάστου έτους.

2. Αντίγραφο της πιο πάνω ειδικής έκθεσης ελέγχου υποβάλλεται, από την αρχή που την εξέδωσε, στη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών και η οποία υποχρεούται να ενημερώσει με οποιοδήποτε τρόπο όλες τις Δ.Ο.Υ., τις τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα. Οι ανωτέρω υπηρεσίες και οι φορείς από της ενημερώσεώς τους υποχρεούνται να εφαρμόζουν αμέσως τις απαγορεύσεις και δεσμεύσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, χωρίς καμία άλλη διαδικασία ή διατύπωση.

3. Η ενέργεια αυτή της Διεύθυνσης Ελέγχων κοινοποιείται και στον φορολογούμενο, στη γνωστή κατοικία του ή στην έδρα της επιχείρησής του, ο οποίος μπορεί εντός μηνός από της ειδοποίησής του να ζητήσει με αίτησή του στον Υπουργό Οικονομικών, την άρση των απαγορευτικών μέτρων. Τα μέτρα μπορούν να αρθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 48 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου.

4. Η αρμόδια φορολογική αρχή υποχρεούται να ενεργήσει τον κατά νόμο έλεγχο και να περατώσει αυτόν, με έκδοση

των σχετικών φύλλων ελέγχου ή άλλων φορολογικών πράξεων, εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της πιο πάνω ειδικής έκθεσης ελέγχου. Εάν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν έχουν εκδοθεί τα φύλλα ελέγχου ή οι πράξεις, αίρονται αυτοδικαίως οι συνέπειες και απαγορεύσεις που καθορίζονται με το άρθρο αυτό.

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν από 1ης Ιουνίου 1991, η δε προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου λήγει, για υποθέσεις που είναι ήδη εκκρεμείς έξι (6) μήνες μετά τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Άρθρο 45

Ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για μη απόδοση παρακρατούμενων φόρων

1. Όποιος δεν υποβάλλει ή υποβάλλει εκπρόθεσμα δήλωση, μετά την παρέλευση τριών μηνών από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας ή υποβάλλει ανακριβή δήλωση, με βάση τα δεδομένα των υπ' αυτού τηρούμενων βιβλίων και στοιχείων, που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις για την απόδοση στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας ή άλλων φόρων, τελών και εισφορών, που παρακρατούνται ή εισπράττονται για να αποδοθούν στο Δημόσιο τιμωρείται, εάν μεν ενήργησε από δόλο, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, εάν δε ενήργησε από αμέλεια, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

2. Δεν διώκεται ο υπόχρεος, εφόσον το ποσό των φόρων, τελών και εισφορών, που είχε υποχρέωση κάθε φορά να δηλώσει και να αποδώσει στο Δημόσιο, είναι κατώτερο των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών ή, σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης, εφόσον το ποσό αυτό είναι κατώτερο του είκοσι τοις εκατό (20%) του οφειλόμενου ποσού και όχι ανώτερο των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών.

3. Υπόχρεοι για την απόδοση των φόρων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου στην περίπτωση των νομικών προσώπων είναι:

α) Οι εκπρόσωποι του νομικού προσώπου, καθώς και όλα τα, κατά τις ισχύουσες εκάστοτε διατάξεις, δυνάμει να προσωποκρατηθούν για χρέη του νομικού προσώπου προς το Δημόσιο πρόσωπα.

β) Επί αλλοδαπών πάσης μορφής επιχειρήσεων, οι ορισθέντες ως εκπρόσωποί τους στην Ελλάδα.

4. Ως αυτοιργοί του αδικήματος, που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, διώκονται και τιμωρούνται:

α) ο κατέξουσιοδότηση ή πληρεξουσιότητα υπογράψας την προς τη Δ.Ο.Υ. δήλωση ή έχων υποχρέωση να ενεργήσει προς δήλωση ή απόδοση των οικείων χρηματικών ποσών, χωρίς να εκλείπει η ευθύνη και των λοιπών κατά το άρθρο αυτό αυτοιργών ή συμμετόχων,

β) ο επίτροπος, ο κηδεμών και ο διοικητής αλλοτρίων, κατά τις οικείες διατάξεις του αστικού δικαίου, για τις πράξεις ή παραλείψεις αυτών κατά την εκτέλεση του λειτουργήματός τους ή ως εκ της ιδιότητάς τους αυτής,

γ) ο λογιστής της επιχείρησης συντάξε ανακριβή δήλωση ή παρέλειψε να συντάξει ή συνέταξε και δεν την παρέδωσε στον υπόχρεο επιτηδευματία για την καταβολή των παρακρατούμενων φόρων.

5. Οι περί συμμετοχής στο αδίκημα διατάξεις του Ποινικού Κώδικα έχουν εφαρμογή και στο αδίκημα του παρόντος άρθρου.

6. Μετατροπή ή αναστολή της επιβαλλόμενης ποινής για τα αδικήματα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού δεν

επιτρέπεται η δε άσκηση της εφέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

7. Ο προϊστάμενος της αρμόδιας φορολογικής αρχής, όταν διαπιστώσει με οποιονδήποτε τρόπο τη διάπραξη της παράβασης, που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, υποχρεούται να υποβάλει αμέσως σχετική μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών υποπίπτων άλλως σε βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα και, αν η παράλειψη ενέργειας οφείλεται σε πρόθεση, τιμωρείται με την ποινή του άρθρου 259 του Π.Κ..

Τα εγκλήματα του παρόντος άρθρου υπάγονται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα της η αρμόδια Δ.Ο.Υ..

8. Για τη δίωξη του αδικήματος του άρθρου αυτού δεν απαιτείται οριστικοποίηση της πράξης της φορολογούσας αρχής ή υπηρεσίας, η οποία καταλογίζει την οικεία φορολογική παράβαση, ούτε περαίωση της τυχόν κυρίας ή συναφούς φορολογικής ή άλλης δίκης, αλλά αρκεί η έκδοση της πράξης καταλογισμού του παρακρατούμενου φόρου. Τυπικές πλημμέλειες της πιο πάνω πράξης δεν ασκούν επιρροή στην ποινική υπόθεση. Η άσκηση προσφυγής ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου δεν αναστέλλει την εκδίκαση της ποινικής υπόθεσης.

9. Η διοικητική επίλυση της διαφοράς, σύμφωνα με τις σχετικές φορολογικές διατάξεις, δεν ασκεί επίδραση στην ποινική υπόθεση του άρθρου αυτού.

Σε περίπτωση επίτευξης διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, αν ο υπόχρεος καταβάλλει εφάπαξ το σύνολο των οφειλόμενων ποσών μέχρι την ημερομηνία εκδίκασης της υπόθεσης, η καταγινωσκόμενη ποινή μπορεί να μετατραπεί σε χρήμα.

10. Η παραγραφή των αδικημάτων του παρόντος άρθρου αρχίζει από το τέλος του έτους κατά το οποίο τελέστηκαν.

11. Επί επιχειρήσεων που λειτουργούν για πρώτη φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου αρχίζει έξι (6) μήνες από τη χρονολογία υποβολής από την επιχείρηση αυτήν προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της δήλωσης ενόρκως ασκήσεως επιτηδεύματος.

12. Η καταδίκη για το αδίκημα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού επιφέρει αυτοδικαίως κατά του καταδικασθέντος φυσικού προσώπου και του υπόχρεου νομικού προσώπου:

α) την απώλεια του δικαιώματος συμμετοχής σε δημοπρασίες του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κοινωφελών ιδρυμάτων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, για χρονικό διάστημα ενός έτους,

β) την απώλεια του δικαιώματος λήψης πιστοποιητικού φορολογικής ενημερότητας για χρονικό διάστημα ενός έτους,

γ) την απαγόρευση για περίοδο τριών (3) ετών της σύναψης συμβάσεων με το κράτος ή άλλους δημόσιους οργανισμούς ή φορείς,

δ) την απώλεια του δικαιώματος για περίοδο τριών (3) ετών λήψης δανείων με την εγγύηση του Δημοσίου ή δημόσιων επιχορηγήσεων ή κρατικών πιστώσεων.

13. Απόσπασμα της απόφασης του δικαστηρίου παραδίδεται εντός πέντε ημερών από της εκδόσεώς της, από το γραμματέα της έδρας του δικαστηρίου στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., η οποία επιμελείται αμέσως για την κοινοποίησή της στις αρμόδιες αρχές προς εφαρμογή των ανωτέρω κυρώσεων της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 46

Τροποποίηση και συμπλήρωση του ν.1867/1989

1. Για τα ληξιπρόθεσμα προς το Δημόσιο χρέη, που βεβαιώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α') καθώς και για τα ληξιπρόθεσμα προς το Ι.Κ.Α. χρέη, εκτός των φόρων μεταβίβασης ακινήτων και κληρονομιών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.1867/1989 (ΦΕΚ 227 Α') με τις ακόλουθες παρεκκλίσεις:

α) Η αίτηση του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για τα παραπάνω χρέη εκδίδεται από τον πρόεδρο του οικείου διοικητικού πρωτοδικείου, σύμφωνα με τη διαδικασία "περί ασφαλιστικών μέτρων" (άρθρα 686 και επόμενα του Κ. Πολ.Δ.).

β) Ο καταδικασθείς σε προσωπική κράτηση συλλαμβάνεται από αστυνομικό όργανο, που του επιδίδει την απόφαση του δικαστηρίου και συντάσσει σχετική έκθεση.

γ) Τα άρθρα 2 παράγραφοι 1 και 3, 3 παράγραφοι 3, 4 και 5, 4 παράγραφος 1 περιπτώσεις γ', θ' και ι', 5 παράγραφοι 1 και 2 εδάφιο πρώτο, 7 παράγραφος 1 περίπτωση γ', 9 και 12 του ν. 1867/1989 δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω.

δ) Τα ως άνω προβλεπόμενα εφαρμόζονται για οφειλές πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές.

2. Η διαδικασία για την επιβολή του μέτρου της προσωπικής κράτησης αναστέλλεται ή διακόπτεται στην περίπτωση που ο οφειλέτης έχει και προβάλει ανταπαίτηση ίση ή ανώτερη του οφειλόμενου ποσού κατά του Δημοσίου, από οποιαδήποτε νόμιμη αιτία, έστω και αν αυτή δεν είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη και εφόσον αποδείξει με έγγραφα στοιχεία το υπαρκτό της ανταπαίτησης. Στις περιπτώσεις αυτές η υπηρεσία, η οποία είναι αρμόδια για την εκκαθάριση της ανταπαίτησης του οφειλέτη, υποχρεούται, ύστερα από σχετικό έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., να ενεργήσει εντός δύο (2) μηνών για την εκκαθάριση της ανταπαίτησης αυτής και την έκδοση του κατά περίπτωση απαιτούμενου νόμιμου τίτλου, αποστέλλοντας τα σχετικά στοιχεία στη Δ.Ο.Υ., στην οποία εκκρεμεί η οφειλή προς το Δημόσιο, για την ενέργεια συμψηφισμού.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και επί όλων των κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου βεβαιωμένων για είσπραξη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου και του Ι.Κ.Α..

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή από 1ης Οκτωβρίου 1992.

Άρθρο 47

Γνωστοποίηση φορολογικών παραβάσεων που διαπιστώνονται από δημόσιες υπηρεσίες και άλλα πρόσωπα

1. Ορκωτοί ελεγκτές ή άλλα ελεγκτικά όργανα, προβλεπόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 75 του ν.1969/1991, που ενεργούν, με βάση τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής του κανονισμού του σώματος αυτών, έλεγχο στις ανώνυμες εταιρίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει κάθε φορά, ή άλλους νόμους, υποχρεούνται να αναγράφουν τις οποιεσδήποτε παραβάσεις των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας που διαπιστώνουν κατά τον έλεγχο στο οικείο πιστοποιητικό ελέγχου, το οποίο πρέπει να κοινοποιούν στη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Κάθε παράλειψη των πιο πάνω προσώπων διώκεται και τιμωρείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 17 του ν.1563/1985 καταργούνται.

3. Τα αγορανομικά και αστυνομικά όργανα, κατά τη διενέργεια ελέγχου των επιχειρήσεων στα πλαίσια των υπηρεσιακών καθηκόντων, καθώς και υπάλληλοι του Υπουργείου Εμπορίου κατά τη διενέργεια κοστολογικών ερευνών, επιτρέπεται να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων, που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Εφόσον κατά τους ελέγχους αυτούς, διαπιστώνονται παραβάσεις μη έκδοσης στοιχείων ή χρήσης πλαστών, παραποιημένων ή ανακριβών στοιχείων ή στοιχείων με εμφανείς υποτιμολογήσεις ή ανευρίσκονται αποθέματα που δεν καλύπτονται από φορολογικά στοιχεία, τα όργανα αυτά υποχρεούνται να γνωστοποιούν τις παραβάσεις στη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Η μη γνωστοποίηση των παραβάσεων αποτελεί βαρύτατο πειθαρχικό παράπτωμα.

4. Οι προβλεπόμενες από τις φορολογικές διατάξεις κυρώσεις και άλλα μέτρα σε βάρος του παραβάτη επιβάλλονται με βάση τα έγγραφα των παραπάνω προσώπων ή οργάνων και δεν απαιτείται σύνταξη ειδικής έκθεσης από τη φορολογική αρχή.

Άρθρο 48

Αναστολή λειτουργίας καταστημάτων επιτηδευματιών

1. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών δύναται να διατάσσεται μέχρι ένα μήνα η παύση λειτουργίας καταστήματος, γραφείου, εργοστασίου ή εργαστηρίου επιτηδευματιών, σε βάρος των οποίων διαπιστώνεται μία από τις παρακάτω φορολογικές παραβάσεις:

- α. έκδοση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων,
- β. τήρηση ανεπίσημων βιβλίων και στοιχείων,
- γ. μη έκδοση του φορολογικού στοιχείου, για την πώληση ή διακίνηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,
- δ. η χωρίς άδεια της αρμόδιας φορολογικής αρχής άσκηση επαγγέλματος, η άσκηση επαγγέλματος σε διεύθυνση που δε δηλώθηκε ή σε διαφορετική από αυτή που δηλώθηκε.

2. Η ανωτέρω απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη επιτροπής που αποτελείται από:

- α. έναν πρόεδρο εφετών διοικητικών δικαστηρίων, ως πρόεδρο,
- β. έναν εφέτη διοικητικών δικαστηρίων,
- γ. το Γενικό Διευθυντή Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών,
- δ. το Γενικό Δευθυντή Επιθεώρησης και Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών,
- ε. έναν ορκωτό ελεγκτή που ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Τα υπό στοιχεία α' και β' μέλη διορίζονται με τους αναπληρωτές τους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στην Επιτροπή μετέχει ως εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Βιβλίων και Στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της Διεύθυνσης Βιβλίων και Στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών. Η Επιτροπή συνεδριάζει εφόσον μετέχει ο πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και τουλάχιστο δύο μέλη. Η γνωμοδότηση της Επιτροπής αυτής εκδίδεται μετά προηγούμενη κλήση, από τη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών, του παραβάτη προς διατύπωση των απόψεών του επί των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν σε βάρος του. Η κλήση επιδίδεται από επιμελητή οποιασδήποτε υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών.

3. Όταν ο παραβάτης είναι επιτηδευματίας, η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών αποστέλλεται στην αρμόδια αστυνομική αρχή, η οποία υποχρεούται μέσα σε πέντε (5) ημέρες να την εκτελέσει και να αναφέρει σχετικά στη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών.

Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια φορολογική αρχή και στο φορολογούμενο. Ένδικο μέσα κατά της απόφασης αυτής δεν αναστέλλουν την εκτέλεσή της.

4. Η φορολογική αρχή που θα διαπιστώσει την παράβαση υποχρεούται, μέσα σε δέκα ημέρες, να υποβάλει στη Διεύθυνση Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών εμπεριστατωμένη έκθεση ελέγχου. Οι αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών εκδίδονται χωρίς να απαιτείται οριστικοποίηση της φορολογικής εγγραφής.

5. Η ανωτέρω διοικητική κύρωση επιβάλλεται ανεξάρτητα από τις άλλες κυρώσεις, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

6. Ο τρόπος και η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

7. Η αναστολή της άσκησης του επαγγέλματος ή της λειτουργίας του καταστήματος δεν ασκεί ουδεμία επίδραση στις ενοχικές σχέσεις του επιτηδευματία μετά των μετ' αυτού, με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας, συνδεδεμένων μισθωτών, που διέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 49

Προσυπογραφή δηλώσεως φόρου εισοδήματος και παρακρατούμενων φόρων από το λογιστή

1. Οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος και απόδοσης παρακρατούμενων φόρων οποιουδήποτε επιτηδευματία φυσικού ή νομικού προσώπου υπογράφονται υποχρεωτικά και από τον προϊστάμενο του λογιστηρίου ή από τον υπεύθυνο λογιστή που τηρεί τα βιβλία αυτού ή, αν δεν απασχολείται λογιστής, από το πρόσωπο που συμπράττει στη σύνταξη των δηλώσεων, οι οποίοι βεβαιώνουν ότι τα στοιχεία που αναγράφονται στη δήλωση συμφωνούν με τα δεδομένα των βιβλίων και ότι το εισόδημα, που δηλώνεται, έχει προσδιοριστεί, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Κάτω από την υπογραφή του προσώπου που υπογράφει τις δηλώσεις, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναγράφεται το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση αυτού και ο αριθμός της ταυτότητάς του.

3. Ο προϊστάμενος του λογιστηρίου του επιτηδευματία ή άλλο πρόσωπο, που υπογράφει τη παραπάνω δήλωση, έχει όλες τις ευθύνες, που προβλέπονται από το ν.1599/1986. Η παράλειψη της υπογραφής του λογιστή πρέπει να αιτιολογείται από το φορολογούμενο με δήλωση του ν.1599/1986.

4. Στην περίπτωση που η επιχείρηση απασχολεί λογιστή και η δήλωση φόρου εισοδήματος δεν υπογράφεται από αυτόν, οι αποδοχές αυτού δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης και επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος του λογιστή μέχρι το ένα τέταρτο (1/4) των ετήσιων αποδοχών του.

Άρθρο 50

Κίνητρα ειλικρίνειας

1. Στην περίπτωση που καταγγεληθεί από επιτηδευματία ή άλλο φορολογούμενο και αποδειχθεί με συμμετοχή της

αστυνομικής ή άλλης αρχής δωροδοκία, τελούμενη από υπάλληλο φορολογικής αρχής κατά την άσκηση των καθηκόντων του γενικώς ή του φορολογικού ελέγχου ειδικότερα, ο επιτηδευματίας ή άλλος φορολογούμενος, από τον οποίο ζητήθηκε η δωροδοκία απαλλάσσεται των προστίμων, προσαυξήσεων και ποινικών κυρώσεων για τις παραβάσεις εκείνες που εσκοπείτο η συγκάλυψη.

2. Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου ο έλεγχος στην επιχείρηση του καταγγέλλοντος φορολογούμενου συνεχίζεται υποχρεωτικά σε όλες τις ανέλεγκτες χρήσεις και για πέντε ακόμη συνεχή έτη από υπαλλήλους άλλης Δ.Ο.Υ., που ορίζονται με απόφαση του προϊσταμένου της οικείας επιθεώρησης Δ.Ο.Υ., ο οποίος και προϊσταται του ελέγχου.

Άρθρο 51

Αμοιβή σε υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών που διαπιστώνουν μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή

Σε περίπτωση που από υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών διαπιστώνεται φοροδιαφυγή βάσει ανεπίσημων στοιχείων και βεβαιώνεται δύναμει αμετακλήτου τίτλου διαφορά φόρου, προστίμων και προσαυξήσεων ποσού μεγαλύτερου των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) δραχμών, μπορεί με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών να παρέχεται αμοιβή στους υπαλλήλους αυτούς, αναλόγως της συμβολής εκάστου στη διαπίστωση της φοροδιαφυγής και της προσφοράς του πέρα από τα συνήθη όρια των υπηρεσιακών καθηκόντων.

Άρθρο 52

Έλεγχος επιχειρήσεων και από τους δήμους

Επιτρέπεται οι δήμοι και κοινότητες να ενεργούν σε επιχειρήσεις της περιφέρειάς τους, οι οποίες υπόκεινται σε τέλος παρεμιοδούντων, έλεγχο για την κανονική έκδοση απ' αυτά των προβλεπόμενων από τις κείμενες διατάξεις φορολογικών στοιχείων. Οι υπάλληλοι που ενεργούν τους ελέγχους αυτούς έχουν όλες τις υποχρεώσεις και ευθύνες που ορίζονται στο άρθρο 47 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 53

Συμπλήρωση διατάξεων

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του ν.1882/1990 αντικαθίσταται και προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

“Για να γίνει η θεώρηση της ανωτέρω βεβαίωσης από την αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία, θα πρέπει να επισυνάπτονται, στο αντίτυπο που προορίζεται για την υπηρεσία αυτή, ειδικά έντυπα που θα συμπληρώνονται από τον ιδιοκτήτη της οικοδομής με τα στοιχεία των επιτηδευματιών που εκτέλεσαν τις βασικές εργασίες της οικοδομής χωριστά για κάθε επιτηδευματία, καθώς και φωτοαντίγραφο της άδειας ανέγερσης της οικοδομής. Ο ιδιοκτήτης της οικοδομής υποχρεούται, μέσα σε δύο μήνες από την έγκριση παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος να υποβάλλει δήλωση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και να αποδώσει το φόρο προστιθέμενης αξίας που αναλογεί στην αξία του κόστους κατασκευής της οικοδομής και δεν αποδόθηκε, λόγω έκδοσης ανακριβών στοιχείων. Ειδικότερα, ο ιδιοκτήτης της οικοδομής υποχρεούται να αποδώσει το φόρο προστιθέμενης αξίας που αναλογεί στη διαφορά μεταξύ της συνολικής αξίας του

κόστους κατασκευής της οικοδομής, όπως αυτή προσδιορίζεται για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων, μη υπολογιζόμενου συντελεστή εμπορικότητας (ΣΕ) αφαιρούμενης της αξίας του οικοπέδου και ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) ως εμπορικού κέρδους, στην περίπτωση που η οικοδομή ανεγείρεται από τον ιδιοκτήτη, και της συνολικής αξίας των υποβαλλόμενων στοιχείων ανέγερσης της οικοδομής. Ο ιδιοκτήτης της οικοδομής δεν υποχρεούται να αποδώσει φόρο, αν η ανωτέρω διαφορά είναι μικρότερη της συνολικής αξίας του κόστους κατασκευής κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%), ή υποβάλλει δικαιολογητικά ότι η αξία κατασκευής της οικοδομής υπολείπεται της ανωτέρω αξίας, λόγω προσωπικής του απασχόλησης στην ανέγερση αυτής ή μη ολοκλήρωσης της κατασκευής της”.

Άρθρο 54

Ποινικές κυρώσεις για άλλες πράξεις φοροδιαφυγής

1. Όποιος κατακρατεί, καταστρέφει, πλαστογραφεί οποιοδήποτε βιβλίο, έγγραφο ή στοιχείο ή συντάσσει ψευδή δήλωση ή αποδέχεται ή υπογράφει ψευδή βεβαίωση ή πιστοποιητικό σε σχέση με την περιουσιακή ή οικονομική γενικά κατάσταση του φορολογούμενου ή άλλου προσώπου υπόχρεου σε καταβολή φόρου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο έτη και χρηματική ποινή από ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές, εκτός εάν οι πράξεις αυτές τιμωρούνται βαρύτερα με άλλες διατάξεις.

2. Όποιος αποπειράται με εξαγορά ή με βίαια μέσα ή με απειλές να δυσχεράνει ή να παρεμποδίσει ή να εκφοβίσει φοροτεχνικό υπάλληλο να ενεργήσει έλεγχο για την εφαρμογή των φορολογικών νόμων τιμωρείται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 167, 235 και 236 του Ποινικού Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές το δικαστήριο επιβάλλει και χρηματική ποινή από ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές, εκτός εάν οι πράξεις αυτές τιμωρούνται βαρύτερα με άλλες διατάξεις.

3. Μετατροπή ή αναστολή της επιβαλλόμενης ποινής για τα αδικήματα των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται. Η άσκηση εφέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

4. Οποιοδήποτε πρόσωπο συντάσσει ή υπογράφει οποιαδήποτε φορολογική δήλωση, με την οποία αποκρύπτει περιουσιακό στοιχείο ή εισόδημα έχει για την περίπτωση ψευδούς δηλώσεως όλες τις συνέπειες, που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν.1599/1986, εφόσον η διαφορά οφειλόμενου φόρου υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές.

5. Στο άρθρο 41 του ν.1884/1990 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

“7. Τα ποινικά αδικήματα, που προβλέπονται από το άρθρο αυτό, δίδονται αυτεπαγγέλτως, αδιαφόρως αν τελέστηκαν από δόλο ή αμέλεια”.

Άρθρο 55

Ειδικές υποχρεώσεις ορισμένων φυσικών ή νομικών προσώπων

1. Τα αντίγραφα συμβολαίων ή άλλων συμβολαιογραφικών πράξεων, που χορηγούνται από τους συμβολαιογράφους, εφόσον δεν αναγράφεται αμοιβή, έχουν αποδεικτική ισχύ μόνο όταν στο τέλος κάθε αντιγράφου ή κάθε πράξης αναγράφεται η αμοιβή, που εισπράχθηκε και ο αριθμός της σχετικής απόδειξης παροχής υπηρεσιών.

2. Οργανώσεις, συλλογοί, σωματεία, ιδρύματα, οργανισμοί κ.λπ. όταν πραγματοποιούν χορούς, συγκεντρώσεις, δεξιώσεις υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., που υπάγεται το κέντρο διασκέδασης ή το ξενοδοχείο, αίτηση στην οποία επισυνάπτεται το συμφωνητικό με το κέντρο ή το ξενοδοχείο και αναφέρεται ο σκοπός της εκδήλωσης, η επιβάρυνση κατά άτομο και ο αριθμός των προσκελήσεων που θα εκδοθούν. Εντός πέντε ημερών από την πραγματοποίηση του χορού ή της συγκέντρωσης ή της δεξίωσης οι παραπάνω φορείς υποχρεούνται να προσκομίσουν στην ανωτέρω Δ.Ο.Υ. φωτοτυπία του τιμολογίου του κέντρου διασκέδασης ή του ξενοδοχείου. Σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η παραπάνω διαδικασία επιβάλλεται με πράξη του αρμόδιου προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. στον υπόχρεο πρόστιμο πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές. Το πρόστιμο αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η διάταξη της παραγράφου 11 του άρθρου 8 του ν. 1882/1990 καταργείται.

3. Οι εκμεταλλευτές σφαγείων υποχρεούνται να αναγράφουν στα τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, που εκδίδουν για την αμοιβή τους, εκτός των άλλων στοιχείων, που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, τον αριθμό του φορολογικού μητρώου του πελάτη, την αρμόδια Δ.Ο.Υ. φορολογίας του, τον αριθμό των ζώων, το είδος αυτών και το συνολικό βάρος τους. Τα τιμολόγια αυτά εκδίδονται σε ένα επί πλέον αντίτυπο με την ένδειξη "ΓΙΑ ΤΗ Δ.Ο.Υ.", τα οποία για κάθε τρίμηνο υποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.. Σε βάρος των παραβατών επιβάλλεται πρόστιμο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ.. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία, ο τρόπος και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια αξιοποίησης των παραπάνω στοιχείων.

4. Αποζημιώσεις, καθώς και πάσης φύσεως αμοιβές, που οφείλονται από επιχειρήσεις ή επιτηδεύματιες σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με βάση δικαστική ή διαιτητική απόφαση ή οποιαδήποτε αναγνώριση ή συμβιβασμό, δεν αναγνωρίζονται ως δαπάνη για τον προσδιορισμό των καθαρών κερδών, που υπάγονται στη φορολογία εισοδήματος του οφειλέτη, εάν, πριν από την καταβολή ή πίστωση αυτών, δεν υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. φορολογίας του δικαιούχου, αντίγραφο της απόφασης ή του εγγράφου και θεωρηθεί από αυτή η απόφαση ή το έγγραφο βάσει του οποίου θα καταβληθεί ή πιστωθεί η αποζημίωση ή αμοιβή στο δικαίωχο.

Σε περίπτωση τεκμαρτού ή εξωλογιστικού προσδιορισμού των καθαρών κερδών του οφειλέτη, εάν δεν τηρηθεί η διαδικασία αυτή, το ποσό της αποζημίωσης ή αμοιβής, προστίθεται ολόκληρο στα τεκμαρτά ή εξωλογιστικά προσδιοριζόμενα καθαρά κέρδη.

Άρθρο 56

Ρύθμιση υπηρεσιακών θεμάτων οικονομικών υπαλλήλων

1. Υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών, που παρέμφθησαν να δικάσουν για το αδίκημα της δωροδοκίας, τίθενται υποχρεωτικώς σε αργία και λαμβάνουν το ένα τέταρτο (1/4) των αποδοχών τους μέχρι εκδόσεως αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως και εκπίπτονται αυτοδικαίως της υπαλληλικής θεσεώς τους αν δικάσουν με αμετάκλητη απόφαση. Επανέρχονται αυτοδικαίως στην υπηρεσία μόνο εάν αθωωθούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Στην

περίπτωση επανόδου στην υπηρεσία ο υπάλληλος δικαιούται των αποδοχών του για το χρόνο της εκτός υπηρεσίας παραμονής του.

2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και για τις εκκρεμείς μέχρι της ισχύος του νόμου αυτού υποθέσεις.

3. Απαγορεύεται σε φοροτεχνικούς υπαλλήλους να τηρούν λογιστικά βιβλία φορολογουμένων ή να παρέχουν σ' αυτούς φορολογικές ή άλλες συμβουλές ή υπηρεσίες γενικά. Οι παραβάτες τιμωρούνται με ποινή φυλακίσεως μέχρι δύο έτη. Σε περίπτωση που ο υπάλληλος καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση απολύεται αυτοδικαίως της υπηρεσίας.

4. Σε περίπτωση υποβολής μηνυτήριας αναφοράς σε οποιαδήποτε Δικαστική Αρχή κατά μέλους επιτροπών που εκδικάζουν φορολογικές διαφορές, για αδίκημα που φέρεται ότι διαπράχθηκε από αυτό κατά την άσκηση των καθηκόντων του σε βάρος του Δημοσίου, δεν ασκείται ποινική δίωξη παρά μόνο με βάση το πόρισμα ειδικού ελέγχου που διατάσσεται από τον Υπουργό των Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

Ο πιο πάνω έλεγχος ενεργείται υποχρεωτικά και η σχετική έκθεση διαβιβάζεται στην αρμόδια δικαστική αρχή μέσα σε ένα χρόνο το αργότερο από τότε που θα περιέλθει η μηνυτήρια αναφορά στο Υπουργείο Οικονομικών. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν εφαρμογή και στις κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος εκκρεμείς σε οποιοδήποτε στάδιο ή βαθμό ποινικές διώξεις, κατά μελών των ανωτέρω επιτροπών, οι οποίες παύουν αυτοδικαίως και συνεχίζονται μόνο με βάση το πόρισμα του ειδικού ελέγχου, εφόσον καταλογίζεται δόλος ή πρόθεση στο διωκόμενο. Κατά τη διάρκεια της προσωρινής αναστολής της ποινικής δίωξης αναστέλλεται και η παραγραφή του ποινικού αδικήματος.

Άρθρο 57

Οργανωτικά και διοικητικά θέματα

1. Σε περίπτωση μετάθεσης φοροτεχνικών υπαλλήλων σε άλλη υπηρεσία μπορούν οι υπάλληλοι αυτοί να απασχολούνται στη νέα υπηρεσία με τη σύνταξη εκθέσεων ελέγχου επιχειρήσεων στις οποίες διενήργησαν έλεγχο αρμοδιότητας της υπηρεσίας από την οποία μετατέθηκαν. Κατά το χρόνο σύνταξης της έκθεσης ελέγχου ο υπάλληλος θεωρείται ότι υπηρετεί στη φορολογική αρχή στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η επιχείρηση.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, ο τρόπος, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εκκαθάριση των αρχείων των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών από στοιχεία, που αφορούν υποθέσεις, που έχουν παραγραφεί ή παραγράφονται εκάστοτε.

3. Στην περίπτωση που το προσωπικό μιας Δ.Ο.Υ. δεν επαρκεί για την περαίωση του ελέγχου των ανέλεγκτων υποθέσεων φορολογίας κεφαλαίου δύναται ο έλεγχος να ανατίθεται από τον προϊστάμενο αυτής και σε υπαλλήλους άλλων Δ.Ο.Υ., οι οποίοι θα ενεργούν έλεγχο πέρα από το κανονικό ωράριο λειτουργίας δημοσίων υπηρεσιών.

Οι υπάλληλοι των άλλων Δ.Ο.Υ. κατά το χρόνο που θα ενεργούν τους ελέγχους θεωρούνται ότι υπηρετούν κατά απόσπαση στη δημόσια οικονομική υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) από την οποία ανατίθεται ο έλεγχος.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται

ο τρόπος, η διαδικασία του ελέγχου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 58

Συνυπευθυνότητα ιδιωτών και επιβολή κυρώσεων για αγορά ειδών ή αποδοχή υπηρεσιών χωρίς φορολογικά στοιχεία

1. Όποιος δεν απαιτεί ή δεν αποδέχεται το στοιχείο του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων στις περιπτώσεις αγοράς αγαθών ή λήψης υπηρεσιών, τιμωρείται για κάθε παράβαση με πρόστιμο μέχρι εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος επιβολής του προστίμου, η διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης αυτού, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 59

Τρόπος θεακώσεως και είσπραξης εσόδων από παραβάσεις Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του ν. 1080/1980 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 55 του ν. 1416/1984 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας ν.614/1977 (ΦΕΚ 167 Α'), του ν.δ. 805/1971 (ΦΕΚ 1 Α') και του α.ν. 170/1967 (ΦΕΚ 189 Α') εισπράττονται από τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και αποδίδονται στο δήμο ή στην κοινότητα στην περιφέρεια του οποίου διαπιστώθηκε η παράβαση, ή εφόσον ο δήμος ή η κοινότητα διαθέτει δική του ταμειακή υπηρεσία μπορούν να καταβληθούν απευθείας σε αυτή. Όταν όμως τα πρόστιμα από τις παραπάνω παραβάσεις δεν πληρώνονται αμέσως αλλά πρέπει να γίνει βεβαίωση προκειμένου στη συνέχεια να επιδιωχθεί η είσπραξη τους κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, η βεβαίωση αυτή γίνεται στη Δ.Ο.Υ. που ασκεί την ταμειακή διαχείριση του δήμου ή της κοινότητας που κατοικεί ο υπόχρεος-παραβάτης και εισπράττονται υπέρ αυτών."

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται για τα πρόστιμα που επιβάλλονται από την ισχύ του νόμου αυτού.

Άρθρο 60

Τροποποίηση του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας

1. Το άρθρο 165 του ν. 4125/1960 "Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας" αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 165

Αποφάσεις που υπόκεινται σε έφεση

1. Σε έφεση υπόκεινται οι οριστικές αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων, εάν το ποσό της φορολογικής διαφοράς υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές. Ως διαφορά, η οποία παρέχει το δικαίωμα να ασκηθεί έφεση, λογίζεται για τη διάδικη αρχή το ποσό που προκύπτει ανάμεσα σ'εκείνο που ορίστηκε με τη διοικητική πράξη και σ'αυτό που όρισε η απόφαση του δικαστηρίου, ενώ για εκείνο σε βάρος του οποίου εκδόθηκε η πράξη, το ποσό που προκύπτει ανάμεσα σ'εκείνο που αντιστοιχεί στη δήλωση και σ'αυτό που όρισε η απόφαση. Αν δεν υπάρχει δήλωση, ως διαφορά λογίζεται το ποσό που καταλόγισε η αρχή.

Μαζί με την οριστική θεωρείται ότι συνεκκαλείται και κάθε μη οριστική απόφαση.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση, ανεξάρτητα από το ποσό: α) για υπέρβαση καθηκόντων ή αναρμοδιότητα του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, β) για κακή σύνθεσή του, γ) στις περιπτώσεις που αντικείμενο της έφεσης είναι η αναγνώριση ζημίας, η οποία δεν καλύπτεται με συμψηφισμό του συνολικού εισοδήματος που προαδιορίστηκε με την πρωτόδικη απόφαση, αλλά είναι εκπεστέα από το συνολικό εισόδημα, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 4 παρ.1 του ν.δ. 3323/1955, όπως ισχύει, αν το ποσό της εκπεστέας ζημίας υπερβαίνει τις οκτακόσιες χιλιάδες (800.000) δραχμές."

2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και για τις εκκρεμείς ενώπιον των διοικητικών εφετείων υποθέσεις, οι οποίες δεν έχουν συζητηθεί, κατά το χρόνο δημοσίευσής του νόμου αυτού.

Άρθρο 61

Λοιπές διατάξεις

1. Υποθέσεις πλαστών και εικονικών τιμολογίων που προβλέπει το άρθρο 41 του ν. 1884/1990 (ΦΕΚ 81 Α') και υποθέσεις του άρθρου 45 του παρόντος νόμου, καθώς και υποθέσεις δωροδοκίας φοροτεχνικών υπαλλήλων, εκδικάζονται κατά προτεραιότητα εντός οκτώ (8) μηνών από της υποβολής της μηνυτήριας αναφοράς. Οι υποθέσεις αυτές καθώς και του άρθρου 46 του παρόντος νόμου δεν μπορεί να αναβληθούν για δεύτερη φορά.

2. Μταιούται η συζήτηση υποθέσεων που εκκρεμούν μέχρι της ισχύος του νόμου αυτού ενώπιον των διοικητικών εφετείων και δεν έχουν συζητηθεί, εάν ο φορολογούμενος με δήλωση του ν.1599/1986 δηλώσει ότι αποδέχεται εξ ολοκλήρου την πρωτόδικη απόφαση, η οποία είναι αμετάκλητη και δεσμευτική για το φορολογούμενο και τη φορολογική αρχή. Η δήλωση υποβάλλεται στη γραμματεία του διοικητικού εφετείου και η υπόθεση χωρίς άλλη διαδικασία επιστρέφεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. για εκκαθάριση.

3. Οι επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών ενεργούν διαχειριστικό και οικονομικό έλεγχο των παντός είδους αγαθοεργών ή κοινωφελών ιδρυμάτων, ή πολιτιστικών ή αθλητικών σωματείων, συλλόγων ή άλλων ιδρυμάτων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και επιλαμβάνονται του συνόλου της διαχείρισης αυτών ανεξάρτητα εάν τα έσοδα προέρχονται από κρατική επιχορήγηση ή από οιαδήποτε άλλη αιτία. Τα έξοδα αναγνωρίζονται μόνο εάν για κάθε δαπάνη υπάρχει νόμιμο στοιχείο που προβλέπει ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων. Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα αρνηθούν να παραδώσουν στον επιθεωρητή για έλεγχο τα διαχειριστικά βιβλία και λοιπά στοιχεία, τιμωρούνται, κατόπιν μηνυτήριας αναφοράς του, με φυλάκιση μέχρι ένα χρόνο και επιβάλλεται, με απόφαση του ίδιου επιθεωρητή, πρόστιμο πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμών για κάθε περίπτωση, το οποίο και εισπράττεται ως Δημόσιο Έσοδο. Το πρόστιμο αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 39 του ν.1914/1991(ΦΕΚ 178Α') έχουν ανάλογη εφαρμογή, για τους υπαλλήλους της ΥΠ.Ε.Δ.Α. και των Δ.Ο.Υ. που θα ασχοληθούν με την εισαγωγή στοιχείων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των μηχανογραφικών εφαρμογών των Δ.Ο.Υ..

5. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 28 ν. 1968/1991, έχει ανάλογη εφαρμογή και για τους επιμελητές των εισαγγελιών, που ασχολούνται πέραν του νομίμου ωραρίου και με την επίδοση ποινικών δικογράφων.

Άρθρο 62

Αρμοδιότητες υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών

Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών και οι υπάλληλοι που υπηρετούν στην Τελωνειακή Διεύθυνση Ελέγχου Οικονομικού Εγκλήματος (Τ.Δ.Ε.Ο.Ε.) εφόσον έχουν πτυχίο ανώτατης σχολής, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ενεργούν και όλες τις ανακριτικές πράξεις προς διαπίστωση των αδικημάτων λαθρεμπορίας, δασμοφοροδιαφυγής, φοροδιαφυγής ή οποιασδήποτε άλλης φορολογικής παράβασης ή παραβάσεων του νόμου περί εθνικού νομίσματος, έχουν δε καθήκοντα και δικαιώματα ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων. Οι υπάλληλοι αυτοί ενεργούν προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση και για κάθε άλλο συναφές αξιόποιο αδίκημα αλλά μόνο κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Οι υπάλληλοι υπό την ιδιότητά τους αυτήν υπάγονται στη δικαιοδοσία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Άρθρο 63

Υποβολή συμπληρωματικών δηλώσεων τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση και αναγνώριση χρηματικών ποσών σε ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 67 του ν.δ. 3323/1955 δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση υποβολής συμπληρωματικών δηλώσεων, με τις οποίες ο υπόχρεος αποδέχεται το τεκμαρτό ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές, όπως αυτό έχει προσδιοριστεί με βάση τα στοιχεία έγγραφης πρόσκλησης του αρμόδιου προϊστάμενου της οικείας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή από 1 Ιουλίου 1991.

2. Δωρεές χρηματικών ποσών σε αθλητικά σωματεία, ενώσεις, συνδέσμους ή ομοσπονδίες, που προβλέπει ο ν. 75/1975 (ΦΕΚ 138 Α'), που δηλώθηκαν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος για έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα, αναγνωρίζονται μόνο εάν ο δωρητής προσκομίσει πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου αποδοχής της δωρεάς υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και θεωρημένο για το γνήσιο των υπογραφών από την αστυνομική αρχή, καθώς και αντίγραφο του καταστατικού του σωματείου. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή σε όλες τις κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ανέλεγκτες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος.

Άρθρο 64

Καθιέρωση ειδικών υποχρεώσεων δικηγόρων και γατρών

1. Για κάθε νομική υπηρεσία, που προβλέπεται από την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού και που παρέχει ο δικηγόρος στον εντολέα του, ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής ή διοικητικής ή άλλης αρχής ή συμβολαιογράφων ή νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή οργανισμών, ιδρυμάτων, επιτροπών ή για την κατάρτιση οποιασδήποτε σύμβασης ή

καταστατικών εταιριών, οι εντολές είναι υποχρεωμένοι να προκαταβάλλουν στον οικείο δικηγόρο σύλλογο ποσό ελάχιστης αμοιβής που προβλέπει εκάστοτε η απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

2. Για την κατάρτιση οποιασδήποτε συμβολαιογραφικής πράξης ενώπιον συμβολαιογράφου στην οποία παρίσταται δικηγόρος, είτε υποχρεωτικά εκ του νόμου, είτε από τη βούληση του ενός ή όλων των συμβαλλόμενων μερών, πρέπει να γίνει ειδική μνεία στο συμβόλαιο των στοιχείων των παριστάμενων δικηγόρων και του αριθμού του φορολογικού τους μητρώου, καθώς και των γραμματίων προεπισπραξης της αμοιβής εκάστου από τον οικείο δικηγόρο σύλλογο.

3. Εφεξής η ελάχιστη αμοιβή του δικηγόρου, για τις παραστάσεις των προηγούμενων παραγράφων, καθώς και για τις νομικές υπηρεσίες στις οποίες προεπισπράττεται δικηγόρική αμοιβή, καθορίζεται για κάθε κατηγορία παρεχόμενης νομικής υπηρεσίας με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, κατόπιν γνώμης της ολομέλειας των προέδρων των δικηγόρικών συλλόγων της Ελλάδος, και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το κατώτερο όριο αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων.

Η κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης εκδίδεται και χωρίς τη γνώμη της ολομέλειας των δικηγόρικών συλλόγων της χώρας, εάν παρέλθει άπρακτη προθεσμία δύο μηνών από τότε που θα ζητηθεί με έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Στις αποφάσεις αυτές μπορεί μαζί με το ελάχιστο όριο αμοιβής, να καθορίζεται και το υποχρεωτικό της παράστασης δικηγόρων σε υποθέσεις ιδιαίτερου οικονομικού ενδιαφέροντος. Οι παραπάνω αποφάσεις δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και οι ελάχιστες αμοιβές που καθορίζονται με αυτές είναι ενιαίες και ισχύουν για ολόκληρη τη χώρα.

4. Εάν οι παριστάμενοι δικηγόροι, στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου τούτου, συνδέονται δια συμβάσεων εμίσθου εντολής με πάγια αμοιβή, με την επιχείρηση ή το πρόσωπο που εκπροσωπούν, τότε στο δικόγραφο ή στο συμβόλαιο μνημονεύεται η σύμβαση της πάγιας αμοιβής.

5. Η ελάχιστη αμοιβή, που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους, προεπισπράττεται από τον οικείο δικηγόρο σύλλογο με τετραπλότυπο γραμμάτιο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 8 του ν. 1882/1990.

6. Οι δικηγόροι σύλλογοι υποχρεούνται να ενεργούν παρακράτηση φόρου εισοδήματος με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) στο ακαθάριστο ποσό των αμοιβών που αναγράφονται στην τετραπλότυπη απόδειξη, εκτός των πράξεων που γίνονται για λογαριασμό των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και του συνδίκου.

Οι παρακρατούμενοι φόροι αποδίδονται στο Δημόσιο, εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου των μηνών Απριλίου, Ιουλίου, Οκτωβρίου και Ιανουαρίου εκάστου έτους, με προσωρινή δήλωση, στην οποία αναγράφονται οι ακαθάριστες αμοιβές που υπόκεινται στην παρακράτηση 15%, που προεπισπράχθηκαν κατά το προηγούμενο τρίμηνο και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε. Την ευθύνη για την απόδοση του φόρου φέρει ο πρόεδρος του οικείου δικηγόρικού συλλόγου.

7. Οι ελάχιστες αμοιβές που καθορίζονται με τις κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος προσαυξάνονται κατά σαράντα τοις εκατό (40%), οριστικοποιεί-

ται το φορολογητέο εισόδημα της πηγής αυτής και τα βιβλία τεκμαίρονται ειλικρινή ως προς τις αμοιβές αυτές. Το παραπάνω ποσοστό προσαύξησης μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, όταν αναπροσαρμόζονται οι ελάχιστες αμοιβές κατά τη διαδικασία της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού. Η προσαύξηση αυτή δεν έχει εφαρμογή στις εξής περιπτώσεις:

α) Για άσκηση δικηγορίας μέχρι πέντε (5) ετών από τη λήψη της άδειας του δικηγόρου, η οποία συμπληρώνεται στο τέλος Δεκεμβρίου εκάστου έτους πενταετίας, εκτός εάν πρόκειται για δικηγόρο που έχει επαναδιορισθεί.

β) Για αμοιβές που προέρχονται από παραστάσεις δικηγόρων ενώπιον συμβολαιογράφων.

γ) Για τις περιπτώσεις του άρθρου 48 του ν.δ. 3323/1955, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 4 του ν. 1882/1990.

δ) Για τους έμμοιθους δικηγόρους σε περίπτωση παραστάσεώς τους για τους εντολείς τους.

ε) Για τις περιπτώσεις, στις οποίες η αμοιβή που αναφέρεται στην απόδειξη παροχής υπηρεσιών καλύπτει το ποσοστό της προσαύξησης.

Μετά την παρακράτηση του φόρου εισοδήματος και των λοιπών κρατήσεων, που προβλέπει ο Δικηγορικός Κώδικας, το υπόλοιπο της αμοιβής αποδίδεται στο δικαιούχο δικηγόρο, ο οποίος υποχρεούται να καταχωρήσει ως έσοδο στο βιβλίο εσόδων - εξόδων το ακαθάριστο ποσό, που αναγράφεται στο γραμμάτιο του δικηγορικού συλλόγου. Για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων από πράξεις ή υπηρεσίες για τις οποίες δεν προβλέπεται ελάχιστη αμοιβή εφαρμόζονται οι εκάστοτε κείμενες διατάξεις.

8. Δεν επιτρέπεται η έκδοση δελτίου ταυτότητας δικηγόρου από τους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας χωρίς να αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός του φορολογικού μητρώου, ο οποίος προκύπτει από τη δήλωση ενάρξεως άσκησης δραστηριότητας, που θα υποβάλει ο δικηγόρος με αίτησή του στην αρμόδια φορολογική αρχή, πριν από την έκδοση του δελτίου ταυτότητας.

9. Κάθε παράλειψη συμβολαιογράφων ή άλλων υποχρέων, που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και τιμωρείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

10. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης ορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία απόδοσης του φόρου που παρακρατήθηκε, η έκπτωση του φόρου που παρακρατήθηκε σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο αυτό για κάθε δικηγόρο, κατά την υποβολή της φορολογικής δήλωσης, καθώς και κάθε αναγκία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων.

11. Ο γιατρός υποχρεούται στο ιατρείο του να τηρεί βιβλίο επίσκεψης ασθενών, θεωρημένο από την αρμόδια φορολογική αρχή, στο οποίο καταχωρείται χωριστά για κάθε ασθενή το ονοματεπώνυμο αυτού, η χρονολογία επίσκεψης, και η διεύθυνσή του. Το βιβλίο αυτό ενημερώνεται με την είσοδο του ασθενούς στον εξεταστικό χώρο. Για την τήρηση του βιβλίου αυτού έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του Κ.Β.Σ.. Αντί του βιβλίου επίσκεψης ασθενών τα ως άνω στοιχεία δύνανται να περιλαμβάνονται στο τηρούμενο βιβλίο εσόδων-εξόδων. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας διάταξης θα καθοριστούν με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

12. Η ισχύς των διατάξεων του άρθρου αυτού αρχίζει δύο μήνες μετά από τη δημοσίευσή του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 65

Τροποποίηση και συμπλήρωση της κείμενης Αρτοποιητικής Νομοθεσίας

1. Αρτοποιείον είναι μόνιμον κτίσμα, ειδικά διαρρυθμισμένο και κατάλληλα εξοπλισμένο, ανεξαρτήτως δυναμικότητας για την παραγωγή άρτου, αρτοσκευασμάτων εν γένει και λοιπών σκευασμάτων τροφίμων, εχόντων ως βάση το άλευρον, πλην ζυμαρικών, ως και δια την έψησιν φαγητών και λοιπών παρασκευασμάτων του κοινού, επιτρεπομένης και της πώλησεως και διαθέσεως των παραγομένων προϊόντων του.

Δι' αποφάσεων του Υπουργού Εμπορίου προσδιορίζονται ειδικότερον τα υπό των αρτοποιειών δυνάμενα να παράγονται, πέραν των υπό του προηγούμενου εδαφίου ειδών, είδη.

2. Η ίδρυση, λειτουργία, επέκταση, μεταρρύθμιση, ανακαίνιση αρτοποιειών, πρατηρίων άρτου, αμιγών κλιβάνων, έψησης και κουλουροποιίας είναι ελεύθερη σε όλη την Επικράτεια, ως και η, από ζαχαροπλαστική, γαλακτοκομία και κάθε είδους μικτά καταστήματα πώλησης ειδών διατροφής και ζαχαρωδών προϊόντων, εμπορία άρτου, αρτοσκευασμάτων και λοιπών εν γένει σκευασμάτων τροφίμων, εχόντων ως βάση το άλευρον, με την επιφύλαξη της τηρήσεως των όρων και προϋποθέσεων περί δημοσίας ασφαλείας, δημοσίας υγείας, οικοδόμησης και κώδικα φορολογικών στοιχείων.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός μηνός από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου, μετά από πρόταση των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζεται η διαδικασία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας αρτοποιειών, πρατηρίων άρτου, αμιγών και κλιβάνων έψησης και κουλουροποιίας, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Επίσης με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των ιδίων ως άνω Υπουργών, ρυθμίζονται τα θέματα της παραγράφου αυτής σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

4. Ο εκμεταλλεόμενος αρτοποιείο, πρατήριο άρτου, κλιβανο έψησης, κουλουροποιείο χωρίς άδεια, καθώς και αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και των εκδιδόμενων κατ' εξουσιοδότηση αυτού προεδρικών διαταγμάτων, διώκεται και τιμωρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα. Ανεξάρτητα από την παραπάνω ποινική ευθύνη, δύναται, με απόφαση του αρμοδίου νομάρχη, να ανακαλείται η άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, προσωρινά ή και οριστικά.

5. Από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α. Των άρθρων 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15 παράγραφος 1 εδάφ. α', 16 παράγραφος 2, 17 και 19 του ν. 726/1977 (ΦΕΚ 316 Α')

β. Της με αριθμό Α2-1218 της 12.11.1977 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου και Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ 1178 Β').

γ. Του άρθρου 7 του α.ν. 80/1967 (ΦΕΚ 131 Α').

Επίσης καταργείται κάθε διάταξη που αντίκειται στο παρόν άρθρο.

6. Η ισχύς του άρθρου αυτού αρχίζει από της δημοσίευσής του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 66

Διαδικασία παροχής των επιχορηγήσεων ιδιωτικών επενδύσεων

Στις διατάξεις του ν. 1892/1990 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 101 Α') επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 6 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

"Παραγωγικές επενδύσεις ύψους μέχρι 300 εκατομμυρίων δραχμών, που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις των περιπτώσεων (α), (β), (ε), (στ) και (θ) της παραγράφου 1 του άρθρου 2, εξετάζονται απευθείας από την Α.Τ.Ε. και υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής του άρθρου 8. Το όριο των 300 εκατομμυρίων δραχμών είναι δυνατό να αναπροσαρμόζεται με όμοια απόφαση. Οι αρμοδιότητες του Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., που αφορούν τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να ισχύουν. Κατά την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής προς την Α.Τ.Ε. και τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου."

2. Στο άρθρο 2 προστίθεται νέα παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

"4. Από της ισχύος της παρούσας διατάξεως εξαιρούνται της υπαγωγής στις διατάξεις των άρθρων 4, 5, 6, 7 και 11 του παρόντος νόμου, οι επιχειρήσεις των περιπτώσεων ιβ' και ιγ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Για τις επιχειρήσεις αυτές εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις περί αφορολογητών εκπτώσεων και αυξημένων αποσβέσεων του νόμου τούτου".

3. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 5 προστίθεται νέο εδάφιο, που έχει ως εξής:

"Ειδικότερα για επενδύσεις άνω των 300 εκατομμυρίων δραχμών, η επιχορήγηση καταβάλλεται εξ ολοκλήρου μετά την πιστοποίηση ολοκληρώσεως της επενδύσεως".

4. Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού ισχύουν για τις αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 1892/1990, οι οποίες υποβάλλονται μετά τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 67

Βελτίωση λειτουργίας λιμένων

1. Το προσωπικό των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς (Ο.Λ.Π.) και Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ.) δύναται να εργάζεται κατά Σάββατο, Κυριακή και εξαιρέσιμες ημέρες προς το σκοπό της αύξησης της παραγωγικότητας και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των λιμένων.

2. Για την εργασία αυτήν καταβάλλεται αμοιβή, η οποία βαρύνει τους τακτικούς προϋπολογισμούς των Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ., εισπράττεται από τους χρήστες δια των εκάστοτε εκδιδόμενων από τους Οργανισμούς τιμολογίων, υπόκειται σε κρατήσεις υπέρ του Δημοσίου και υπέρ τρίτων, δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των επιδομάτων,

δώρων εορτών και αδειών και για τον υπολογισμό της Α.Τ.Α. και σε καμία περίπτωση δεν βαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

3. Η ανωτέρω αμοιβή καθορίζεται ως ακολούθως:

α. Στο απασχολούμενο κατά το Σάββατο εργατικό προσωπικό στον Ο.Λ.Π., που αμείβεται με ημερομίσθιο καταβάλλεται ειδική αμοιβή ίση με 1 1/2 βασικό ημερομίσθιο που προβλέπεται από την οικεία Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ή χορηγείται μία (1) ημέρα ανάπαυσης μέσα στην επόμενη εβδομάδα. Σε κάθε άλλη περίπτωση η ειδική αμοιβή είναι ίση με το προβλεπόμενο κατά περίπτωση από την Ειδική Συλλογική Σύμβαση ημερομίσθιο και το 1/2 του βασικού ημερομισθίου.

β. Στο απαραίτητο, πέραν από την πενήνήμερη εβδομαδιαία εργασία, απασχολούμενο κατά Σάββατο, Κυριακή ή εξαιρέσιμες ημέρες μόνιμο προσωπικό των Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. καταβάλλεται ειδική αμοιβή ίση με το ένα δέκατο πέμπτο (1/15) των τακτικών μηνιαίων αποδοχών του ή χορηγείται μία (1) ημέρα ανάπαυσης μέσα στην επόμενη εβδομάδα.

4. Κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος ρυθμίζεται με πράξεις των Διοικητικών Συμβουλίων Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. αντίστοιχα που εγκρίνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εμπορικής Ναυτιλίας δύναται να επεκταθεί η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων και στο προσωπικό των Λιμενικών Ταμείων.

6. Ιδρύεται στον Ο.Λ.Θ. σχολή με τίτλο "Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης Προσωπικού Ο.Λ.Θ." η οποία αποτελεί τμήμα της Διεύθυνσης Διοικητικού.

Σκοπός της σχολής είναι η παροχή των αναγκαίων θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων για την επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση του πάσης φύσεως προσωπικού που υπηρετεί στον Οργανισμό, καθώς και αυτού που εισέρχεται για πρώτη φορά σε ειδικότητες εργασιών λιμένος.

Οι εκπαιδευόμενοι στην ανωτέρω σχολή δύνανται να μεταταχθούν στην ειδικότητα που απέκτησαν από τη φοίτησή τους σ' αυτή, μετά από αίτησή τους και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ο.Λ.Θ., εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν.

Το προσωπικό των Λιμενικών Ταμείων και τα μέλη των Σωματείων Φορτοεκφορτωτών Λιμένος (Λιμενεργατών) της Χώρας συμμετέχουν στα προγράμματα κατάρτισεως και εξειδίκευσεως προσωπικού Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. με αποφάσεις του Δ.Σ. Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. μετά από υποβολή σχετικού προς τούτο αιτήματος.

Οι δαπάνες συμμετοχής στα εν λόγω προγράμματα και εκτός έδρας αποζημιώσεις του ανωτέρω προσωπικού βαρύνουν τα οικεία Λιμενικά Ταμεία και Σωματεία Φορτοεκφορτωτών Λιμένος αντίστοιχα.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται τα της συγκροτήσεως, οργανώσεως και λειτουργίας της ως άνω σχολής, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του παρόντος.

7. Οι διατάξεις του ν.δ. 46/1974 όπως συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 411/1976 και του άρθρου 22 του ν. 1220/1981, για την απασχόληση των πτυχιούχων χειριστών των σχολών αυτών στους λιμένες, έχουν ανάλογη εφαρμογή για τον Ο.Λ.Θ. και Λιμενικά Ταμεία.

8. Οι Οργανισμοί Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης,

καθώς και τα Λιμενικά Ταμεία δύνανται να διαθέτουν χρηματικά ποσά για την αντιμετώπιση δαπανών συμμετοχής σε επιστημονικά και επαγγελματικά σεμινάρια εκπαιδεύσεως και μετεκπαιδεύσεως προσωπικού, συνέδρια που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό και εξωτερικό αναφερόμενα σε σκοπούς αναπτυξιακούς των λιμένων.

9. Με αποφάσεις του Δ.Σ. Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. και των Λιμενικών Επιτροπών που εγκρίνονται, τροποποιούνται και συμπληρώνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας δύνανται να διατίθενται χρηματικά ποσά ανερχόμενα μέχρι πέντε τοις χιλίοις (5%) των ετήσιων τακτικών εσόδων των Λιμενικών Οργανισμών και των Λιμενικών Ταμείων για την αντιμετώπιση δαπανών δημοσιεύσεων, εκδόσεων επιστημονικών μελετών του λιμενικού τομέα και συμμετοχής τους σε εκθέσεις για την προβολή των λιμένων της χώρας.

10. Τα καθοριζόμενα από την παράγραφο 3 του άρθρου 20 του ν. 1220/1981 έχουν εφαρμογή και επί του εν ενεργεία προσωπικού των Λιμενικών Ταμείων, κατόπιν αποφάσεως της Λιμενικής Επιτροπής, που εγκρίνεται από τον οικείο νομόρχη.

11. Ιδρύονται στους Οργανισμούς Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης βρεφονηπιακοί σταθμοί για την ημερήσια φροντίδα και δημιουργική απασχόληση των νηπίων και βρεφών των εργαζομένων στους ανωτέρω Οργανισμούς με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, καθώς και των ανάπηρων συνταξιούχων τους, οι σύζυγοι των οποίων εργάζονται.

Η στέγαση των ανωτέρω ιδρυόμενων σταθμών πραγματοποιείται σε κτίρια που ανεγέρθηκαν ή πρόκειται να ανεγερθούν σε εκτέλεση ισχυουσών διατάξεων από τους ανωτέρω Οργανισμούς, οι οποίοι αναλαμβάνουν παράλληλα τη δαπάνη και τη μέρψια εξοπλισμού και λειτουργίας τους.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εμπορικής Ναυτιλίας ρυθμίζονται τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των σταθμών, η σύνθεση, τα προσόντα και η υπηρεσιακή σχέση του προσωπικού τους, η αναλογία προσωπικού και παιδιών, η ηλικία των παιδιών, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής της παρούσας.

Επιφυλασσομένων των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου στους βρεφονηπιακούς σταθμούς των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης οι υπάρχουσες εκάστοτε κενές θέσεις δύνανται να συμπληρωθούν από τέκνα, οι γονείς των οποίων υπηρετούν σε κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Με αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι δαπάνες που θα βαρύνουν τους γονείς των παιδιών αυτών.

12. Μέχρι να ανεγερθούν βρεφονηπιακοί σταθμοί από τους Ο.Λ.Π. και Ο.Λ.Θ. ή σε περίπτωση αδυναμίας λειτουργίας ή ασύμφορης λειτουργίας λόγω μικρού αριθμού παιδιών, από τους Οργανισμούς Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης των βρεφονηπιακών σταθμών τους δύνανται οι Οργανισμοί να συμβάλλονται με ιδιωτικούς σταθμούς για την αποστολή σ' αυτούς των παιδιών των εργαζομένων τους, καταβάλλοντας τη σχετική δαπάνη ή να συνάπτουν συμβάσεις με οποιονδήποτε φορέα για τη λειτουργία των σταθμών τους, επιφυλασσομένων των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

Με αποφάσεις των Δ.Σ. των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης που εγκρίνονται, συμπληρώνονται ή τρο-

ποποιούνται από το Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, καθορίζονται οι δικαιούχοι, οι όροι και οι προϋποθέσεις, το ύψος της δαπάνης, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων.

13. Ο Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης, με απόφαση του Δ.Σ. του, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, δύνανται να χορηγήσει, εφάπαξ, έντοκο δάνειο συνολικού ύψους μέχρι εξήντα εκατομμυρίων (60.000.000) δραχμών με επιτόκιο 10% ετησίως, στους τακτικούς υπαλλήλους του, που μονιμοποιήθηκαν βάσει των διατάξεων του ν. 1476/1984, για την τακτοποίηση των ασφαλιστικών τους οφειλών στον Κλάδο Αρωγής του Ταμείου Πρόνοιας Προσωπικού Ο.Λ.Θ..

Οι προϋποθέσεις χορήγησης και ο τρόπος καταβολής και επιστροφής του δανείου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής της παρούσας καθορίζεται με την προβλεπόμενη στο προηγούμενο εδάφιο απόφαση.

14. Το εκάστοτε καταβαλλόμενο από τον Οργανισμό Λιμένος Θεσσαλονίκης χρηματικό ποσό προς ενίσχυση των παιδικών κατασκηνώσεων των υπαλλήλων εργατών του Οργανισμού, καλύπτει και τα τέκνα των συνταξιούχων αυτού.

Με αποφάσεις των Λιμενικών Επιτροπών των Λιμενικών Ταμείων που δεν επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, οι οποίες εγκρίνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, επιτρέπεται η κατ' έτος διάθεση χρηματικών ποσών προς κάλυψη δαπανών συμμετοχής των τέκνων των μόνιμων υπαλλήλων αυτών, σε παιδικές κατασκηνώσεις.

15. Με αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των Οργανισμών Λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, οι οποίες εγκρίνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, επιτρέπεται να χορηγούνται χρηματικά βραβεία στα τέκνα του μόνιμου, του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και λιμενεργατικού προσωπικού τους, καθώς και των συνταξιούχων τους, που αριστεύουν κατά την αποφοίτησή τους από τα σχολεία της δευτεροβάθμιας και τις σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής, αντίστοιχα.

Το ύψος του χρηματικού ποσού δύνανται να αναπροσαρμόζεται με παρόμοια διαδικασία.

Τα καθοριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο έχουν εφαρμογή και για το αντίστοιχο προσωπικό των Λιμενικών Ταμείων που δεν επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατόπιν αποφάσεως της οικείας Λιμενικής Επιτροπής που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας.

Άρθρο 68

1. Καταργούνται όλες οι ταχυδρομικές ατέλειες που έχουν χορηγηθεί στο Δημόσιο, τους ο.τ.α. και οποιαδήποτε άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου.

2. Τα τέλη για την αλληλογραφία του Δημοσίου, υπολογίζονται σύμφωνα με ειδικό για το Δημόσιο τιμολόγιο, που συνομολογείται μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και των ΕΛ.ΤΑ.. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών, που θα εκδοθεί εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καθορίζεται ο τρόπος πληρωμής των τελών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών δύνανται να υπάγονται στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου κατόπιν αιτήσεώς τους και νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου και ο.τ.α..

3. Στη ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου δύνανται να προσχωρούν και οργανισμοί ή επιχειρήσεις του ευρύτερου

δημόσιου τομέα, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου αυτών και έγκριση του διοικητικού συμβουλίου των ΕΛ.ΤΑ..

4. Η διαφορά του ταχυδρομικού τέλους διακίνησης του Ημερήσιου και Περιοδικού Τύπου και εκδοτών στο εσωτερικό της Χώρας μεταξύ του εκάστοτε εγκεκριμένου ειδικού τιμολογίου γι' αυτά και του τέλους οικονομικής επιστολής του αυτού κλιμακίου βάρους, καταβάλλεται από το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης με ανάλογη εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του παρόντος. Το ειδικό αυτό τιμολόγιο διακίνησης του Ημερήσιου και Περιοδικού Τύπου των εκδοτών καθορίζεται από τους Υπουργούς Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών.

5. Τα τέλη για την απλή ταχυδρομική αλληλογραφία των κληρωτών οπλιτών και υπαξιωματικών των Ε.Δ. και του Λ.Σ., οι ταχυδρομικές επιταγές που αποστέλλονται σε αυτούς μέχρι δραχμ. 20.000, τα ταχυδρομικά δέματα μέχρι βάρους 2 χιλιογρ., καθώς και τα δέματα που αποστέλλονται από τους στρατεύσιμους με την πολιτική περιβολή τους μέχρι βάρους 5 χιλιογρ., καταβάλλονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, απολογιστικά με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

6. Σε περίπτωση μη επίτευξης της συμφωνίας της παρ. 2 του άρθρου αυτού, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να συνάψει συμβάσεις το πολύ τετράμηνης διάρκειας με ιδιωτικούς φορείς για τη διακίνηση της αλληλογραφίας του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των ο.τ.α..

7. Στον κρατικό προϋπολογισμό καθώς και στον προϋπολογισμό των ν.π.δ.δ. και των ο.τ.α., εγγράφονται κάθε χρόνο οι αναγκαίες πιστώσεις για την κάλυψη των δαπανών διακίνησης της αλληλογραφίας αυτών.

8. Τα τέλη, που καταβάλλονται από ασφαλιστικούς φορείς και άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου στον ΕΛ.ΤΑ., για την πληρωμή συντάξεων και άλλων παροχών αυτών καθορίζονται με διμερείς συμβάσεις. Κάθε άλλη διάταξη, γενική ή ειδική, καταργείται.

Άρθρο 69

Α. 1. Οι οργανικές θέσεις του καλλιτεχνικού προσωπικού των Κρατικών Ορχηστρών Αθηνών και Θεσσαλονίκης αυξάνονται στις εκατόν είκοσι έξι (126) για καθεμία ορχήστρα.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εφάπαξ με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού καθορίζονται:

α) Η αναδιάρθρωση των υφιστάμενων κλάδων και κατηγοριών ΤΕ και ΠΕ διευθυντών ορχήστρας, εξαρχόντων βιολιστών, κορυφαίων και μουσικών σε πέντε κατηγορίες (1η κατηγορία 2 αρχιμουσικοί, 2η κατηγορία 2 εξάρχοντες, 3η κατηγορία 28 κορυφαίοι Α', 4η κατηγορία 26 κορυφαίοι Β', 5η κατηγορία 68 μουσικοί) και η κατανομή σ' αυτές των υφιστάμενων οργανικών θέσεων.

β) Η κατάταξη στις νέες κατηγορίες του μόνιμου καλλιτεχνικού προσωπικού που υπηρετεί κατά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος.

γ) Η μονιμοποίηση και ένταξη στις νέες κατηγορίες του προσωπικού που υπηρετεί κατά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

δ) Η ρύθμιση κάθε θέματος μετά την κατάταξη, μονιμοποίηση και ένταξη σε οργανικές θέσεις, που προκύπτει από την τυχόν ύπαρξη πλεοναζόντων και από την ένταξη των

υπηρετούντων με σχέση ιδιωτικού δικαίου μουσικών των οικογενειών των οργάνων, στις οποίες υπηρετούν μουσικοί ισάριθμοι με τις οργανικές θέσεις, επιτρεπόμενης και της προβλεψέως εσωτερικού διαγωνισμού μεταξύ τους.

3. Όσοι δεν ενταχθούν κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου, απολύονται και λαμβάνουν τη νόμιμη αποζημίωση.

4. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται (εφάπαξ) καθορίζονται:

α) Η διαδικασία της πληρώσεως των κενών οργανικών θέσεων του καλλιτεχνικού προσωπικού με διαγωνισμό, όπως η συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής, η διαδικασία επιλογής των μουσικών, η εξεταστέα ύλη και τα προσόντα διορισμού, τα θέματα που ανάγονται στη δοκιμαστική υπηρεσία και στη μονιμοποίηση των επιτυχόντων.

β) Οι υποχρεώσεις των μουσικών σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων τους, οι υπηρεσίες οι οποίες ανέρχονται σε είκοσι οκτώ (28) ανά τέσσερις εβδομάδες τακτικές και μέχρι δώδεκα (12) επί πλέον ανά καλλιτεχνική περίοδο έκτακτες, ο αριθμός των συναυλιών ανά καλλιτεχνική περίοδο, ο οποίος δεν μπορεί να είναι κατώτερος από τις τριάντα νέες συναυλίες, τα της χορηγίσεως κανονικών και εκπαιδευτικών αδειών.

Β. 1. Απαγορεύεται στο καλλιτεχνικό προσωπικό της ορχήστρας να διορισθεί ή προσληφθεί σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στο δημόσιο τομέα.

2. Ως δεύτερη θέση ή απασχόληση δεν νοείται η άσκηση από τα μέλη του καλλιτεχνικού προσωπικού της ορχήστρας διδακτικού έργου σε κρατικά ωδεία, εφόσον η απασχόληση αυτή δεν υπερβαίνει τις οκτώ (8) ώρες την εβδομάδα, δεν κωλύει το έργο της ορχήστρας και εγκρίνεται από το διευθυντή της. Οι αποδοχές και από τις δύο θέσεις δεν θα υπερβαίνουν τις αποδοχές του εξάρχοντος με τριάντα χρόνια υπηρεσίας με σύζυγο και δύο παιδιά. Ο διευθυντής της ορχήστρας μπορεί να ανακαλέσει οποτεδήποτε την κατά την παρ. 2 εδ. 1 του παρόντος άρθρου χορηγηθείσα έγκρισή του, εφόσον κρίνει ότι το μέλος του καλλιτεχνικού προσωπικού της ορχήστρας λόγω του διδακτικού έργου δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του προς την ορχήστρα, στην οποία υπηρετεί.

3. Δεν υπόκειται στους περιορισμούς του εδ. 2 της παρ. 2 του άρθρου αυτού η έκτακτη απασχόληση του απαιτούμενου καλλιτεχνικού προσωπικού της ορχήστρας μετά από σύμφωνη γνώμη του διευθυντή και της καλλιτεχνικής επιτροπής σε μεμονωμένες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της ορχήστρας, που διοργανώνονται από άλλους φορείς του δημόσιου τομέα, περιλαμβάνονται όμως στους σκοπούς της ορχήστρας και δεν κωλύουν το κύριο της έργου.

4. Ιδιωτική απασχόληση του καλλιτεχνικού προσωπικού της ορχήστρας απαγορεύεται επί αιμοιβή, επιτρέπεται δε μόνο όταν συνίσταται σε άσκηση διδακτικού έργου σε ωδεία και εφόσον δεν υπάρχει παράλληλη απασχόληση σε κρατικά ωδεία κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου αυτού και σε συμμετοχή σε συγκροτήματα μουσικής δωματίου μέχρι δώδεκα ατόμων.

5. Για την άσκηση του παραπάνω ιδιωτικού έργου χορηγείται άδεια από τον Υπουργό Πολιτισμού ύστερα από γνώμη της καλλιτεχνικής επιτροπής, η οποία αποφασίζει κατόπιν εισηγήσεως του διευθυντή της ορχήστρας. Η άδεια χορηγείται υπό τον όρο ότι δεν κωλύεται το έργο της ορχήστρας και ότι η απασχόληση αυτή δεν συμπίπτει με τακτικές ή έκτακτες υπηρεσίες της ορχήστρας και δεν

υπερβαίνει τις οκτώ (8) ώρες την εβδομάδα. Η άδεια ασκήσεως ιδιωτικού έργου παρέχεται για ορισμένο χρόνο και αφορά συγκεκριμένο έργο. Ο Υπουργός Πολιτισμού μπορεί να ανακαλέσει οποτεδήποτε τη χορηγηθείσα άδεια μετά από εισήγηση του διευθυντή της ορχήστρας, εάν παύει να συντρέχει ένας από τους τεθέντες στην παρ. 2 εδ. 2 του άρθρου αυτού όρους.

6. Προκειμένου για την επιτρεπόμενη ιδιωτική απασχόληση του καλλιτεχνικού προσωπικού, που παρέχεται χωρίς αμοιβή, αλλά και για την έκτακτη συμμετοχή του σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της ορχήστρας που διοργανώνονται από τρίτους, πλην όμως εντάσσονται στους σκοπούς της ορχήστρας, δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια του Υπουργού Πολιτισμού.

7. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μετά από γνώμη της καλλιτεχνικής επιτροπής, στην οποία εισηγείται ο διευθυντής της ορχήστρας, η χορήγηση από τον Υπουργό Πολιτισμού άδειας στους αρχιμουσικούς της ορχήστρας προκειμένου να διευθύνουν έκτακτες συναυλίες ορχηστρών ή παραστάσεις όπερας στην ημεδαπή και την αλλοδαπή ή τις αντίστοιχες ηχογραφήσεις τους και μόνο για τη διεύθυνση της συγκεκριμένης εκδηλώσεως.

8. Άδεια του Υπουργού Πολιτισμού απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου αυτού και μετά από εισήγηση του διευθυντή της ορχήστρας για την έκτακτη συμμετοχή του μουσικού ως σολίστ ή αρχιμουσικού σε άλλη ορχήστρα είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και μόνο για τη συγκεκριμένη εκδήλωση.

9. Η άδεια του Υπουργού Πολιτισμού κατά τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου αυτού χορηγείται υπό τον όρο ότι δεν κωλύονται τα κύρια καθήκοντα του αρχιμουσικού και μουσικού και το κύριο έργο του συνόλου της ορχήστρας.

Γ. 1. Τα μέλη του καλλιτεχνικού προσωπικού της ορχήστρας του άρθρου Ι του νόμου αυτού δικαιούνται το βασικό μισθό που αντιστοιχεί στην κατηγορία, στην οποία ανήκουν.

2. Ο μηνιαίος βασικός μισθός για την πρώτη και δεύτερη κατηγορία του καλλιτεχνικού προσωπικού κατά την έννοια του άρθρου Ι του νόμου αυτού ανέρχεται στις εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) δραχμές.

3. Ο μηνιαίος βασικός μισθός για την τρίτη κατηγορία του καλλιτεχνικού προσωπικού του άρθρου Ι του νόμου αυτού ανέρχεται στις εκατόν σαράντα χιλιάδες (140.000) δραχμές.

4. Ο μηνιαίος βασικός μισθός για την τέταρτη κατηγορία του καλλιτεχνικού προσωπικού του άρθρου Ι του νόμου αυτού ανέρχεται στις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) δραχμές.

5. Ο μηνιαίος βασικός μισθός για την πέμπτη κατηγορία του καλλιτεχνικού προσωπικού του άρθρου Ι του νόμου αυτού ανέρχεται στις εβδομήντα χιλιάδες (70.000) δραχμές.

6. Στους βασικούς μισθούς των ανωτέρω κατηγοριών χορηγείται μισθολογική προαγωγή ανά πενταετία προϋπηρεσίας ίση με το ένα έκτο ($1/6$) της διαφοράς της επόμενης κατηγορίας. Ειδικά για την κατηγορία των αρχιμουσικών και εξαρχόντων ίση με το ένα έκτο ($1/6$) της διαφοράς της προηγούμενης κατηγορίας, ήτοι της τρίτης κατηγορίας.

7. Εκτός από το μηνιαίο βασικό μισθό της προηγούμενης παραγράφου του άρθρου αυτού παρέχονται στο καλλιτεχνικό προσωπικό της ορχήστρας και το ειδικό μουσικό επίδομα, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, το επίδομα οικογενειακών βαρών, το επίδομα οργάνου καθώς επίσης και η Α.Τ.Α..

8. Το επίδομα χρόνου υπηρεσίας ορίζεται στο ποσοστό

που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις για τους δημόσιους υπαλλήλους και υπολογίζεται στο βασικό μισθό. Για τον υπολογισμό του λαμβάνεται υπόψη το σύνολο της προϋπηρεσίας του μουσικού με την επαγγελματική του αυτήν ιδιότητα στις κρατικές ορχήστρες, στις ορχήστρες της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (Ε.Λ.Σ.), της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (Ε.Ρ.Α.), των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ο.τ.α.), καθώς και οποιαδήποτε άλλη προϋπηρεσία αναγνωρίζεται από το Δημόσιο. Αποκλείεται η προσμέτρηση προϋπηρεσίας, η οποία έχει προσφερθεί με παράλληλη απασχόληση στους ανωτέρω φορείς.

9. Το επίδομα οικογενειακών βαρών ορίζεται σύμφωνα με όσα ισχύουν κάθε φορά για τους μόνιμους δημόσιους διοικητικούς υπαλλήλους.

10. Στα μέλη του καλλιτεχνικού προσωπικού όλων των κατηγοριών του άρθρου Ι του νόμου αυτού χορηγείται λόγω της ειδικής, ενίοτε έκτακτης, νυκτερινής και κατά τη διάρκεια αργιών απασχολήσεώς τους, αλλά και της συνεχούς ασκήσεως και σε χρόνο εκτός υπηρεσίας, ειδικό μουσικό επίδομα το οποίο ορίζεται για όλες τις κατηγορίες σε ποσοστό ογδόντα επτά τοις εκατό (87%) επί του βασικού μισθού του εξάρχοντος με τριάντα (30) έτη υπηρεσίας.

11. Προς διευκόλυνση της αγοράς, συντηρήσεως και επισκευής του οργάνου χορηγείται στους μουσικούς, οι οποίοι για την εκτέλεση της υπηρεσίας τους υποχρεούνται να χρησιμοποιούν μουσικό όργανο της ιδιοκτησίας τους, ειδικό επίδομα οργάνου. Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος αυτού εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 106 του ν. 1892/1990.

12. Για την ανανέωση και το συνεχή εμπλουτισμό των συναυλιών της ορχήστρας χορηγείται στους αρχιμουσικούς αντί του επιδόματος μουσικών οργάνων ισόποσο, ως επίδομα βιβλιοθήκης.

13. Στο καλλιτεχνικό προσωπικό όλων των κατηγοριών χορηγούνται επιδόματα εορτών, Χριστουγέννων και Πάσχα ως και επίδομα αδείας σύμφωνα με όσα ισχύουν κάθε φορά για τους μόνιμους δημόσιους διοικητικούς υπαλλήλους, ήτοι επί του βασικού μισθού, του χρονοεπιδόματος, του μουσικού επιδόματος και της Α.Τ.Α..

14. Οι μηνιαίες αποδοχές των διευθυντών των Κρατικών Ορχηστρών Αθηνών και Θεσσαλονίκης ορίζονται ίσες με το σύνολο των μηνιαίων αποδοχών του εξάρχοντος με τριάντα (30) έτη υπηρεσίας.

15. Ο μουσικός, που, λόγω των αναγκών του συγκεκριμένου έργου κάθε φορά, παίζει ένα σπάνιο όργανο λαμβάνει πρόσθετη αμοιβή από το Ε.Τ.Ο.Σ.. Η αμοιβή αυτή ορίζεται σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) επί του ενός 25ου του μηνιαίου μισθού του για κάθε υπηρεσία της μορφής αυτής.

16. Πρόσθετη αμοιβή λαμβάνει από το Ε.Τ.Ο.Σ. και ο μουσικός, ο οποίος προκειμένου να αντιμετωπισθούν έκτακτες ανάγκες της ορχήστρας και εφόσον έχει τη σχετική δυνατότητα, δέχεται να εκτελεί καθήκοντα ανώτερα της θέσης που κατέχει. Η αμοιβή αυτή ορίζεται σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) επί του ενός 25ου του μηνιαίου μισθού του για κάθε υπηρεσία αντικαταστάσεως.

17. Ο μουσικός, ο οποίος με σύμφωνη γνώμη του διευθυντή και της καλλιτεχνικής επιτροπής συμμετέχει στην ορχήστρα ως αρχιμουσικός ή σολίστ, λαμβάνει πρόσθετες αποδοχές από το Ε.Τ.Ο.Σ. ίσες με το $1/2$ του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του μουσικού για κάθε τέτοια συμμετοχή του.

18. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των

ανωτέρω υπόκεινται στους περιορισμούς της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος.

Δ. 1. Οι μουσικοί της ορχήστρας, οι οποίοι διακόπτουν την ασφάλισή τους στο Ι.Κ.Α. λόγω της διακοπής της απασχολήσεώς τους στην Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.), στην Ε.Ρ.Τ. και σε ο.τ.α. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού, δικαιούνται συντάξεως από το Ι.Κ.Α. εφόσον συμπληρώσουν το όριο ηλικίας και το χρόνο ασφαλίσεως που ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του π.δ. 212/1984 (ΦΕΚ 75 Α') για τους μουσικούς πνευστών οργάνων και της παρ. 5 εδ. β' περ. α' του άρθρου 28 του ν. 1846/1951 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 του ν. 1902/1990, καθώς και του άρθρου 2 του κανονισμού βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του Ι.Κ.Α. (ΑΥΕ 101960/1963 ΦΕΚ 567 Β') για τους μουσικούς εγχόρδων και κρουστών οργάνων, χωρίς να απαιτείται η πραγματοποίηση χιλίων (1.000) ημερών εργασίας στην τελευταία δεκαετία πριν από τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ορίου ηλικίας και αφού προηγουμένως καταβάλουν τις νόμιμες εισφορές εργοδότη και εργαζομένου.

2. Οι μουσικοί, οι οποίοι μέχρι τη θέση σε ισχύ του νόμου αυτού υπηρετούν στην Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.) δικαιούνται, αμέσως μετά την ένταξή τους στην ορχήστρα, να λάβουν από την Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.) την αποζημίωση, που προβλέπεται από το ν. 966/1979.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 82 του ν. 1958/1991 ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος και για τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Πολιτισμού:

α) επεκτείνεται στους μουσικούς της Ορχήστρας της Λυρικής Σκηνής η απαγόρευση υπό όρους διορισμού ή προσλήψεως σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα,

β) ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά το υπηρεσιακό καθεστώς των μουσικών αυτών,

γ) καθορίζονται οι υποχρεώσεις των εν λόγω μουσικών σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων τους, και

δ) επεκτείνεται στους ανωτέρω μουσικούς εν όλω ή εν μέρει το μισθολογικό καθεστώς που διέπει τους μουσικούς των κρατικών ορχηστρών.

Άρθρο 70

1. Στο άρθρο 5 του ν. 2000/1991 προστίθεται νέα παράγραφος 3 ως εξής:

“3. Ο υπουργός, στην εποπτεία του οποίου υπάγεται ο υπό αποκρατικοποίηση φορέας του Δημοσίου, ή ο Υπουργός Οικονομικών, ως μέτοχος, όταν η πλειοψηφία των μετοχών της υπό αποκρατικοποίηση εταιρείας ανήκει στο Δημόσιο, μπορεί ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Διυπουργικής Επιτροπής Αποκρατικοποίησης να συνομολογεί, ως εκπρόσωπος του ελληνικού Δημοσίου, απευθείας σύμβαση, με ή χωρίς διαγωνισμό, ή με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο επιλογής, με ημεδαπό ή αλλοδαπό οικο συμβούλων, ο οποίος παρέχει υπηρεσίες αναγκαίες για την πραγματοποίηση της αποκρατικοποίησης. Οι υπηρεσίες αυτές ενδεικτικά είναι: μελέτη στρατηγικού σχεδιασμού, χρηματοοικονομική, νομικές συμβουλές, τεχνικές συμβουλές, οργανωτικές συμβουλές, συμβουλές στον τομέα επικοινωνίας και προβολής, κ.λπ.. Απαραίτητα στοιχεία της συμβάσεως είναι η περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών του οίκου, ο

καθορισμός του τρόπου αμοιβής του, και η διάρκεια ισχύος της συμβάσεως, η οποία μπορεί να παρατείνεται. Η σύμβαση και οι τυχόν τροποποιητικές συμφωνίες υποβάλλονται εν σχεδίο στη Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποίησης προς έγκριση, η οποία υποχρεούται να αποφασίσει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της από την υποβολή τους, άλλως τα υποβληθέντα σχέδια θεωρούνται εγκεκριμένα. Με τον ίδιο τρόπο είναι επίσης δυνατή η σύναψη σύμβασης παροχών των παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενων υπηρεσιών με ημεδαπό ή αλλοδαπό οικο συμβούλων για τον εν γένει εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των κέντρων πληροφορικής, του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ., των ο.τ.α., των Δ.Ε.Κ.Ο. και των τραπεζών του δημόσιου τομέα όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 και της παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 1585/1986. Στην περίπτωση αυτή η σχετική σύμβαση συνομολογείται με τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το κέντρο πληροφορικής, η δημόσια υπηρεσία ή ο φορέας, κατόπιν κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού. Οι διαφορές εκ της συμβάσεως μεταξύ των συμβαλλομένων υπάγονται στη δικαιοδοσία των ελληνικών τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Οι πάσης φύσεως δαπάνες, που προκύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, επιβαρύνουν τον Τακτικό Προυπολογισμό, ή τον προϋπολογισμό του φορέα. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 9 Ιουνίου 1992.”

2. Μετά το άρθρο 15 του ν. 2000/1991 προστίθεται άρθρο, με αριθμό 15Α, το οποίο έχει ως εξής:

Άρθρο 15Α

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από τη δημοσίευση αυτού του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, που με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να παραταθεί για άλλους έξι μήνες, μπορεί να καταργηθούν όλες ή μερικές από τις ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό, καθώς και εκείνες που προβλέπουν όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της άδειας σκοπιμότητας, για την ίδρυση, επέκταση, βελτίωση και γενικά μεταβολή ή λειτουργία οποιασδήποτε επιχείρησης παραγωγής ή εμπορίας κάθε είδους αγαθών ή παροχής υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, με εξαίρεση τις διατάξεις που κρίνονται απόλυτα αναγκαίες και σχετίζονται με θέματα δημόσιας υγείας και ασφάλειας, πολεοδομίας, φορολογίας, προστασίας του περιβάλλοντος, αρχαιολογίας, βιομηχανίας, μηχανολογικών εγκαταστάσεων εν γένει ή προβλέπουν ότι οι ασκούντες ορισμένη δραστηριότητα, από αυτές, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, πρέπει να έχουν συγκεκριμένα προσόντα και ιδίως τίτλους σπουδών ή επαγγελματικής ικανότητας.

2. Τα διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων, η οποία επιλαμβάνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση είτε μετά από εισήγηση του αρμόδιου υπουργού είτε μετά από εισήγηση ενός από τα μέλη της.”

Άρθρο 71

1. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 813/1978, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2041/1992, αναδιατυπώνεται ως εξής:

“2. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμφωνία αναπρο-

σαρμογής του μισθώματος ή αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται μετά διετία από την έναρξη της συμβάσεως και καθορίζεται σε ποσοστό όχι κατώτερο του 6% της αντικειμενικής αξίας του μισθίου και για τους ακάλυπτους χώρους του 4% ετησίως και στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα αυτό, της αγοραίας αξίας του, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που επιβάλλουν διαφορετική ρύθμιση και οι οποίοι πρέπει να μνημονεύονται στη σύμβαση.

Ως ακάλυπτοι χώροι νοούνται τα μη δομημένα οικοπέδα και τα υπαίθρια θέατρα, οι υπαίθριοι κινηματογράφοι και οι υπαίθριοι χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων. Στους χώρους, οι οποίοι καλύπτονται κατά ποσοστό μέχρι 30% της συνολικής τους εκτάσεως από κτίσματα σε συνολική επιφάνεια ισογείου και ορόφων, τα μεν κτίσματα υπολογίζονται με συντελεστή απόδοσης 6%, ο δε ακάλυπτος χώρος που προκύπτει από την αφαίρεση της συνολικής επιφάνειας των κτισμάτων από τη συνολική επιφάνεια του οικοπέδου με συντελεστή 4%. Στις περιπτώσεις που το κτίσμα καλύπτει συνολική επιφάνεια μεγαλύτερη από το 30% της επιφάνειας του οικοπέδου και αναφέρεται στο συμβόλαιο και χρήση ακάλυπτου χώρου ή πωλητής ή δώματος από το μισθωτή, εφαρμόζεται μειωτικός συντελεστής 0,15 επί της επιφάνειας του ακάλυπτου χώρου. Ο συντελεστής απόδοσης και στην περίπτωση αυτή για το μεν κτίσμα καθορίζεται 6%, για δε τον ακάλυπτο χώρο 4%.

2. Το άρθρο 8 του ν. 2041/1992 αναδιατυπώνεται ως εξής:

“Άρθρο 8.

1. Για τον προσδιορισμό της αξίας των μισθίων ακινήτων τα οποία υπάγονται στις διατάξεις του ν. 813/1978, λαμβάνονται υπόψη η Τιμή Ζώνης (Τ.Ζ.), ο Συντελεστής Αξιοποίησης Οικοπέδου (Σ.Α.Ο.), ο Συντελεστής Εμπορικότητας (Σ.Ε.), ο Συντελεστής Οικοπέδου (Σ.Ο.), ο Συντελεστής Συμμετοχής Οικοπέδου (Σ.Σ.Ο.) και ο Συντελεστής Εκμετάλλευσης Ισογείου (Κ), όπως καθορίζονται από τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που εξεδόθησαν βάσει του άρθρου 41 του ν. 1249/1982, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 1473/1984. Ειδικά ο συντελεστής εμπορικότητας λαμβάνεται υπόψη μόνο για το ισόγειο. Επίσης λαμβάνονται υπόψη οι συντελεστές θέσης, παλαιότητας και ορόφου, οι οποίοι καθορίζονται ως εξής:

α) Ο συντελεστής θέσης (Σ.Θ) λαμβάνεται υπόψη όταν το ακίνητο έχει προσόψεις σε δύο ή περισσότερες οδούς ή πρόσοψη σε πλατεία και καθορίζεται σε 1,08 για όλα τα ακίνητα και τους ακάλυπτους χώρους.

β) Ο συντελεστής παλαιότητας (Σ.παλ.) για μίσθια παλαιότητας μέχρι και πέντε ετών σε 1, από πέντε μέχρι και δέκα ετών σε 0,90 και από δέκα ετών και άνω σε 0,80. Η παλαιότητα αρχίζει να υπολογίζεται μετά δύο έτη από την έκδοση της οικοδομικής άδειας ή από την τελευταία αναθεώρησή της ή από την έκδοση πράξης νομοποίησης για αυθαίρετα κτίσματα.

γ) Ο συντελεστής ορόφου (Σ.ορ) καθορίζεται:

Α') Υπόγειο:

αα) Όταν έχει είσοδο σε οδό, ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου ή σε αίθριο σε:

0,60 όταν ο Σ.Ε. είναι ίσος με 1,0

0,80 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 1,0 και μικρότερος ή ίσος του 2,0

1,0 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 2,0 και μικρότερος ή ίσος του 3,0

1,20 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 3,0 και μικρότερος ή ίσος του 4,0

1,50 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 4,0

ββ) Όταν έχει είσοδο από τον ισόγειο χώρο του μισθίου σε:

0,40 όταν ο Σ.Ε. είναι ίσος με 1,0

0,60 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 1,0 και μικρότερος ή ίσος του 2,0

0,80 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 2,0 και μικρότερος ή ίσος του 3,0

1,0 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 3,0 και μικρότερος ή ίσος του 4,0

1,20 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 4,0

γγ) Όταν έχει είσοδο αποκλειστικά από κλειστό κλιμακοστάσιο σε 0,40 για όλες τις περιπτώσεις.

Β') Ισόγειο:

Ο συντελεστής ορόφου για το ισόγειο καθορίζεται σε 1,0

Γ') Α' όροφος:

0,90 όταν ο Σ.Ε. είναι ίσος με 1,0

1,20 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 1,0 και μικρότερος ή ίσος του 2,0

1,40 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 2,0 και μικρότερος ή ίσος του 3,0

1,50 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 3,0 και μικρότερος ή ίσος του 4,0

1,60 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 4,0

Δ') Λοιποί όροφοι:

0,80 όταν ο Σ.Ε. είναι ίσος με 1,0

1,00 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 1,0 και μικρότερος ή ίσος του 2,0

1,10 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 2,0 και μικρότερος ή ίσος του 3,0

1,20 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 3,0 και μικρότερος ή ίσος του 4,0

1,30 όταν ο Σ.Ε. είναι μεγαλύτερος του 4,0

Ειδικά: 1) για ακίνητα τα οποία ανηγέρθησαν με σκοπό να λειτουργήσουν μόνο ως καταστήματα (εμπορικά κέντρα) και 2) για κτίρια γραφείων των οποίων η οικοδομική άδεια έχει εκδοθεί από το έτος 1985 και μετά, εφόσον, και στις δύο περιπτώσεις, τα κτίρια βρίσκονται σε οικόπεδο με Σ.Ε. μεγαλύτερο του 2,0 τότε ο συντελεστής ορόφου για όλους τους υπέρ το ισόγειο ορόφους ορίζεται σε 1,80 και για το υπόγειο σε 1,50.

2. Υπόγειο, κατά την έννοια των προηγούμενων διατάξεων θεωρείται ο όροφος ή τμήμα ορόφου που έχει χαρακτηριστεί ως υπόγειο στη σχετική άδεια της πολεοδομίας.

3. Για τον υπολογισμό της αξίας ισογείου με εσωτερικό ανοιχτό εξώστη (πατάρι) η επιφάνεια του τελευταίου προστίθεται στην επιφάνεια του ισογείου, πολλαπλασιασμένη με το 0,15.

4. Ο υπολογισμός της αξίας των κτιρίων γίνεται με τον ακόλουθο τύπο:

α) Αξία ισογείου - Τ.Ζ. Χ Σ.Ε. Χ Σ.Θ Χ Σ.ορχ Χ Σ.παλ Χ [Επιφάνεια ισογείου + (0,15 Χ Επιφ. παταριού)]

β) Αξία υπογείου - Τ.Ζ. Χ Σ.ορ Χ Σ.παλ Χ Επιφάνεια υπογείου.

γ) Αξία υπέρ το ισόγειο ορόφων - Τ.Ζ. Χ Σ.Θ Χ Σ.ορ Χ Σ.παλ Χ Επιφάνεια ορόφου.

5. Ο υπολογισμός της αξίας ακάλυπτου χώρου γίνεται με τον ακόλουθο τύπο:

Σ.Ο. Χ Τ.Ζ. Χ Σ.Θ Χ [Σ.Α.Ο. Χ Σ.Σ.Ο. + Κ(Σ.Ε. - 1)] Χ Επιφάνεια οικοπέδου, όπου η επιφάνεια οικοπέδου λαμβά-

νεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 σε τετραγωνικά μέτρα.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου και του άρθρου 7 έχουν εφαρμογή και επί εκκρεμών δικών.

3. Η ισχύς του άρθρου αυτού αρχίζει από 1ης Μαΐου 1992.

Άρθρο 72

Μεταβίβαση μετοχών - Επιβολή τέλους υπέρ Ο.Τ.Α.

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 15 του ν. 3632/1928 (ΦΕΚ 137 Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η απευθείας μεταξύ αγοραστή και πωλητή αγοραπωλησία με άμεση ή σταδιακή καταβολή του τιμήματος, εφόσον γίνεται σε πόλεις όπου λειτουργεί Χρηματιστήριο Αξιών, είναι έγκυρος εάν δεν ασκείται κατ' επάγγελμα υπό ενός των συμβαλλόμενων μερών. Κατά την έννοια της παραγράφου αυτής η Αθήνα και ο Πειραιάς λογίζονται ως μία πόλη. Σε πόλεις όπου δεν λειτουργεί Χρηματιστήριο Αξιών οι παραπάνω αγοραπωλησίες είναι σε κάθε περίπτωση έγκυρες».

2. Οι παράγραφοι 8 και 9 του άρθρου 15 του ν. 3632/1928, οι οποίες προσετέθηκαν με το άρθρο 74 του ν. 1969/1991, αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«8. Η εξωχρηματιστηριακή πώληση μετοχών με πίστωση μέρους ή όλου του τιμήματος είναι σε κάθε περίπτωση νόμιμη.

9. Συμβάσεις των παραγράφων 7 και 8, οι οποίες έχουν συναφθεί προ της ισχύος του παρόντος νόμου, είναι εξ υπαρχής έγκυρες».

3. Ειδικά για το 1992 επιβάλλεται τέλος τρία τοις εκατό (3%) υπέρ δήμων και κοινοτήτων στα ακαθάριστα έσοδα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, με εξαίρεση τα έσοδα στα οποία επιβάλλεται τέλος διαμονής παρεπιδημούντων.

4. Ως προς τον υπόχρεο για την απόδοση του τέλους της προηγούμενης παραγράφου, το χρόνο και τον τρόπο απόδοσης αυτού, την εν γένει διαδικασία βεβαίωσης και εισπραχής καθώς και την επιβολή κυρώσεων, εφαρμόζονται ανάλογα τα ισχύοντα για το τέλος παρεπιδημούντων.

5. Τα ποσά του τέλους του εδαφίου β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 339/1976, που τυχόν απεδόθησαν για τα ακαθάριστα έσοδα των κάθε μορφής κέντρων και καταστημάτων, που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, για το χρονικό διάστημα από 1-1-1992 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συμψηφίζονται με το τέλος που επιβάλλεται με τη διάταξη της παραγράφου 3.

Άρθρο 73

Η παράγραφος 1 του άρθρου 255 του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 1943/1991, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν παρέλθει άπρακτη εξάμηνη προθεσμία από την υποβολή της, η παραίτηση θεωρείται ως γενομένη δεκτή και λύεται αυτοδικαίως η υπαλληλική σχέση.

Αν εντός μηνός από της υποβολής της παραιτήσεώς του ο υπάλληλος επανέλθει με δεύτερη αίτηση εμμένοντας στην παραίτησή του, αυτή γίνεται αυτοδικαίως αποδεκτή και λύεται η υπαλληλική σχέση από την ημέρα υποβολής της δεύτερης αιτήσεως.

Μετά την πάροδο δεκαπέντε ημερών από την υποβολή της πρώτης παραιτήσεως, η υπηρεσία μπορεί να κάνει

αποδεκτή την παραίτηση οποτεδήποτε.

Όσοι υπάλληλοι δεν κάνουν χρήση του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου μπορούν να ανακαλέσουν την παραίτησή τους οποτεδήποτε εντός της εξάμηνης προθεσμίας του πρώτου εδαφίου αυτής, εφόσον δεν έχει γίνει αποδεκτή».

Άρθρο 74

1. Οι διατάξεις του άρθρου 7 του α.ν. 896/1937 (ΦΕΚ 395 Α') και της παρ. 2α του άρθρου 100 του ν. 1165/1918 (ΦΕΚ 59 Α', 73 Α') δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις χρησιμοποίησης σε άλλες χρήσεις ή διάθεσης στην κατανάλωση τυπογραφικών μηχανημάτων και λοιπών ειδών, που έχουν παραληφθεί ατελώς βάσει των διατάξεων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 10 του ν. 3686/1957 (ΦΕΚ 64 Α') εφόσον καταβληθούν οι αναλογούντες στα είδη αυτά δασμοί και φόροι.

2. Η καταβολή των πιο πάνω δασμών και φόρων επί των οποίων δεν θα υπολογιστούν τέλη εκπρόθεσμης καταβολής και λοιπές προσαυξήσεις θα γίνει σε 16 ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη πρέπει να καταβληθεί εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Εκκρεμείς ποινικές και διοικητικές δίκες, καθώς και πράξεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων των τελωνειακών αρχών, που αφορούν είδη της παρ.1 για τις αναφερόμενες σ' αυτή περιπτώσεις, αναστέλλονται μέχρις εξοφλήσεως, σύμφωνα με την παρ. 2 των προαναφερόμενων ποσών, οπότε και καταργούνται.

4. Οι διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 10 του ν. 3686/1957 (ΦΕΚ 64 Α') καταργούνται.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 75

1. Παραχωρήσεις ιχθυοτροφείων σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, που έχουν γίνει με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Γεωργίας, είναι νόμιμες αφότου εξεδόθησαν.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στους οποίους έχει γίνει η παραχώρηση, δύναται, εκτός από τους τρόπους εκμετάλλευσης του Ιχθυοτροφείου, που προβλέπουν οι σχετικές αποφάσεις παραχώρησης να εκμισθώνουν αυτό με την άδεια του Υπουργείου Γεωργίας, σε τρίτους, με δημοπρασία εφαρμόζοντας όλες τις σχετικές διατάξεις του Αλιευτικού Κώδικα (ν.δ. 420/1970) για τη μίσθωση των ιχθυοτροφείων από το Δημόσιο, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

3. Μισθώσεις ιχθυοτροφείων γενόμενες από τους ο.τ.α. προς της ισχύος του παρόντος θεωρούνται νόμιμες.

Άρθρο 76

Φορολογικές απαλλαγές ιδρυμάτων

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 33 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α') προστίθεται τρίτο εδάφιο, που έχει ως εξής:

«Στα κοινωφελή ιδρύματα 'ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΙ ΕΛΙΖΑΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ' και 'ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ' εφαρμόζονται τα άρθρα 1 παράγραφος 1 και 12 του ν. 1610/1986 (ΦΕΚ 89 Α'), που αναφέρονται στην

έγκριση σύστασης ιδρύματος με την επωνυμία "ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ".

Άρθρο 77
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων αυτού του νόμου αρχίζει:

α) των άρθρων 1 έως και 4, 5 παράγραφοι 1 έως και 5, 6, 8 παράγραφοι 1, 2 και 5, 9 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, 10 παράγραφοι 4, 5, 6, 9, 10, 18, 19 και 20, 11 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, 12 παράγραφοι 1 έως και 6, καθώς και του άρθρου 14 από το οικονομικό έτος 1993 για τα εισοδήματα ή τις δαπάνες που αποκτώνται ή πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, από 1ης Ιανουαρίου 1992 και στο εξής,

β) του άρθρου 7 για διαχειρίσεις που κλείνουν από 1ης Ιανουαρίου 1992 και μετά,

γ) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 31 του ν.δ. 3323/1955, όπως αντικαθίστανται με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 αυτού του νόμου, από 1-1-1992,

δ) της παραγράφου 2 του άρθρου 43 από 1ης Ιανουαρίου 1992, για τα εισοδήματα από ακίνητα που αποκτώνται από την ημερομηνία αυτήν και μετά,

ε) των διατάξεων του παρόντος, που προβλέπουν την επιβολή φόρου στο συνολικό καθαρό κέρδος των νομικών προσώπων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν.δ. 3843/1958, στα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμούς που κλείνουν από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφεξής. Για τα νομικά πρόσωπα τα μη υπόχρεα σε σύνταξη ισολογισμού, καθώς και για αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 3 του ν.δ. 3843/1958, οι πιο πάνω διατάξεις ισχύουν από το οικονομικό έτος 1993 και μετά για τα εισοδήματα, που αποκτώνται από 1ης Ιανουαρίου 1992 και στο εξής:

στ) των λοιπών διατάξεων από τη δημοσίευσή τους στην

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 30 Ιουνίου 1992

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Σ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΣΤ. ΜΑΝΟΣ

ΥΦΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Κ. ΓΙΑΤΡΑΚΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Γ. ΣΟΥΡΛΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Μ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΑΡΙΣΤ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΑΝ. ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. ΚΛΕΙΤΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΙΩ. ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Σ. ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ

ΥΦΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Δ. ΣΙΟΥΦΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΝ. ΨΑΡΟΥΔΑ-ΜΠΕΝΑΚΗ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Θ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΝΙΚ. ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 30 Ιουνίου 1992

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΙΧ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εκδίδει την ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ από το 1833

Διεύθυνση : Καποδιστρίου 34
 Ταχ. Κώδικας : 104 32
 TELEX : 22.3211 YPET GR

Οι Υπηρεσίες του ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
 λειτουργούν καθημερινά από 8.00' έως 13.30'

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- * Πώληση ΦΕΚ όλων των Τευχών Σολωμού 51 τηλ.: 52.39.762
- * ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.188
- * Για φωτοαντίγραφα παλαιών τευχών στην οδό Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.141
- * Τμήμα πληροφόρησης: Για τα δημοσιεύματα των ΦΕΚ Καποδιστρίου 25 τηλ.: 52.25.713 - 52.49.547

- * Οδηγίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.48.785
- Πληροφορίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.25.761

- * Αποστολή ΦΕΚ στην επαρχία με καταβολή της αξίας του δια μέσου Δημοσίου Ταμείου Για πληροφορίες: τηλ.: 52.48.320

Τιμές κατά τεύχος της ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ:

Κάθε τεύχος μέχρι 8 σελίδες δρχ. 60. Από 9 σελίδες μέχρι 16 δρχ. 100, από 17 έως 24 δρχ. 120

Από 25 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) αυξάνεται κατά 40 δρχ.

Μπορείτε να γίνετε συνδρομητής για όποιο τεύχος θέλετε. Θα σας αποστέλλεται με το Ταχυδρομείο.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 2531

Η ετήσια συνδρομή είναι:

α) Για το Τεύχος Α'	Δρχ.	13.000
β) » » » Β'	»	23.000
γ) » » » Γ'	»	7.000
δ) » » » Δ'	»	22.000
ε) » » » Αναπτυξιακών Πράξεων	»	15.000
στ) » » » Ν.Π.Δ.Δ.	»	7.000
ζ) » » » ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	»	4.000
η) » » » Δελτ. Εμπ. & Βιομ. Ιδ.	»	7.000
θ) » » » Αν. Ειδικού Δικαστηρίου	»	2.000
ι) » » » Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	»	50.000
ια) Για όλα τα Τεύχη	»	100.000

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 3512

Ποσοστό 5% υπέρ του Ταμείου Αλληλοβοήθειας του Προσωπικού (ΤΑΠΕΤ)

Δρχ.	650
»	1.150
»	350
»	1.100
»	750
»	350
»	200
»	350
»	100
»	2.500
»	5.000

Πληροφορίες: τηλ. 52.48.320